

San Lucas

1-4 Mägu'ughajpä Teófilo, miičhcøxpøch hädaa nocy nhädiuñ nej miičh ja'a tøyhajt jaduhñ mmøødhädät ja'a Jesucristocøxpä, nej jiajty nej yhabejty, nej ñibianøcxyii. Pedyijøch jaduhñ tøø nhabøcy. Jaduhñ miičh tøø mmädoyhajpä. Nämäy jäya'ay ja'a nocy capxy hajxy tøø yajpädø'øgy ja'a Jesucristocøxpä. Ja'a Diosmädia'agy-yajwa'xpähajxy, je'eds hajxy jaduhñ tøø xyajmädoyhajtäm. Yhamdsoo wiinhaam hajxy tiehm yhijxy.

5 Coö ja'a Herodes hänajty jim guiobiernähaty Judeanaaxooty, jimä jäya'ay hänajty tu'ug xiøhaty Zacarías. Teedy ja'a Zacarías hänajty tiuumby maa ja'a judíos ja'a quiuhdujthajxy hänajty myiñän. Ja'a Abías ja'a quiuhdujt hänajty yajtúunäxäp neby hänajty jecy tøø yhane'emiän. Ja'a Zacarías ja'a tio'oxiøjc, Elisabet hänajty xiøhaty. Ja'a Aarón yhap yhoc ja'a Elisabet jaduhñ. 6 Pedyii ja'a Zacaríashajxy hänajty quiudiuñ ja'a Diosmädia'agy. Hoy hajxy hänajty yajtuñ nebiä Dios choquiän. 7 Pero cabä yhuunghajxy hänajty nitu'ugtä. Cahnä Elisabet hänajty ñä'ägädä huungpaadyñä. Tøøds hajxy hänajty miäjaanä.

8 Tu'ugxøøbä, jiiibiä Zacarías hänajty tiuñ møjtsajtøgooty. 9 Mänitä piaatä coö ja'a poom jiiiby jiögät maa ja'a poomjojtaactän, jim Dioswiinduum. Jaduhñä teedyhajxy hänajty quiuhdujthaty. 10 Mänit yhabaaty coö ja'a Zacarías ja'a poom hänajty jiiiby jioga'añ. Mänitä

cu'ughajxy yhamugøøyy møjtsajtøghaguuy. Mänit hajxy tiägøøyy Diospa'yaaxpä. ¹¹ Jimä Zacarías hänajty piomjocy, mänitä Dios mioonsä tu'ug ñäguehxtøø'xy hahooyhaamby maa ja'a poom hänajty jioquiän. Jim hänajty tøø chooñ Dioswiinduum. ¹² Coö ja'a Zacarías jaduhñ yhijxy, mänit chähgøøyy. Cabä wiinmahñdy piaaty nej jiatcø'owät. ¹³ Mänit ñämaayä:

—Zacarías, ca'a mdsähgøø'y. Tøø ja'a Dios miädoy nej tøø mmägapxiän coo huung xmió'owät. Huungpaadaamb ja'a mdo'oxiøjc jaduhñ. Juan ja'a mhuung myajxøhätät. ¹⁴ Mxoonda'agaamb miich jaduhñ ja'a mhuungcøxpä. Nämay ja'a jäya'ayhajxy jaduhñ xioonda'agaambä coo mhuung myínät miédsät. ¹⁵ Cumay ja'a mhuung piädsøma'añ ja'a Dioscøxpä. Miøødhadaambiä Dioshespíritu; jaduhñ miämín miäga'awa'añ. Cabä jocnøø yhu'uga'añ ni ja'a vino. ¹⁶⁻¹⁷ Jaduhñdsä cuhdujt miøødhada'añ nebiä Elías jecy miøødhajtiän. Ja'a Diosmädia'agy jaduhñ yajwa'xaamby. Mänitä judíos ja'a Dios hajxy jiahmiejtstaactägatsa'añ jadähooc. Jaduhñä Juan yajwiingapxø'øwa'añ coö ja'a yhuung hajxy quia'a møødnimiädsiphájtänät, y coods hajxy miäbøjnät ja'a hoguiapxy ja'a homiädia'agy pøñ yhamdsoo cuhdujt ja wi'i yajtunaamb. Coö hajxy jaduhñ quiudiúnät, mänitä Dios jaduhñ quiuhbøga'añ.

¹⁸ Mänitä Zacarías miänaañ:

—Nébiøch ja'a tøyhajt jaduhñ nmøødhädät coöch nhuung myina'añ. Tøø højts nmäjaaná møødhøch ndo'oxiøjc.

¹⁹ Mänitä Dios mioonsä yhadsooyy:

—Gabriélhøch nxøhaty. Jímhøch ndsooñ Dioswiinduum. Je'ečh tøø xquiexy cooçh miich miñ nhawaanä coo ja'a mhuung jaduhñ myina'añ. ²⁰ Cooçh miich ja'a nmädia'agy tøø xquia'a mæbøjcä, huum miich mmähmø'owa'añ. Høxtä coonä ja'a mhuung myínät, mänit mgapxø'øga'añ. Tøjiadaamb jaduhñ nébiøch cham nmädia'aguiän.

²¹ Jimä cu'ug ja'a Zacarías hajxy hånajty jia wi'i yhahixy møjtsajtøghaguuy. Yagjuøøby hajxy hånajty coo ja'a Zacarías jiiby wyl'i jiecyc tsajtøgooty. ²² Coo ja'a Zacarías tøjpaðsøømnä, tøø hånajty jiaançh hu-umy. Mänitä cu'ughajxy ñajuøøyy coo ja'a Zacarías ja'a tsø'ty hånajty tøø yhixy. Hix, cø'øhaam yajñähixøøñä.

²³ Hoorä, coo ja'a Zacarías yaghabejty mäduhñtiä hånajty tiuna'añ tsajtøgooty, mänit ñøcxnä maa ja'a quiajptän. ²⁴ Mänitä tio'oxiøjc jiaançh mähmøøyy maaxhuungmøød. Jiiby ñä'ägä mähmøøyy tøgooty mägooxpo'o. Caj ñä'ägä tøjpaðsøømnä. Jaduhñ hånajty wyl'i miädiaacta'agy quiopcooty: ²⁵ “Páadyhøch ja'a Dios jaduhñ tøø xñäxuuçh nébiøch ja'a cu'ughajxy jaduhñ xquia'a péjxnät.”

²⁶ Tädujpo'o ja'a Elisabet hånajty tøø yhity maaxhuungmøød, mänitä Dios ja'a Gabriel quieñxcumbä. Jimä Gabriel quiejxä maa ja'a cajpt xiøhatiän Nazaret jim Galileanaaxooty. ²⁷ Ja'a María jaduhñ yajñäguejxä. Cäxyiihajpnä hånajty je'enä. Tøø hånajty tiødiägø'øyy coo ja'a José hånajty piøga'añ. Jue'e ja'a José, David yhap yhoc je'e, ja'a hity jegyhajty gobiernätuumbä. ²⁸ Mänitä Gabriel

tiøjtägøøyy maa ja'a María hānajtīän. Mānitā María ñāmaayyā:

—Diøshøch tøø xquiexy cooçh miich jaduhñ nmägápxät. Miiçhcøxpä ja'a Dios ja'a mayhajt tiuna'añ. Xmiøødhijp miich ja'a Dios. Maas hoy miich ja'a Dios xyhixy quejee ja'a mmädo'oxiøjc-hajxy.

²⁹ Cabä María hānajtjy ñajuø'øyy tii jaduhñ coo tøø ñāma'ayii ja'a Dioscøxpä. Tsähgøøyy jaduhñ siémpräm. ³⁰ Mānitā ñāmāyyägumbä:

—María, ca'a mdsähgø'øyy. Møj ja'a Dios ja'a mayhajt tiuna'añ ja'a miiçhcøxpä. ³¹ Mhuungpaadaamb miich jaduhñ. Jesús ja'a mhuung myajxøhata'añ. ³² Møj jaançh jaduhñ yhida'añ. Høxcabāañäp jaduhñ coo Dyioshuungä. Dios jaduhñ päda'agaamb gobiernä nebiä David jecy tiuñän, ja'a Jesús yhap tieedy. ³³ Paady jaduhñ piäda'aga'añii gobiernä nebiä judíoshajxy yhané'emät cøjxta'axiøø. Nimānaa jaduhñ quia'a hanehmädø'øwa'añ.

³⁴ Mānitā María yajtøøyy:

—Nébiøch jaduhñ nnä'ä huungpáadät; cáhnøch ya'adiøjc nhixyhatyñä.

³⁵ Mānitā Gabriel yhadsooyy:

—Minaambä Dioshespíritu xyhuungmo'owa'añ. Dioshuung jaduhñ minaamb ca'awaamb. Cabä pojpä cädieey mänaa tiuna'añ. ³⁶ Y miich mhocmaam, ja'a Elisabet, jaduhñ je'e miaaxhuungpaadaambä, hoy jaduhñ jia majjä jia petiä. Tädujpo'ohájñäp je'e. Cábäc tyijy hijty miaaxhuungpaada'añ; jaduhñä cu'ughajxy hijty

miäna'añ. ³⁷ Pero cabä Dios tii tsip ñä'ägä juø'oy. Hotyijä jaduhñ tiuna'añ.

³⁸ Mänitä María miänaañ:

—Wéenhøch ja'a Dios jaduhñ xñä'ägä moonsähaty. Wéenhøch jaduhñ njaty nébiøch tøø xñäma'ayän.

Mänitä Gabriel wyiimbijnä.

³⁹⁻⁴⁰ Mänitiä ja'a María ñøcxy maa ja'a Elisabethajxiän. Judeanaaxooty hajxy hānajtý chāna'ay tunjooty. Mänitä María tiøjtägøøyy. ⁴¹ Mänitä Elisabeth yajpoo'xä. Mänitä maaxhuung jiiby yu'xy Elisabeth jioodooty. Mänitä Elisabeth ja'a Dioshespíritu ñámejtsä. ⁴² Mänitä Elisabeth møc yaaxy:

—Maas hoy miich ja'a Dios xyhixy quejee ja'a mmädo'oxiøjc-hajxy. Jaduhñ miich mhuung xyhixáañabä. ⁴³ Ja'a miich mhuung, nwiindsøñhadáambiøch je'e. Nyagjuøøbiøch jaduhñ cooç miich xwyiingudsähgø'oy. ⁴⁴ Túunøch miich xñä'ä yajpoo'xy, mänitiøch nhuung yaaby jiaanç tehñ yu'xy njoodóotyhøch. Jootcuyc jaduhñ ñijiäwø'oyii, paady yu'xy. ⁴⁵ Tøjiadaamb jaduhñ nej miich ja'a Dios tøø xñäma'ayän. Coø jaduhñ mmäbøcy, jootcuyc mhida'añ —nømä Elisabeth ja'a María ñämaayy.

⁴⁶ Mänitä María miänaañ:

Tøyhajtä Dios miøjjä jiaançhä.

⁴⁷ Jootcuyc-høch nnijiäwø'oyii cooç je'e xyhixy.

⁴⁸ Xjiahmiéjtspøch jaduhñ, hóyhøch nja häyoy.

Jootcuyc-høch ja'a jäya'ayhajxy xñä'ägä nänømaañnä,

⁴⁹ je'eguiøxpä cooç ja'a Dios tøø xyhuungmo'oy.

Møj jaanç ja'a Dios.

⁵⁰ Pønjatý ja'a Dios jaduhñ wiingudsähgøøby,

Dios jaduñ näxuudsaamb cøjxta'axiøø.

⁵¹ Tøø ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øgy; tøø hajxy quia'a mäjäda'agy, ja'a hajxy hijty yajcumayaambä.

⁵² Tøø ja'a gobiernä quiuhdujthajxy piøjcäxä, tøø ja'a häyoobäjäya'ayhajxy miøjtägø'øy.

⁵³ Tøø ja'a häyoobäjäya'ayhajxy cøxiä wiinä mio'oyii;

cabä mäyøøjäya'ayhajxy tii tøø piaady.

⁵⁴ Piuhbejt ja'a Dios ja'a judíoshajxy.

Cøjxta'axiøø ñäxuuch pia'häyoy,

⁵⁵ nebiä Abrahamhajxy jecy ñämaayyän, ja'a nhaphátäm ja'a ndeedyhátäm.

⁵⁶ Tägøøgpø'o ja'a María jim jiaac hijty maa ja'a Elisabetän. Mänit yhädaacnä maa ja'a quiajptän.

⁵⁷ Mänitä Elisabet miaaxhuungpaatnä; ya'ayhäna'c jaduñ miingahw. ⁵⁸ Mänitä Elisabet hoy quiuhixyijäm ja'a jiuju ja'a miägu'ughajxy møødä miädøjc-hajxy. Mänit hajxy nägøxiä xioonäacy coo Dios ja'a mayhajt jaduñ tøø tiuñ. ⁵⁹ Cuductujxøø ja'a pigäna'c hajxy hoy yajcircuncidarhadyii nebiä judíoshajxy hänajty quiuhdujthatiän. Mänit hajxy jia yajxøhataañ Zacarías nebiä tieedy hänajty xiøhatiän. ⁶⁰ Mänitä tiaj miänaañ:

—Cábøch jaduñ nyajxøhata'añ. Juánhøch jaduñ nyajxøhata'añ.

⁶¹ Mänitä Elisabet ñämaayyä:

—Tii jaduñ coo myajxøhata'añ. Caj pøn jaduñ xiøhaty maa miich mjuju maa miich mmägu'ugän.

⁶² Mänitä Zacarías miäyajtøøwä cø'øhaam nebiä yhuung xiøhátät. ⁶³ Mänitä pu'uyhuung

ñädsiiwøøyy coo mio'owóøjät. Mänit yuugjahy pu'uguiøxp: “Juan xiøhata'añ.” Mänit hajxy nägøxiä yagjuøøyy. ⁶⁴ Mänitä Zacarías quiapxø'nä. Mänitä Dios Dioscujú'uyäp miooyy. ⁶⁵ Jaanç tehñ yagjuøøyy ja'a cu'ughajxy jaduñ. Mänitä mädia'agy tiägøøyy wädijpä jim Judeanaaxooty jim tunjooty nebiaty ja'a Zacarías tøø jiaty. ⁶⁶ Coo ja'a jäya'ayhajxy nägøxiä miädoyhajty, mänit hajxy tiägøøyy najuøødiaacpä. Mänit hajxy miänaañ:

—Pätiidä yø'ø pigäna'c tiunaamby coo hänajty tøø yeegy.

Tøyhajtä Dios hänajty piuhbeda'añ.

⁶⁷ Mänitä Zacarías ñämejtsä ja'a Dioshespíritu. Mänitä Zacarías jiomädiaacnajxy neby hänajty tøø miøødmädia'agyijän ja'a Diósäm:

⁶⁸ Møj jaanç ja'a Dios;

paady jaduñ tøø quiäda'agy coo højts xyajnäha'ads xyajcuhwa'adsaanäm, højts judíoshájtäm.

⁶⁹ Tøø højts ja'a yajnähaatspä yajcuhwaatspä xya-jnäguéjxäm;

je'edsä mõjcuñdujt jaduñ møød; ja'a David yhap yhoc je'e.

⁷⁰⁻⁷³ Jaduñä Dios jecy miänaañ coo højts xyajnäha'ads xyajcuhwa'adsaanäm højts nmädsiphájtäm.

Jaanä jaduñ miänaambä coo xñäxuuds xpia'häyowáanäm.

Yajtøjiadaamby jaduñ nebiä Abrahamhajxy jecy miøødyajcuhdujquiän,

ja'a nhap ja'a ndeedyhajtämhajxy.

Ja'a Diosquexyhajxy jaduñ jømädiaacnajxy.

74 Coo ja'a Dios hajxy jaduhñ xñäwáanäm maa ja'a nmädsiphajtämhajxiän, paady hajxy nga'a tsähgøøyyänä. Hoyyä Dios hajxy nbanøcxämät.

75 Hawa'adstuum hajxy xyaghidáanäm cøjxta'axiøø.

76 Huung, miich nnämaaby coo Diosmädia'agy-yajwa'xpä mwädita'añ.

77 Myajwiingapxø'øwaamby ja'a Dios quiu'ughajxy neby hajxy jaduhñ ñähwa'ads quiuhwá'adsät.

Coo ja'a Dios ja'a piojpä quiädieey hajxy yajmøødmädiá'agät,

mänit hajxy yajñähwa'ads yajcuhwa'adsóøjät.

78 Xñäxúu'tsäm ja'a Dios hajxy jaduhñ, paadiä yajñähwaatspä yajcuhwaatspä quiejxy.

79 Xpiädáacäm hajxy hawa'adstuum, xmióoyyäm ja'a hoyhajt ja'a weenhajt hajxy, nømä Zacarías miänaañ.

80 Hoorä, yee'c møjjøøyy ja'a Juan jaduhñ. Wi-inmahñdymejts jaduhñ. Ñajuøøyy jaduhñ mädyii hoy mädyii mäbaad. Miøødhajt ja'a Dioshespíritu jaduhñ. Coo miøjjøøyy, mänit tiägøøyy wädiypä hanidiuhmduum. Jim yhiyty høxtä coonä tiägøøyy Diosmädia'agy-yajwa'xpä.

2

1 Coo ja'a xøø jomøjt yhabaaty, mänitä gobiernä Augusto yhanehmy coo ja'a jäya'ayhajxy ween nøcxy nägøxiä ñiguiujaayii maa ja'a yhamdsoo cajpthajxiän, ja'a hajxy wiinduhmyhagajptpä. 2 Ja'a Augusto jaduhñ hanehmdsohñ; cahnä pøn hänajty jaduhñ yhane'emyñä. Ja'a Cirenio, je'e hänajty

jim̄ tuumb̄ gobernador Sirianaaxooty. ³ Mänitä jäya'ayhajxy nägøxiä jiaançh cudiuun̄ nebiä Augusto hänajty tøø yhane'emiän. ⁴⁻⁵ Jue'e ja'a José hänajty, ja'a David yhap yhoc hänajty je'e. Belén ja'a cajpt hänajty xiøhaty maa ja'a David hänajty tøø myiñ̄ tøø quia'ayän, jim̄ Judeanaaxooty. Coö ja'a David hänajty jim̄ tøø myiñ̄ tøø quia'ay, paadiä Joséhajxy hänajty jim̄ nøcxy ñiguiujaaya'añii møødä María. Tøø hänajty tiødiägøøñä coö hajxy hänajty piøgaan̄nä. Maaxhuungmøød ja'a María hänajty. Galileanaaxooty hajxy hänajty tøø chohnda'agy maa ja'a cajpt xiøhatiän Nazaret. ⁶ Coö hajxy jim̄ miejch Belén, mänitä María miaaxhuungpaaty. ⁷ Ja'a quioobhuung jaduñ̄ miingahw̄. Mänitä María ñähbijty ñähmojch. Mänit quiugo'ogøøyy wajjøø'xøhñdyooty. Hiç, cabä mejtstaact hajxy hänajty maa tøø ñä'ägädä paady jim̄ cajptooty. Paady hajxy jim̄ ñä'a nøcxøøyy tøjpa'c maa häna'c ja'a waj hajxy hänajty yajtäna'ayän.

⁸ Jim̄ häna'c-hajxy hänajty näje'e mieegcueendähaty cajtpa'a. Coods hänajty je'e. ⁹ Mänitä Dios ja'a cujajpä cudøø'xpä yajcähxø'cy maa hajxy hänajty mieegcueendähatiän. Mänitä Diosmoonsä tu'ug ñäguehxtøø'xy maa wyiinduumhajxiän; jim̄ hänajty tøø choon̄ tsajpootyp. Mänit hajxy chähgøøyy. ¹⁰⁻¹¹ Mänit hajxy ñämaayä:

—Ca'a hajxy mdsähgøø'y. Naam̄nä ja'a Cristo tøø myiñ̄ tøø quia'ay jim̄ Belén. Mijts jaduñ̄ xyajñähwa'ads xyajcuhwa'adsaamb̄. MWiindsøn̄hadaam̄by hajxy jaduñ̄. Páadyhøch nhawáañäm nebiä jäya'ayhajxy nägøxiä

xioondá'agät. ¹² Coo ja'a pigäna'c hajxy jaduhñ mbáadät nähbity nähmoch wajjθθ'xøhñdyjooty, jaduhñ hajxy mnajuó'øwät coo hánajty jie'ejä.

¹³ Mänitä Diosmoonsähajxy nämay jiaac nägüehxtθθ'xy; haagä jim hajxy hánajty tθθ chooñ tsajpootyp. Mänit hajxy miänaañ:

¹⁴ Møj jaanč ja'a Dios; tsajpootyp jaduhñ yhity. Jootcujc ja'a jäya'ayhajxy yaa yhida'añ hädaa yaabä naaxwiin pønjaty ja'a Dios quiumaaby.

¹⁵ Mänitä Diosmoonsä hajxy wyiimbijnä, ñøcxnä hajxy tsajpootyp. Mänitä meegcueendähajpähajxy ñiñämaayyä:

—Jam hajxy híjxäm Belén nebiä Diosmoonsä hajxy tθθ xyhawáañäm.

¹⁶ Päyø'øguiä hajxy tiu'ubøjcy. Mänitä Jesucristo hajxy hoy jiaanč paady møødä María møødä José. Jiibiä Jesucristo hánajty quio'na'ay nähbity nähmoch wajjθθ'xøhñdyjooty. ¹⁷ Mänitä mädia'agy hajxy hoy yajwa'xy nebiaty hajxy hánajty tθθ yhixy tθθ miädoy ja'a Jesucristocøxpä. ¹⁸ Ja'a jäya'ayhajxy jaac mädoyhájtäbä, yagjuøøyy hajxy jaduhñ. ¹⁹ Pero cabä María jaduhñ yagjuøøyy. Tθθ hánajty miøødmädia'agyii coo jaduhñ jiada'añ yhabeta'añ. Jiiby quiopcooty miädiaactaacy. Caj pøn yajmøødmädiaacy. ²⁰ Haa ja'a meegcueendähajpähajxy, mänit hajxy wyiimbijnä, ñøcxnä hajxy. Mänitä Dios ja'a Dioscujú'uyäp hajxy miooyy coo hajxy tθθ yhixy tθθ miädoy nebiaty hajxy hánajty tθθ miøødmädia'agyii.

²¹ Cuductujxøø ja'a Jesús hajxy yajcircunci-darhajtä. Mänit hajxy yajxøbejty Jesús nebiä

María hänajty tøø ñäma'ayii coo hänajty quia'a huungmo'oyiinä. Ja'a Diosmoonsä tsajpootypä hänajty hoy tøø ñäma'ay.

²² Coo ja'a xøø hänajty tøø yhabejnä, mänit hajxy hoy chi'iy nebiä ley myiñän, ja'a Moisés jecy quiujáhyäbä. Mänitä Jesús hajxy jiiby chehñhādaacy Jerusalén jim møjtsajtøgooty.

²³ Jaduhñ jiiby myiñ maa ja'a Diosmädia'aguiän: “Ja'a coobhuung ya'ayhäna'cpähajxy, Diostuung hajxy tiunaamby.” ²⁴ Mänitä paloma hajxy metsc vojxy nebiä jiiby myiñän cijaay maa ja'a Diosmädia'aguiän.

²⁵ Jimä jäya'ay hänajty tu'ug chāna'ay Jerusalén; Simeón hänajty xiøhaty. Hojiäya'ay hänajty je'e. Hoyyā Dios hänajty wyiingudsähgø'oy. Miøød ja'a Dioshespíritu hänajty je'e. ²⁶ Tøø hänajty miøødmädia'agyijäm ja'a Dioshespíritu coo hänajty quia'a tsoj ho'oga'añ høxtä coonä ja'a Cristo hänajty tøø yhamdsoo hixy, ja'a Dios hänajty quix-aambiä.

²⁷ Mänitä Simeón ñämaayyā ja'a Diosh-espíritu coo jim ñócxät tsajtøgooty. Mänitä Jesús hoy jiiby piaady møødä tiajhajxy. Cahnä hajxy hänajty wyiimbityñä. ²⁸⁻²⁹ Mänitä Simeón ja'a Jesús chehñdsooy. Mänitä Simeón miänaañ:

Diosteedy, Dioscujú'uyäp, jootcújc-høch nhó'ogät, je'eguiøxpä coo tøø myajtøjiaty nébiøch hijty tøø xmiøødmädia'aguiän.

³⁰ Hamdsóojøch tøø nhixy ja'a yajñähwaatspä, ja'a yajcuhwaatspä,

³¹ ja'a miich tøø mguéxiäbä hädaa yaabä naaxwiin.

³² Ja'a hajxy ca'a judíospä, yajwiingapxø'øwáanäp ja'a hoguiapxy ja'a homiädia'agy hajxy.

Ja'a judíoshajxy, cumayáanäp hajxy je'e;
møj jaančh hajxy piäda'aga'añii.

³³ Mänitä Jesús tiajhajxy yagjuøøyy coo yhuung-hajxy hänajty jaduhñ tøø ñänøømäxä. ³⁴⁻³⁵ Mänit hajxy ñämaayyä:

—Weenä Dios ja'a hoyhajt ja'a weenhajt xmio'oy.

Mänitä María nidiuhñ ñämaayyä:

—Näje'e ja'a judíoshajxy yhida'añ tu'ugmädia'agy møød miich mhuung. Piaadaamby ja'a hoyhajt ja'a weenhajt hajxy je'e. Pero nämay hajxy jaduhñ quia'a møødhida'añ tu'ugmädia'agy. Ñähwaambedaamby hajxy je'e. Tu'udägoyyaamb hajxy jaduhñ. Cähxøøgaambä wyiinmahñdyhajxy jaduhñ neby hajxy tiajy miay.

³⁶⁻³⁷ Jiibiä yaamgto'oxy hänajty tu'ug tsajtøgooty; Ana hänajty xiøhaty. Fanuel ja'a tieedy hänajty tøø xiøhaty. Aser ja'a yhap ja'a tieedy jegyhajty xiøhaty. Juxtujcjomøjt ja'a ñihyhap hänajty tøø miøødtsäna'ay. Mänitä ñihyhap yho'nä. Mänitäts hänajty tøø jiaac jugyhaty mädaaxc-hii'xcumädaaxcjomøjt nidiuhñ. Tøø hänajty miäjaanä. Ja'a Diosmädia'agy hänajty yajwa'xyp. Jiiby hänajty ñä'ägä tuñ tsajtøgooty. Xøømdsuhñ ja'a Dios hänajty wyiingudsähgø'oy. Hayuu hänajty yhity tähoocjaty nebiä Diosmädia'agy jaduhñ maas hoy wyiinjuø'owät. ³⁸ Coo ja'a Ana jaduhñ miädooyy nebiä Simeón ja'a Jesús ñänøømiän, mänitä Dios miooyy Dioscujú'uyäp. Mänitä mädia'agy tiägøøyy yajwa'xpä jim Jerusalem coo ja'a Cristo

tøø quiäda'agy. Nägøxiä jäya'ayhajxy miädoyhajty, ja'a Cristo hajxy hänajty yhäijxypä.

³⁹ Coø ja'a Maríahajxy hänajty tøø quiudiuñ nebiä Diosley myiñän, mänit hajxy wyiimbijnä, yhädaacnä hajxy Nazaret jiiby Galileanaaxooty, maa hajxy hänajty tøø chooñän. ⁴⁰ Yee'c möjjoøyy ja'a Jesús jaduhñ. Wiinmahñdymejts jaduhñ. Dios jaduhñ mooyy ja'a hoyhajt ja'a weenhajt.

⁴¹ Wiingujomøjt ja'a judíos ja'a xøø hajxy hänajty yagjadyi jim Jerusalén mänaabä ja'a meeghuung hajxy hänajty yoxiän. ⁴² Coø ja'a Jesús majmetscjomøjt yaghabejty, mänitä Maríahajxy ñøcxy xøøhajpä Jerusalén møødä Jesús, nebiä cuhdujt hajxy hänajty miøødän. ⁴³ Coø ja'a xøø hänajty tøø mi-aañä, mänit hajxy wyiimbijnä. Pero ja'a Jesús, jim je'e miähmøøyy Jerusalén nidiuhm. Cabä tiajhajxy hänajty ñajuø'øy pø tøø miähmø'øy. ⁴⁴ Jaduhñ hajxy hänajty miäna'añ cooc tyijy hajxy hänajty jim piamänaqyii møødä miägu'ughajpähajxy. Tu'xøø ja'a Maríahajxy hänajty tøø tiu'uyo'oy, mänitä Jesús hajxy yhixpaaty coo hänajty jim quia'a pamänacy høxhaam. Mänit hajxy jia høxtaayy maa ja'a jiu-ujy ja'a miägu'ughajxiän. ⁴⁵ Coø hajxy quia'a paaty, mänit hajxy wyiimbíjcumbä. Mänit hajxy ñøcxtägajch Jerusalén jadähooc.

⁴⁶ Jimä Jesús hajxy jiaanč paaty tsajtøgooty. Miädägøøgxøøbä hänajty jim tøø yhity. Jiiby hänajty yhäña'ay maa ja'a ley-yajnahixøøbiädøjc-hajxiän, ja'a hajxy jiiby tsajtøgootypä. Jiibiä capxy mädia'agy hänajty miämädoona'ay. Cøxiä wiinä hänajty yajtøy. ⁴⁷ Jaduhñ hänajty yhadsoy nebiä jajpän, nebiä

tøøbä quiapxtá'aguiäbän. Yagjuøøby hajxy hänäjty, ja'a hajxy hänäjty jiiiby häñaabiä tsajtøgooty. ⁴⁸ Coo ja'a Jesús jaduhñ piaatä ja'a tiajhajxy, mänit hajxy yagjuøøyy. Mänitä tiaj miänaañ:

—Huong, tii højts jaduhñ coo tøø xyhäyoowhixy coo tøø mmähmø'øy. Jiiiby højts miich nja wi'i yhøxta'ay.

⁴⁹ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tiiich mijts coo xyhøxta'ay. Nej, cab hajxy mnajuø'øyä cooch tsipcøxp nduna'añ maach nDeedy tiøjcänä. Haa ca'a, Dióshøch jaduhñ nDeedyhajpiä.

⁵⁰ Pero cabä tiajhajxy wyiinjuøøyy tii jaduhñ coo tøø miäna'añ.

⁵¹ Mänitä Jesús jiaanç padu'ubøjñä, piahädaacy jiiiby Nazaret. Hix, jiaac mäßøjcäp ja'a tiaj miädia'agyhajxy hänäjty. Y ja'a María, jiiiby hänäjty yajnøcxy yagjuø'øy quiopcooty nebiä yhuung hänäjty tøø xyl'igy tøø miädia'agy jiiiby tsajtøgooty. ⁵² Yee'c-habejt ja'a Jesús jaduhñ; jaac wiinmahñdymejts jaduhñ. Quiumaayy ja'a Dios jaduhñ møødä tsaan møødä cu'ug.

3

¹⁻² Coo ja'a Juan hänäjty tøø miøjjøøñä, ja'a Zacarías yhuung, mänit miägäpxä ja'a Diósäm. Mänit tiägøøyy wädijpä hanidiuhmduum. Majmocxjomøjt ja'a Tiberio hänäjty tøø guiobiernähaty. Ja'a Poncio Pilato hänäjty tuumb gobernador Judeanaaxooty. Ja'a Herodes hänäjty tuumb gobernador Galileanaaxooty. Ja'a piuhya'ay Felipe hänäjty tuumb gobernador Itureanaaxooty møødä Traconitenaaxooty.

Ja'a Lisantias hānajty tuumb gobernador Abilinianaaxooty. Ja'a Anás hānajty tuumb teedywiindsōn mōōdā Caifás. ³ Mānitā Juan ñōcxōōyy maa ja'a Jordānmōjnōō māwiingonān. Jaduhñ tsaangu'ug hānajty yajwiingapxō'oy coo hajxy ñābétāt, coo ja'a yhaxōōgwiinmahñdy hajxy ñajtshixó'ōwāt, nebiā piojpa quiādieey hajxy jaduhñ ñāhwá'adsāt. ⁴⁻⁵ Tōjiajt jaduhñ nebiā Isaiás ja'a Diosqueypā jecy jahyyān:

Jimā jāya'ay tu'ug yaaxwādity hanidiuhmduum:

“Ñajtshixō'ōw ja'a mhaxōōgwiinmahñdy hajxy.

Jaduhñ ja'a mWiindsōn hajxy hoy mhahíxāt;

jaduhñ hajxy hoy mwiingudsāhgó'ōwāt.

⁶ Nāgōxiā jāya'ayhajxy jaduhñ ñajuó'ōwa'añ neby hajxy yajnāhwa'adsōjāt ja'a Diósām.”

⁷ Coo ja'a tsaangu'ughajxy hānajty yajnābeta'añijām ja'a Juángām, jaduhñ hajxy hānajty ñāma'ayii:

—Haay mōjcu'u, caj mijts hoguiuhdujt mnā'ägā mōōdā. Paady hajxy jaduhñ mhuuc nābetaambā nebiā Dios hajxy jaduhñ xquia'a yajcumādōwāt, túhmāts. ⁸ Hoy hajxy mwādítāt neby jaduhñ quiāhxó'ōgāt coo ja'a mhaxōōgwiinmahñdy hajxy hānajty tōō mnajtshixōōñā. Y cab hajxy jaduhñ mmáná'anāt: “Abrahámhōch nhaphajt ndeedyhajt, páadyhōch ja'a Dios xquia'a yajcumādōwa'añ.” Mānitā Dios hajxy xyajnāhwá'adsāt coo ja'a mhaxōōgwiinmahñdy hajxy mnajtshixó'ōwāt; ca'a jie'eguiōxpā coo Abraham hajxy mhaphajty mdeedyhajty. ⁹ Hoy hajxy mwādítāt nebiā Dios hajxy jaduhñ xquia'a pādá'agāt haxōōgtuum. Pōñ hoy ca'a wādijp,

jaduh_n mäwíinäts je'e nebiä quepychaa ca'a tøm_nhajpän. Piuxaam_nby hajxy je'e; mänit hajxy ño'oga'añ.

¹⁰ Mänitä tsaangu'ughajxy miänaañ:

—Neby hõjts ndúnät coo hõjts hoy nwädítät.

¹¹ Mänitä Juan yhadsooyy:

—Põ_n camiixy metsc møød, ween tu'ug ñä'a mo'oy põ_n quiamiixy ca'a hijp. Jaanä jaduh_nduhmbä, põ_n jøø'xypøcy møød, ween mio'oy põ_n mähdiøjc ca'a møød —nømä Juan miänaañ.

¹² Näje'e ja'a yajnähuudiutpähajxy miejtspä näbejpä. Mänitä Juan hajxy ñämaayy:

—Wiindsø_n, hõjtsäts, neby hõjts jaduh_n ndúnät.

¹³ Mänitä Juan yhadsooyy:

—Cab hajxy nä'a tægø'øbä myagjuuñáxät.

¹⁴ Jaanä jaduh_nä policíahajxy näje'e yajtøøbä. Mänitä Juan yhadsooyy:

—Cabä xädø'øñ põ_n mbøjcät nä'a nagoobä. Y caj põ_n mnähwaambédät nä'a nagoobä. Mjootcädá'agäp ja'a mmäjühñdy hajxy.

¹⁵ Ja'a tsaangu'ughajxy, jaduh_n hajxy hänäjty wyi'i yajtøy wyi'i yajtø'xy pø Cristo je'e ja'a Juan. Paady hajxy hänäjty wyi'i yajtøy, coo ja'a Cristo hajxy hänäjty yhahixy. ¹⁶ Mänitä Juan yhadsooyy:

—Nøøháamhøch mijts chaa nyajnäbety. Pero xiichä jäya'ay tu'ug xjiaac pamiñ. Je'eds mijts mæbøcy xmio'owaamb ja'a Dioshespíritu. Xyajnähwá'ads xyajcuhwa'adsaamb hajxy jaduh_n. Maas møc cuhdujt jaaya'ay miøødä quejeech høøch. Cábøchä cuhdujt nnä'ägä møødä ni weeñtiä maa jaaya'aguiøxpän. ¹⁷ Põ_n ja'a

haxøøgwiinmahñdy jaduhñ ca'a najtshixø'øwaamb, haxøøgtuum piäda'aga'añii. Cøjxta'axiøø jiiiby chaačhpøga'añ. Pero pønä homiädia'agy pawädiyp, cøjxta'axiøø hajxy jim̄ yhida'añ tsajpootyp.

18 Madiu'u ja'a Juan ja'a cu'ug hänajty yajwiinxiic yajwiingapxø'øy ja'a Diosmädia'agy. Møc hänajty jiaanč tehñ miädia'agy. 19 Mänitä Juan ja'a Herodes hoy yhojy, ja'a hänajty tuumbä gobernador. Paadiä Herodes yhojjä coo yhamdsoo puhya'ay ja'a tio'oxiøjc hänajty miøødtsänaayyä. Felipe ja'a piuhya'ay hänajty xiøhaty. Jiinä hänajty jiugyhatyñä. Herodías ja'a Felipe tio'oxiøjc hänajty xiøhaty. Madiu'u ja'a Herodes hänajty jiatcø'øy haxøøg. 20 Coo ja'a Herodes jaduhñ yhojjä, mänitä Herodes ja'a Juan yajtsuumä. Hix̄, haxøøgwiinmahñdy ja'a Herodes hänajty miøød.

21 Coo ja'a Juan hänajty quia'a tsumyiinä, jimä cu'ug hänajty yajnäbety. Mänitä Jesús miehch näbejpä. Juan hänajty je'e yajnäbetaamb. Jimä Jesús hänajty Dyiospa'ya'axy, mänitä tsajpootyp yhawaach. 22 Mänitä Dioshespíritu ja'a Jesús ñägädaacy nebiä paloman. Mänit hoy yhäñaaxiøpy ja'a Jesús ja'a quiuhduum. Mänitä Dios jim̄ quiapxy tsajpootyp:

—NHuunghájpiøch miičh. Njaanč tehñ chójpiøch miičh. Jootcuyc-høch jaduhñ nnijjävø'øyii maa miičhøxpän.

23 Hii'xmajcjomøjt ja'a Jesús hänajty miøødä mänaabä tiägø'øyän yajnähixøøbiä. Ja'a cu'ug jaduhñ mänaan cooc tyijy ja'a Jesús ja'a José hänajty tieedyhaty. Ja'a José yhap tieedyhajxy,

jaduhñä xiøhaxjy ñibianøcxä: Elí ja'a José tieedy xiøhajty. ²⁴ Ja'a Elí tieedy, Matat je'e xiøhajty. Ja'a Matat tieedy, Leví je'e xiøhajty. Ja'a Leví tieedy, Melqui je'e xiøhajty. Ja'a Melqui tieedy, Jana je'e xiøhajty. Ja'a Jana tieedy, José je'e xiøhajty. ²⁵ Ja'a José tieedy, Matatías je'e xiøhajty. Ja'a Matatías tieedy, Amós je'e xiøhajty. Ja'a Amós tieedy, Nahúm je'e xiøhajty. Ja'a Nahúm tieedy, Esli je'e xiøhajty. Ja'a Esli tieedy, Nagai je'e xiøhajty. ²⁶ Ja'a Nagai tieedy, Maat je'e xiøhajty. Ja'a Maat tieedy, Matatías je'e xiøhajty. Ja'a Matatías tieedy, Semei je'e xiøhajty. Ja'a Semei tieedy, Josec je'e xiøhajty. Ja'a Josec tieedy, Judá je'e xiøhajty. ²⁷ Ja'a Judá tieedy, Joanán je'e xiøhajty. Ja'a Joanán tieedy, Resa je'e xiøhajty. Ja'a Resa tieedy, Zorobabel je'e xiøhajty. Ja'a Zorobabel tieedy, Salatiel je'e xiøhajty. Ja'a Salatiel tieedy, Neri je'e xiøhajty. ²⁸ Ja'a Neri tieedy, Melqui je'e xiøhajty. Ja'a Melqui tieedy, Adi je'e xiøhajty. Ja'a Adi tieedy, Cosam je'e xiøhajty. Ja'a Cosam tieedy, Elmodam je'e xiøhajty. Ja'a Elmodam tieedy, Er je'e xiøhajty. ²⁹ Ja'a Er tieedy, Josué je'e xiøhajty. Ja'a Josué tieedy, Eliezer je'e xiøhajty. Ja'a Eliezer tieedy, Jorim je'e xiøhajty. Ja'a Jorim tieedy, Matat je'e xiøhajty. ³⁰ Ja'a Matat tieedy, Leví je'e xiøhajty. Ja'a Leví tieedy, Simeón je'e xiøhajty. Ja'a Simeón tieedy, Judá je'e xiøhajty. Ja'a Judá tieedy, José je'e xiøhajty. Ja'a José tieedy, Jonam je'e xiøhajty. Ja'a Jonam tieedy, Eliaquim je'e xiøhajty. ³¹ Ja'a Eliaquim tieedy, Melea je'e xiøhajty. Ja'a Melea tieedy, Mena je'e xiøhajty. Ja'a Mena tieedy, Matata je'e xiøhajty. Ja'a Matata tieedy, Natán je'e xiøhajty. ³² Ja'a Natán tieedy,

David je'e xiøhajty. Ja'a David tieedy, Isaí je'e xiøhajty. Ja'a Isaí tieedy, Obed je'e xiøhajty. Ja'a Obed tieedy, Booz je'e xiøhajty. Ja'a Booz tieedy, Sala je'e xiøhajty. Ja'a Sala tieedy, Naasón je'e xiøhajty. ³³ Ja'a Naasón tieedy, Aminadab je'e xiøhajty. Ja'a Aminadab tieedy, Admin je'e xiøhajty. Ja'a Admin tieedy, Esrom je'e xiøhajty. Ja'a Esrom tieedy, Fares je'e xiøhajty. Ja'a Fares tieedy, Judá je'e xiøhajty. ³⁴ Ja'a Judá tieedy, Jacob je'e xiøhajty. Ja'a Jacob tieedy, Isaac je'e xiøhajty. Ja'a Isaac tieedy, Abraham je'e xiøhajty. Ja'a Abra'am tieedy, Taré je'e xiøhajty. Ja'a Taré tieedy, Nacor je'e xiøhajty. ³⁵ Ja'a Nacor tieedy, Serug je'e xiøhajty. Ja'a Serug tieedy, Ragau je'e xiøhajty. Ja'a Ragau tieedy, Peleg je'e xiøhajty. Ja'a Peleg tieedy, Heber je'e xiøhajty. Ja'a Heber tieedy, Sala je'e xiøhajty. ³⁶ Ja'a Sala tieedy, Cainán je'e xiøhajty. Ja'a Cainán tieedy, Arfaxad je'e xiøhajty. Ja'a Arfaxad tieedy, Sem je'e xiøhajty. Ja'a Sem tieedy, Noé je'e xiøhajty. Ja'a Noé tieedy, Lamec je'e xiøhajty. ³⁷ Ja'a Lamec tieedy, Matusalén je'e xiøhajty. Ja'a Matusalén tieedy, Enoc je'e xiøhajty. Ja'a Enoc tieedy, Jared je'e xiøhajty. Ja'a Jared tieedy, Mahalaleel je'e xiøhajty. Ja'a Mahalaleel tieedy, Cainán je'e xiøhajty. ³⁸ Ja'a Cainán tieedy, Enós je'e xiøhajty. Ja'a Enós tieedy, Set je'e xiøhajty. Ja'a Set tieedy, Adán je'e xiøhajty. Ja'a Adán, Dios jaduhñ cunuu'x pādaac.

4

¹ Jimä Jesús hānajty maa ja'a Jordánmøjnøøjän. Miøødä Jesús ja'a Dioshespíritu hānajty. Mānitä Jesús wioonøcxä hanidiuhñdum

ja'a Dioshespíritu. ²⁻³ Jim̄ jaduhñ yhiyty juxychägui'xxøø. Hayuu hänäjty ñä'ägä hity. Jim̄ä Jesús hänäjty jia jøjcapxø'øwa'añii ja'a møjcu'ugóngäm coog tyijy cu tiu'udägooyy. Mänitä Jesús yuu piaatä. Mänitä Jesús ñämaayyã ja'a møjcu'ugóngäm:

—Pø tøy miich ja'a Dios xyHuunghaty, yajwa'añguiøj yø'ø tsaa nebiã tsajcaaguiän —ja jøjcapxø'øwaanã ja'a Jesús jaduhñ, paady jaduhñ ñämaayyã.

⁴Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Jaduhñä Diosmädia'agy miäna'añ: “Ca'a quiaaguiã ja'a jäya'ayhajxy miäjyghädät hädaa yaabä naaxwiin; møødä Diosmädia'agy hajxy miäjyghädät.”

⁵Mänitä møjcu'ugong ja'a Jesús wioonøcxy maa ja'a tun jaanç tehñ quiøxpän. Mänitä Jesús tu'habaquiã yajnäheebøøyyã ja'a naax ja'a cajpt cøxiã hädaa yaabä naaxwiin. ⁶⁻⁷Mänitä Jesús ñämaayyã:

—Høøch nje'e yø'øduhñ cøxiã mäduhñtiã jii quiähxø'øgy. Yajxón yø'ø cajpt jaduhñ. Møj jaanç ja'a jäya'ayhajxy, ja'a hajxy xiiby tsänaabiã. Høøch jaduhñ cøxiã tøø xquiøxy cø'ødägø'øy. Nmøødhøch ja'a cuhdujt jaduhñ cooç hopiønã nyajcø'ødägø'øwät. Y cooç miich jaduhñ xwyiingudsähgø'øwät, mänitøch miich ngøxy mó'owät.

⁸Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Jaduhñä Diosmädia'agy miäna'añ: “Mwiingudsähgø'øwäp ja'a Dios; je'eduhñ mWiindsønähädäp. Cab jaduhñ wiingpä mwiindsønähädät.”

9 Mänitä mójcu'ugong ja'a Jesús wioonøcxy jim Jerusalén-cajptooty. Mänit miøødwiimbejty møjtsajtøjcuhduum. Mänitä mójcu'ugong miänaañ:

—Pø tøy miich ja'a Dios xyHuunghaty, cuhdøpxnax jii by naaxwiin. ¹⁰ Caj miich nej mjádät. Jaduhñ jii by myiñ maa ja'a Diosmädia'aguiän:

Dios hane'emaamb ja'a mioonsähajxy tsajpootypä coo miich xcwieendähädät.

¹¹ Xchehñhidaamb miich hajxy jaduhñ nej miich tsajjooty jaduhñ mga'a cuhnébät.

¹² Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Jaduhñä Diosmädia'agy miänaambä: “Cabä Dios mjøjcapxø'øwät, ja'a mWiindsønñhajpiä.”

¹³ Coo ja'a mójcu'ugong miädia'agy hänajty quia'a jøjtägø'øwáañäxä, mänit ñähgueecnä.

¹⁴ Mänitä Jesús yhädaactägajch Galileanaaxooty. Diosmäjaa hänajty miøød. Mänitä mädia'agy wiädijty ja'a Jesúsøxpä wiinduhmyhagajpt.

¹⁵ Cajpt-cajpt ja'a Jesús hänajty wiädity yajñähixøøbiä tsajtøgooty. Mänitä Jesús quiumaayyä ja'a jäya'ayhajxy nägøxiä.

¹⁶ Mänitä Jesús miehch Nazaret maa hänajty tøø miuutsc-hatiän. Coo ja'a poo'xxiøø yhabaaty, mänit tiägøøyy tsajtøgooty. Jaduhñ hänajty ñä'ägä cuhdujthaty ja'a poo'xxiøøjooty. Mänit ñämaayyä coo ja'a Diosmädia'agy quiápxät. Coo tiänaayyø'cy majiäya'awyiinduum, ¹⁷ mänitä libro miooyyä, ja'a Isaías hänajty jegyhajty tøø jiäayäbä, ja'a Diosquexypä. Mänitä libro quiejtøøyy. Mänit tiägøøyy capxpä:

¹⁸ Ja'a Dioshespíritøch nmøød.

Je'ečh tøø xpiäda'agy coočhä häyoobäya'ayhajxy
nhawáañät coo hajxy yaghoyø'øwa'añii.

Jadúhnhøch tøø xwyiinguexy coočhä jäya'ayhajxy
nhawáañät nebiä piojpä quiädieey hajxy
ñähwa'ads quiuhwá'adsät,

nebiä Diosmädia'agy hajxy pedyii quiudiúnät.

¹⁹ Tøø jaduñh yhabaady coo ja'a Dios ja'a mayhajt
jaduñh tiuna'añ møj may.

²⁰ Mänitä Jesús ja'a libro yhabädiñä. Mänitä
tsajtøjyohbiä jaduñh miooyä. Mänitä Jesús
yhäñaaguiädaacy. Wyl'i wyiinhee'ppejpy ja'a cu'ug
ja'a Jesús hajxy hänajty. ²¹ Mänitä Jesús miänaañ:

—Tøø ja'a Diosmädia'agy tiøjiaty nébiøch tøø
ngapxiän.

²² Mänitä cu'ughajxy yagjuøøyy coo ja'a Jesús
hänajty hoy tøø quiapxy. Hoy ja'a Jesús hajxy
hänajty ñänømy:

—Maa yø'ø capxy yø'ø mädia'aguiäda'a tøø
yhuug habøjpä. Haa ca'a, ja'a José yhuung
yø'øduñh, cabä —nøm hajxy hänajty miäna'añ.

²³ Mänitä Jesús miänaañ:

—Jadúhnhøch mijtsäda'a xñäma'awa'añ: “Huuc
yajcähxø'øg ja'a hijxtahnd yaa maa ja'a mhamd-
soo cajptän nej miich jim tøø mhuuc yajcähxø'pän
jim Capernaum.”

²⁴ Mänitä Jesús jiaac mänaañ:

—Pero høøch jaduñh mänaamb, ja'a
Diosquexypähajxy, cabä miädia'agyhajxy
miäbøgáañäxä maa yhamdsoo cajpthajxiän.
Tehm tiøyhajt jaduñh. ²⁵⁻²⁶ Coo ja'a Elías hänajty
jegyhajty wiädity Diosmädia'agy-yajwa'xpä
yaa Israelpä-naaxooty, tægøøgiomøjtä cupc

caj ñä'ägädä tuuyy. Chaadsä yuuxøø jiaančh tehñ jiajtä. Mänitä Dios ja'a Elías quiejxy maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Sarepta, jim Sidón mäwiingon. Jimä Elías ja'a yaamgto'oxy hoy tu'ug piuhbety. Pero ja'a yaamgto'oxyhajxy yaabä, cab hajxy yajnäguejxä, hoy hajxy hänajty jia nämayyä. ²⁷ Jaanä jadhuhnduhmbä, jii haxøøgpa'ammøødpähajxy hänajty nämay yaa Israelpä-naaxooty mänaa ja'a Eliseo hänajty yaa wiäditiän Diosmädia'agy-yajwa'xpä. Pero cabä pia'amhajxy jadhuhñ yajnajx yajmáayyaxä. Jagooyyä Naamán pia'am nidiuhñ ñajxy miaayy, y jäguem hänajty chäna'ay jim Sirianaaxooty, ca'a yaajä.

²⁸ Coö ja'a jäya'ayhajxy jadhuhñ miädooyy nebiä Jesús miänaañän, ja'a hajxy hänajty jii by tsajtøgootypä, cøjx hajxy jiootma'ady. ²⁹ Mänitä Jesús hajxy ñädänaayyø'cy. Mänitä Jesús hajxy jim yajnøcxy tunghduum jim cajtpa'a. Jimä Jesús hajxy hänajty quiuhjuipnaxa'añ. ³⁰ Pero cabä Jesús hajxy nej ñä'ä tuuñ. Jadhuyyä je'e yajyohñajxy majiäya'ayhagujc. Mänit jim wyiimbijnä.

³¹ Mänitä Jesús ñøcxy Capernaum, jim Galileanaaxooty. Coö ja'a poo'xxiøø yhabaaty, mänitä Jesús ja'a cu'ug tiägøøyy yajnähixøøbiä tsajtøgooty. ³² Jadhuhñä Jesús hänajty yajnähixø'øyy nebiä capxta'agypiän, paadiä cu'ughajxy hänajty yagjuø'øyy.

³³ Jiibiä jäya'ay hänajty tu'ug ja'a møjcu'uba'ammøødpä. Mänit møc yaaxy:

³⁴ —Ween højts nhity. Tii jadhuhñ mhøxtaaby

maa hõjtsän. Nej, xyajcuhdägoyyaamb hõjtsä. Nhíxyhøch miich. Jesús mxøhaty. Nazaret mdsooñ. Nnajuøøbiøch jaduhñ coo miichä Dios xyHuung-haty.

³⁵ Mänitä Jesús ja'a møjcu'u yhojy:

—Hamón, jua'ads jim maa yø'ø craajän.

Mänitä mähdiøjc quiädaayy naaxwiin maa ja'a jäya'ay wyiinduuhajxiän. Mänitä møjcu'u piädsøømy. Cabä mähdiøjc nej jiajnä. ³⁶ Mänitä jäya'ayhajxy nägøxiä chähgøøyy. Mänit hajxy ñiñämaayyä:

—Høxtahm̄ds jaduhñ quiapxy miädia'agy. Cuhdujtmøødäda'a yø'øduhñ maa ja'a møjcu'uhajxiän. Jaanč pädsøømb hajxy jaduhñ coo hajxy ñäma'ayii coo hajxy piädsøm̄ät.

³⁷ Mänitä mädia'agy tiägøøyy wädijpä ja'a Jesúscøxpä jim wiinduhmyhagajpt.

³⁸ Mänitä Jesús piädsøømy tsajtøgooty. Mänit ñøcxy maa ja'a Simón tiøjc-hajxiän. Jiibiä Simón miø'ødhoc hänajty pia'amgo'na'ay tomiøød. Mänitä Jesús hajxy miänuu'xtaacy coo ja'a toy ween ya-jtõjtsäxä. ³⁹ Mänitä Jesús ja'a pa'amjäya'ay wyiin-guwoodsøøyy. Mänit miänaañ coo ja'a toy ween ñähwa'ačhi. Mänitiä ja'a toy jiaanč tøjtsnä. Mänitä pa'amjäya'ay piädø'cy. Mänit tiägøøyy may-hajt-tuumbä maa ja'a Jesúshajxiän.

⁴⁰ Coo chuujøøyy, mänitä pa'amjäya'ayhajxy may wiomejtsä maa ja'a Jesúsän. Madiu'u ja'a pa'am hajxy hänajty miøødä. Mänitä Jesús nägøxiä quiø'ønähgajpy tu'ugjaty-tu'ugjaty. Jaduhñä pia'amhajxy ñähwaats quiuhwaatsä. ⁴¹ Nämay

hajxy hänajty miøjcu'uba'ammøødä. Coø ja'a møjcu'uhajxy piädsøømy, mänit hajxy yhayaaxy:

—Dios miich xyHuunghajp.

Mänitä Jesús ja'a møjcu'u yhojy. Cab hajxy ñä'ägä yajcapxä. Hix, ñajuøøby hajxy hänajty coø ja'a Jesús jie'ejä ja'a Cristo, ja'a Dios tøø quiexiäbä.

⁴² Coø jiojøøyy, mänitä Jesús ñøcxy cajtpa'a hanidiuhmduum. Jimä cu'ug ja'a Jesús hajxy hänajty yhøxta'ay. Coø hajxy piaaty, mänit hajxy jia yajmähmø'øwaañ. ⁴³ Mänitä Jesús miänaañ:

—Päadyhøch ja'a Dios yaa tøø xquiexy hädaa yaabä naaxwiin coøch wiinduhmyhagajpt nwädítät, coøch nyajwiingapxø'øwät coø ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øgaannä. Paady, cábøch yaa nmähmø'øwaañ.

⁴⁴ Jaduhnä Jesús hänajty wiädity yajnähiøøbiä jim Galileanaaxooty. Wiinduhmychajtøjc hänajty wiädity.

5

¹ Mänitä Jesús hänajty jim tiäna'ay Genesaretmejypia'a. Mänitä jäya'ayhajxy may miejch Diosmädia'agymiädoobä. Nø'øchpä ja'a jäya'ayhajxy hänajty tiäna'ay maa ja'a Jesúsän. Cabä hawa'adspä hänajty maa. ² Mänitä Jesús barco yhjxy metsc jim mejypia'a. Yajwa'adsä barco hänajty. Jimä cubarchohajxy hänajty quihjuijptsabiujy mäwiingón. ³ Mänitä Jesús ja'a barco tu'ug yajpejty ja'a Simón jie'e. Mänitä Jesús ja'a Simón ñämaayy coø barco weenä yajmäwiingónät wiinduum. Jimä Simón ja'a Zebedeo yhuunghajxy hänajty miøødä nämetscä. Jacobo hänajty tu'ug xiøhaty. Tu'ug hänajty xiøhajpä

Juan. Mänitä Jesús yhäñaaguiädaacy barcojooty. Mänitä cu'ughajxy tiägøøyyä yajwiingapxøøyyäbä. ⁴ Coo ja'a Jesús jaduñ quiapxpädøøyy, mänitä Simón ñämaayä:

—Yajmøjyo'oy ja'a mbarco ja ween comduum. Jiibiä mguhjuijptsaay hajxy mbädá'agät.

⁵ Mänitä Simón yhadsooyy:

—Wiindsón, tu'tsuhm højts tøø nja cuhjuipy. Cab højts tii tøø nnä'ägädä mach. Pero cooçh miich jaduñ tøø xñäma'ay, nõcxyhøch nhuuc jaac juipy.

⁶ Coo hajxy jaduñ jiaanç cudiuñ, mänitä hacx hajxy may miajch, høxtä tsøømgøø'tsä ja'a cuhjuijptsaay jaduñ. ⁷ Mänitä miägu'ughajpä hajxy miøjyeemy, ja'a hajxy hñajty wiingbarcojootypä, coo hajxy min piuhbodyii. Mänitä barco hajxy metsc yaghujch. Ja weenjaty hajxy quia'a mäguiinä. ⁸⁻¹⁰ Mänit hajxy yagjuøøyy coo hacx hajxy may miajch. Mänit hajxy ñajuøøyy coo ja'a Jesús ja'a hijxtahnd jaduñ yajcähxø'cy hoy-yagjuøøñä. Mänitä Simón Pedro ja'a Jesús wyiinijcädaacy. Mänit miänaañ:

—Wiindsón, cábøch miich hawiinmats xmiøødhídät. Cábøch hoguiuhdujt nmøødä.

Mänitä Jesús ja'a Simón ñämaayy:

—Ca'a mdsähgø'øy. Wiingtuung mbanøcxáañpä. Myajwiingapxø'øwaambiä cu'ug ja'a Diosmädia'agy.

¹¹ Mänitä barco hajxy yajmøjyohbiejty mejypia'a. Mänitä Jesús hajxy piadu'ubøjcy. Ñähgueecy hajxy jaduñ cøxiä.

12 Mänitā Jesús wiingcajpt miejch. Jimä jäya'ay hänajty tu'ug haxøøgpu'udsmøød. Coö ja'a Jesús yhijsä, mänit wyiinjiçädaacä. Mänit ñämaayyā:

—Wiindsøñ, miich nnämaaby, høøch nbu'uds ya-jtsóocäc.

13 Mänitā Jesús ja'a mähdiøjc ñähdoöñ. Mänitā Jesús miänaañ:

—Tøø jaduhñ mdso'ogy.

Tuunä ja'a Jesús jaduhñ ñä'ä mänaañ, mäniä ja'a mähdiøjc choocy. 14 Mänitā Jesús miänaañ:

—Caj pøñ mhawáañät coö tøø mdso'ogy. Nøcx tu'uda'aquiä maa ja'a teediän. Jimä xädø'øñ mguyoxó'øwät nebiä Moisés jecy yhanehmiän. Paadiä xädø'øñ mguyoxó'øwät, jaduhñä hijxtahnd myajcähxó'øgät coö tøø mdso'ogy.

15 Mänitā mädia'agy hajxy yajwädipty jäguembaady cooc ja'a Jesús ja'a hijxtahnd tøø yajcähxó'øgy. Mänitā jäya'ayhajxy maas may jiaac hamugøøyy maa ja'a Jesúsän. Ja'a Jesús miädia'agy hajxy hänajty yhamädoowhidáañäp. Møødä pia'amhajxy hänajty yajnaxáañäxä. 16 Coö ja'a jäya'ayhajxy hänajty wyl'i yhamugø'øy maa ja'a Jesúsän, paadiä Jesús hanidiuhmduum ñøcxy Diospa'yaaxpä.

17 Wiinghoocä Jesús ja'a cu'ug hänajty yajwiingapxø'øy. Jaanç tehñ yhujs ja'a tøjc hänajty. Jiibiä fariseoshajxy hänajty yhäñ'ay møødä ley-yajnähixøøbiähajxy. Wiinduhmyhagajpt hajxy hänajty choöñ Galileanaaxooty møødä Judeanaaxooty møødä Jerusalén. Miøødä Jesús ja'a Diosmäjaa hänajty nebiä pa'am jaduhñ yajnaxät. 18 Mänitā

cø'ømucypiä tecymiucypiä tu'ug quiøømiejtsä tsaajiooty. Jiiby hajxy jia yajtøjtägø'øwaañ maa ja'a Jesús hānajty miādia'aguiān. ¹⁹ Pero jaančh tehñ yhujs ja'a tægø'øwøødiaact hānajty. Mānit hajxy ñiñāmaayyā coo hajxy jim yaghawa'adsa'añ tøjnāhgøxp. Mānit pa'amjäya'ay hajxy quiuhdøøñajxy tøjcuhduum maa ja'a Jesús hānajty pia'tāna'ayān. ²⁰ Coo ja'a Jesús ñajuøøyy coo ja'a miādia'agy hānajty miäbøgāaṅāxā, mānitä cø'ømucypiä tecymiucypiä ñāmaayyā:

—Mägu'ughajpä, miičh nnāmaaby coo ja'a mbojpä mgädieey tøø xñāhwa'ačh tøø xquiuhwa'ačh.

²¹ Mānitä fariseoshajxy quiopcooty tiägøøyy mädiaactaACPä møødä ley-yajnāhixøøbiä: “Tii yø'ø craa jaduhñ coo miāna'añ. Capxtägooby yø'øduhñ. Jagooyyā Dios ja'a cuhdujt jaduhñ miøødä coo ja'a pojpä cädieey mié'e'xät.”

²² Mānitä Jesús ñajuøøyy nebiaty hajxy hānajty miādiaacta'agy quiopcooty. Mānit miānaaṅ:

—Tii hajxy jaduhñ coo mmādiaacta'agy mgopcooty. ²³ Nej, maas páquiøch yø'ø mähdiøjc nnāmá'awädä: “Tøøch miičh mbojpä mgädieey nmāmee'xy”, tøgä maas páquiøch jaduhñ nnāmá'awädä “Tānaayyø'øg, yo'oyø'øg.”

²⁴ Mhuug híxäp hajxy nébiøch hädaa mähdiøjc nyajmøcpøga'añ. Jaduhñ hajxy mnajuø'øwät coočhā cuhdujt jaduhñ nmøødä hädaa yaabā naaxwiin coočhā pojpä cädieey jaduhñ nmé'e'xät, høøch ja'a Diosqueṅypä.

Mānitä mähdiøjc ñāmaayyā:

—Tānaayyø'øg; widsø'øg yø'ø mdsaa; nøcxnä maa ja'a mdøjcän.

25 Mänitiä ja'a mähdiojc jaduhñ tiänaayyø'cy maa ja'a wyiinduumhajxiän. Mänitä tsaay wyidsø'cy maa hänajty tøø quio'na'ayän. Mänit ñøcxnä maa ja'a tiøjcän. Mänitä Dios Dioscujú'uyäp miooyy.

26 Mänit hajxy nägøxiä jiaanç tehñ yagjuøøyy. Jaanç tehñ chähgøøyy hajxy jaduhñ. Mänitä Dios Dioscujú'uyäp hajxy miooyy. Mänit hajxy miänaañ:

—Tøødsä hoy-yagjuøøñäbä hajxy nhíxäm jädä'a.

27 Mänitä Jesús wyiimbijnä. Mänitä jäya'ay tu'ug yhijxy, ja'a Levíhajpä. Jimä Leví hänajty yhäña'ay maa hajxy hänajty yajnähjuudiu'udiän. Je'e ja'a Leví hänajty tiuunghajpy. Mänitä Jesús ja'a Leví ñämaayy:

—Høøch pamíñäc.

28 Mänitä Leví tiänaayyø'cy, pianøcxy ja'a Jesús. Cøjx jaduhñ ñähgue'egy mäduhñtiä hänajty miøødä.

29 Mänitä Leví ja'a xøø yagjajtä maa ja'a tiøjcän ja'a Jesúsøxpä. Jiibiä yajnähjuudiutpähajxy hänajty nämäy miägaabiä møødä wiinghäna'c-hajxy. 30 Jiibiä fariseoshajxy hänajty miägaabiä møødä ley-yajnähixøøbiähajxy. Mänitä Jesús jiamiøødhajxy ñämaayyä ja'a fariseoshajxy:

—Tii yø'ø yajnähjuudiutpä hajxy coo mmøødcay coo mmøødhu'ugy. Haa ca'a, jue'e yø'ø hajxy, pojpäya'ay cädiejiäya'ayhajxy jaduhñ.

31 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Pøñ møc, cab hajxy yajtsooyø'øy. Pøñ pa'ammøød, je'eds hajxy yajtsooyøøby. 32 Jaduhñ mäwíñäts høøch ja'a pojpäya'ay cädiejiäya'ay nyajnähwa'açh nyajcuhwa'açh. Pero mijts jaduhñ

mánaamb cooc tyijy pojpä cädieey hajxy mga'a mөөдä. Páadyhöch mijts waamb nga'a näma'ay.

³³ Mänitä Jesús hajxy ñämaayy:

—Ja'a Juan jiamiөөdhajxy, naxy hajxy yhity hayuu; naxiä Dios hajxy pia'ya'axy. Jaduhnä fariseos jiamiөөdhajxy naxy quiudiuumbä. Pero miich mjamiөөdhajxy, nä'ä caaby nä'ä huucp hajxy je'e. Cab hajxy yhity hayuu. Cab jaduһn yhoyyä.

³⁴ Mänitä Jesús miänaañ:

—Coo ja'a pөc hu'ug maa jiadyii, cabä woybä wichpähajxy hayuu wyiimbity. Jaduhn mäwínäts höөch nebiä jamiө'өдän ja'a pөgaambä. Páadyhöch njamiөөdhajxy hayuu quia'a hity. ³⁵ Habaadaañnap jaduһn coöch yaa ndsoonaañnä. Mänitөch njamiөөdhajxy yhida'añ hayuu mäbөcypiä.

³⁶ Mänitä Jesús jadähooc wyiingapxööguiumbä:

—Cabä tucwit pөñ yhagөyө'өy jemьwyithaam. Cöөdsäp ja'a jemьwyit jaduһn; cab jaduһn ñibiaada'añii mөөдä tucwit. ³⁷ Jaanä jaduһnduhmbä, cabä jemьvyino pөñ quiudemө'өy ja'a tucwajhacxujiooty. Cöөdsäp ja'a tucwajhacxuy jaduһn; höxyógäp ja'a vino jaduһn. Haagä tägöyyäp ja'a tucwajhacxuy jaduһn mөөдä vino. ³⁸ Pero jiibiä jemьvyino hajxy quiudemө'өy ja'a jemьwiajhacxujiooty. Cab jaduһn tii mia'ady, ni ja'a jemьvyino, ni ja'a jemьwiajhacxuy. ³⁹ Cabä jemьvyino pөñ hoyhuucnä jiäwө'өy coo ja'a vino hänajty tөө yhu'ugy ja'a tehм jiecypiä. “Maas hoyhuucnä ja'a jecьvyino” —nөmä jäya'ayhajxy miäna'añ.

6

¹ Mänitxøø ja'a Jesúshajxy hánajty wiädity trigoni'ibyquiujc. Poo'xxiøøjooty hánajty je'e. Mänitä jiamiøød ja'a trigo hajxy tiøjy. Mänit hajxy ñähxajtstuuty. Mänit hajxy jiøø'xy. ² Mänitä fariseoshajxy näje'e miänaañ:

—Cabä cuhdujt jaduñ myiñ coo hajxy jaduñ mdúnät ja'a poo'xxiøøjooty.

³ Mänitä Jesús miänaañ:

—Nej, cahnä ja'a Diosmädia'agy hajxy mgapxiä nebiä David tiuñ coo hánajty yäho'ogyii møødä jiamiøødhajxy. ⁴ Mänit hajxy jiiby tiägøøyy tsajtøgooty. Mänitä tsajcaagy hajxy quiaaay ja'a teedyhajxy hánajty tøø quiuyoxó'øyäbä. Cabä David ja'a cuhdujt hajxy hánajty miøødä coo hajxy jaduñ quiáyät. Jagooyyä teedy ja'a cuhdujt hajxy hánajty miøødä coo hajxy quiáyät. ⁵ Høøch ja'a Diosquexypä, jadúhñhøch høøchpä, nmøødhøch ja'a cuhdujt jaduñbä høxtä maa ja'a poo'xxiøøbaadiän —nømä Jesús miänaañ.

⁶ Jatu'ugpä poo'xxiøøjootypä ja'a Jesús tiägøøyy tsajtøgooty. Mänit tiägøøyy yajwiingapxøøbiä. Jiibiä mähdiojc hánajty tu'ug hadu'ugcøødøøds ja'a yhahooyhaampiä. ⁷ Jiibiä fariseoshajxy hánajty tiäna'ay møødä ley-yajñähixøøbiähajxy. Jiibiä Jesús hajxy hánajty wyi'i yheebý. Yhijxmajchp ja'a Jesús hajxy hánajty pø yajnaxaambiä pa'am ja'a poo'xxiøøjooty. Yhøxtaabiä fariseos ja'a wiinmahñdy hajxy hánajty nebiä Jesús hajxy yajtsumøøjät coo ja'a pa'amjäya'ay hánajty yajmøcpøgyii ja'a poo'xxiøøjooty. ⁸ Ja'a Jesús, ñajuøøby hánajty

je'e nebiä fariseoshajxy hänajty tiajy miay. Mänitä Jesús ja'a mähdiojc ñämaayy ja'a hadu'ugcø'ødø'ødspä:

—Tänaayyø'øg, min huuc täna'aw cujc.

Mänit jiaančh tänaayyø'cy. ⁹ Mänitä Jesús ñämaayy ja'a fariseoshajxy:

—Mijts nmäyajtøøby, nej, yejpiä Dios ja'a cuhdujt jaduñ coo hajxy hoy ndúuñämät ja'a poo'xxiøøjootiä, tögä yejpiä cuhdujt coo hajxy haxøøg ndúuñämät ja'a poo'xxiøøjootiä. Jaanä jaduñduhmbä, nej, yejpiä Dios ja'a cuhdujt coo ja'a jäya'ay hajxy nyajnähwáatsämät ja'a poo'xxiøøjootiä, tögä yejpiä cuhdujt coo jäya'ay hajxy nyajcuhdägöoyämät ja'a poo'xxiøøjootiä.

¹⁰ Mänitä Jesús ja'a jäya'ay wyiinhee'ppejty nägøxiä. Mänitä Jesús ja'a mähdiojc ñämaayy:

—Xajtøw yø'ø mgø'ø.

Mänitä quiø'ø jiaančh xajtøøyy. Mänitä quiø'ø hoy jiajnä. ¹¹ Mänitä fariseoshajxy jiootma'ty hoy-hoy. Mänit hajxy quiojyquiapxyhajty nebiä Jesús hajxy tiuna'añ.

¹² Cujaboomgumaaxc ja'a Jesús ñøcxy tunguhduum. Tu'tsuhmä Tieedy pia'yaaxy. ¹³ Coo jioøøyy, mänitä jiamioødhajxy miøjyaaxy. Mänitä nämajmetspähajxy wyiimbiiwä coo ja'a Diosmädia'agy hajxy yajwá'xät. ¹⁴ Jaduhñdsä nämajmetspähajxy hänajty xiøhaty: Simón, ja'a Jesús hänajty tøø yajxøbétiäbä Pedro, møødä piuhya'ay Andrés, møødä Jacobo, møødä Juan, møødä Felipe, møødä Bartolomé, ¹⁵ møødä Mateo, møødä Tomás, møødä Jacobo, ja'a Alfeo yhuung, møødä Simón ja'a celote, ¹⁶ møødä Judas, ja'a

Jacobo yhuung, møødä Judas Iscariote; je'e ja'a Jesús hänajty yajcø'ødägø'øwaamb ho'cøøc maa ja'a fariseoshajxiän.

17 Mänitä Jesúshajxy miänajnä tunguhduum. Mänit hajxy hoy ñaaxoguiädaacnä. Jimä Jesús jiamiøødhajxy hänajty nämäy. Jimä jäya'ayhajxy hänajty may tøø miech. Ja'a Jesús miädia'agy hajxy hänajty yhamädoowhidáanäp. Yajnaxáanäxäp ja'a pia'amhajxy hänajty. Jäguembaady hajxy hänajty tøø choon Judeanaaxooty, møødä Jerusalén, møødä mejypia'a jim Tiro møød jim Sidón. 18 Ja'a jäya'ayhajxy hänajty møjcu'uba'ammøødpä, yajnájxäxä ja'a pia'amhajxy je'ebä. 19 Nägøxiä ja'a Jesús hajxy hänajty ñähdona'añ. Mänitä pia'amhajxy yajnájxäxä ja'a Jesús miäjaahaam.

20 Mänitä Jesús wyiinhee'ppejty ja'a jiamiøødhajxy. Mänit miänaañ:

—Jootcujc mijts mhity, mijts häyoobädøjc. Paady hajxy jootcujc mhity coo hajxy jim mnøcxa'añ maa ja'a Diosän.

21 'Jootcujc mijts mhity, mijts yajmaajiajpä. Paady hajxy jootcujc mhity coo ja'a Dios hajxy cøxiä wiinä xmio'owa'añ.

'Jootcujc mijts mhity, mijts jøøbiä xuu'tspä. Paady hajxy jootcujc mhity coo hajxy mxi'ig mx-oonä'aga'añ.

22 'Jootcujc mijts mhity, hoy mijts jäya'ay xjia mähanhaty ja'a høøchcøxpä, hoy mijts jäya'ay xquia'a ja tsoy xquia'a ja mee'xy, hoy mijts xjia nänømy, hoy mijts xjia pexy. 23 Mxi'ig mx-oonä'agäp hajxy jaduhñ. Mbaadaambiä hoyhajt ja'a weenhajt hajxy jim tsajpootyp. Jaduhñ hajxy

jiajpä yhabejpä, ja'a Diosmädia'agy hajxy jecy tøø yajwá'xiäbä.

24 'Pero mijts mäyøøjäya'ayhajxy, ja'a tsaachpä hajxy mbaadaamby. Cab hajxy mxoonnda'agaannä neby hajxy hijty mxoonnda'aguiän.

25 'Hoy mijts tii hamaay mga'a ja juø'øy, myaj-maajiadaamby hajxy jaduñ.

'Hoy mijts mja xi'igy mja xoonda'agy, pero mnä'ägädä jø'øw mnä'ägädä xuudsaamb hajxy.

26 'Tsipecxpä tsaachpä hajxy mbaada'añ, hoyyá cu'ug hajxy xjia cumay. Jaduñä jäya'ayhajxy hijty yajcumay ja'a hajxy hijty jegyhajty nä'ä wädijpä høñdaacpä. Nä'ä mänaamb hajxy hijty jaduñ cooc tyijy ja'a Diosmädia'agy hajxy ya-jwa'xy.

27 'Huuc mädown hajxy, mdsógäp hajxy pøn jaduñ xmiädsiphajp hädaa yaabä naaxwiin; mmée'xäp hajxy pøn jaduñ xmiähanhajp.

28 Mmänuu'xtá'agäp ja'a Dios hajxy coo ja'a Dios ween mio'oy ja'a hoyhajt ja'a weenhajt pønjaty mijts jaduñ xyhäyoowhijxp, pønjaty mijts jaduñ haxøøg xñänøømb.

29 Coo pøn xyhatejxø'øgät tu'nax, mmøjcóogumbäp jadu'nax; ween jaduñ jadu'nax xjiaac tehñ yhatejxø'øgy. Coo pøn mjocxwit xpiøjcät, mäñitä mgamiixy mjaac tehñ mió'owät.

30 Coo pøn tii jaduñ xmiäyujwá'anät, mmó'owäp jaduñ. Y coo pøn tii xpiøjcät, cab je'e mmäyujwaanädägájtñät.

31 Jaduñds mijts wiinghäna'c mnäxúudsät nej mijts hñajty myajnäxuudsa'añän.

32 'Coo ja'a mmägu'ughajpähajtiä hajxy mmøødnijootpaadøøjät, cab hajxy tii mbáadät;

jaduhñdsä pojpäya'ay cädieejäya'ayhajxy ñiçhójcäbä. ³³ Coö hajxy jagooyyä mmøødniñäxuudsøjät pønjaty jaduhñ xñäxuu'tsp, cab hajxy tii mbáadät; jaduhñdsä pojpäya'ay cädieejäya'ayhajxy ñiñäxúu'tsäbä. ³⁴ Coö jagooyyä xädø'øñ hajxy myaghanúu'xät pøn jaduhñ mnajuøøby xmioodiägatsaamb pedyii, cab hajxy tii mbáadät; jaduhñdsä pojpäya'ay cädieejäya'ay xädø'øñ hajxy yajnimiähanúu'xäbä. Ñajuøøby hajxy jaduhñ coö hajxy pedyii mioodiägatsa'añii. ³⁵ Mdsógäp hajxy pøn jaduhñ xmiädsiphajp. Mnäxúudsäp hajxy jaduhñ. Coö pøn xädø'øñ xmiäyujwá'anät, mnä'ä mó'owäp jaduhñ. Mänitä hoyhajt ja'a weenhajt hajxy mbáadät may. Mänitä Dios hajxy xyhuunghádät jim tsajpootyp. Hiç, Dios, ñäxuu'chp ja'a jäya'ayhajxy høxtä ja'a jäya'ayhajxy ja'a Dioscujú'uyäp hajxy quia'a yejpiä, møød ja'a hojiot hajxy ca'a møødpä. ³⁶ Mmøødhádäp ja'a hojiot hajxy jaduhñ nebiä nDeedy hojiot miøødhájtäm.

³⁷ 'Cabä wiinghäna'c hajxy mnähójtät coö ja'a Dios hajxy xyajcumädówät. Pero mmämée'xäp hajxy jaduhñ; mänitä Dios hajxy jaduhñ xmiämée'xpät. ³⁸ Mäduhñtiä wiinghäna'c hajxy mmo'oy, nä'ä tägø'øbä hajxy mbaattägatsa'añ. ³⁹ Jaduhñhøch mijts nyajmäbáadät nebiä wiindspän. Coö ja'a wiindspähajxy ñiwyitswädityii, tsipcøxp hajxy jiuca'ay. Paady mijts jaduhñ mga'a wädítät nebiä wiindspän. ⁴⁰ Cabä capxtaACPäna'c-hajxy jiaty jaty nebiä wyiindsøn'hajxy jiatian. Coö hajxy nägø'ø nädecypiä quiapxtá'agät, mänit hajxy jaduhñ

ñajtspaadó'owät.

⁴¹⁻⁴² 'Coo ja'a mmägu'ughajpä weeñtiä quiädiéeyät, y coo miich hänajty maas hanaxiä tøø mgädieey, cabä mmägu'ughajpä hawiinmats waamb mnä'ägädä nämá'awät. Coo miich hänajty tøø mnähwa'ačh, mänitä mmägu'ughajpä hawiinmats mwiingapx mjøjcapxó'owät.

⁴³ 'Mädyii quepychaa pa'ag nä'ägädä tøømbejp, ni mänaa ja'a tiøøm quia'a xunä. Jaanä jaduhnduhmbä, mädyii quepychaa xun nä'ägädä tøømbejp, ni mänaa ja'a tiøøm quia'a pa'agø'øy. Tøyhajt jaduhñ. ⁴⁴ Mnajuøøby hajxy jaduhñ mädyii quepychaa hoy tøømhajp. Ja'a hapy, cab jaduhñ tiøømhaty nebiä piidsän. Y ja'a wädsats, cab jaduhñ tiøømhaty nebiä tsaatypän. ⁴⁵ Jaduhñ mäwínädsä hojiäya'ay ja'a howyiinmahñdy miøødä. Hoy jaduhñ wiädity. Pero ja'a ca'awiindøjiäya'ayhajxy, cabä howyiinmahñdy hajxy miøødä. Haxøøgwiinmahñdy hajxy miäwädiipy. Haxøøg hajxy jaduhñ ñä'ägädä capxy ñä'ägädä mädia'agy.

⁴⁶ 'Wiindsónhøch mijts xwyi'i ñäma'ay; pero cab hajxy jaduhñ mgudiuna'añ nébiøch mijts nja hane'emiän. ⁴⁷ Póñhøch nmädia'agy xmiädóowäp, póñhøch nmädia'agy xmiäböjcäp, jaduhñ mäwínäts je'e ⁴⁸ nebiä jäya'ay tiøjcojjiän. Cøøc jaduhñ tiajøøyy. Tsaawiing jaduhñ miuu'tsø'cy. Coo ja'a nøøgomdägoy quiädaacy, coo ja'a tøjc jaduhñ ñøønähgoombejty, cab jaduhñ piädø'cy, je'eguiøxpä coo hänajty cøøc miuu'tsø'øguiä. ⁴⁹ Pero póñhøch nmädia'agy jaduhñ xquia'a mäböjcäp, jaduhñ mäwínäts je'e nebiä jäya'ay

tiøjc cøøc quia'a muu'tsø'quiän. Coø ja'a tøjc ñøønähgoombejty, päðø'c jaduñ; cøjx jaduñ quiäday.

7

¹ Coø ja'a Jesús miädiaacpäðøøyy, mänit quia-jptägøøyy Capernaum. ² Jimä soldadowiindsøn hänajty tu'ug. Roma hänajty chooñ. Tøø ja'a mioonsä hänajty tu'ug pia'ambety. Jaduñ hänajty jiäwø'øy nebiä yhamdsoo puhya'ayän. Nä'ägädä ho'ogáannäp hänajty je'e. ³ Coø ja'a soldadowiindsøn miädoyhajty coø ja'a Jesús ja'a pa'amjäya'ay hänajty yajmøcpøcy, mänitä majtøjc näje'e quiejxy maa ja'a Jesúsän. Judíos hajxy je'e. ⁴ Mänitä Jesús hajxy hoy miänuu'xta'agy coø ja'a pa'amjäya'ay ween nøcxy yajmøcpøcy. Mänitä Jesús ñämaayyä:

—Ja'a soldadowiindsøn, hojiäya'ay je'e. Hahixøøby jaduñ coø mbuhbédät. ⁵ Xchójcäm hajxy jaduñ. Tøø højts ndsajtøjc xyajcójäm.

⁶⁻⁷ Mänitä Jesús ja'a majtøjc miøødtu'ubøjcy. Ja ween hajxy hänajty quia'a coody maa ja'a soldadowiindsøn tiøjcän, mänitä soldadowiindsøn ja'a Jesús capxy yajnäguejxy:

—Wiindsøn, jaduhyä mmäná'anät coöch nmoonsä miøcpøgät. Cábøch cuhdujt nmøødä nej miöch cuhdujt mmøødän; paady jaduñ caj yhawiinmatsä coø mdägó'øwät maaöch ndøgootiän. Páadyhöch miöch hamdsoo tøø nga'a mägapxy. ⁸ Hix, hané'emyhöch nhity; y coöch nsoldado howiaambä nhané'emät møødhøch nmoonsä, xquiudiúunäbøch nmädia'agy hajxy —nømä soldadowiindsøn ja'a Jesús quiapxyñäguejxy.

9 Jaančh tehṁ yagjuøøyy ja'a Jesús jaduhṁ coo jaduhṁ ñämaayyä. Mänitä cu'ug wyiinhee'ppejty. Mänit miänaañ:

—Cábøch nmägunaaxhajxy jaduhṁ miäböcy nej yø'ø craa miäböquiän, y jäguem chooñ.

10 Ja'a majtøjc hänajty tøø quiexyíjábä maa ja'a Jesúsän, mänit hajxy wyiimbijnä. Coo hajxy miejstägajch maa ja'a soldadowiindsøn tiøjcän, tøø ja'a soldadowiindsøn mioonsä hänajty miøcpøjnä.

11 Mänitä Jesús hajxy ñøcxy maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Naín møødä miägu'ughajpähajxy. Nämayyä jäya'ayhajxy hänajty pianøcxy. 12 Jim hajxy hänajty miäwiingoñ cajtpa'a, mänitä ho'ogyjiäya'ay hajxy hoy jiøjcubaadø'øy. Cabäsantä hänajty nøcxy ñaaxtägø'øy. Tu'ughuung hänajty je'e. Yaamgto'oxy ja'a tiaj je'ebä. Majiäya'ay hänajty panøcxp. 13 Coo ja'a Jesús ja'a yaamgto'oxy yhijxy, mänit ñäxuu'ch. Mänit ñämaayy:

—Ca'a mjø'øy ca'a mxuučh.

14 Mänitä Jesús miänaañ coo hajxy yhuuc yaghahíxät. Mänitä cøøbiädøjc-hajxy tiänaaxiøjpy. Mänitä Jesús ja'a ho'ogyjiäya'aguiajä hoy ñähdoñ. Mänitä ho'ogyjiäya'ay ñämaayy:

—Jexy, pädø'øg.

15 Mänitä craa yhäñaayyø'cy. Mänit quiapxø'cy. Mänitä tiaj miødhajnä. 16 Mänitä jäya'ayhajxy nägøxiä jiaančh tehṁ yagjuøøyy. Mänitä Dios hajxy ñämaayy:

—Dioscujú'uyäp.

Mänit hajxy ñiñämaayyä:

—Diosquexy yø'ø craa. Møj jaančh yø'øduhṁ. Paadiä Dios tøø quiexy, piuhbedaamby ja'a

quiu'ug jaduñ, ja'a hajxy hädaa yaabä naaxwiimbä.

¹⁷ Mänitä mädia'agy tiägøøyy wädiipä jim Judeanaaxooty coo ja'a Jesús ja'a ho'ogyjiäya'ay tøø yagjuypiøcy. Wiinduhmyhagajpt ja'a mädia'agy jaduñ wiädipty.

¹⁸ Ja'a Juan, tøø je'e hänajty chumyii. Coo ja'a miägu'ughajpähajxy miädoyhajty nebiatiä Jesús hänajty tiuñ, mänitä Juan hoy yhawáañäxä. ¹⁹⁻²⁰ Mänitä Juan ja'a miägu'ughajpä metsc miøjyaaxy. Mänit hajxy quiejxä maa ja'a Jesúsän. Coo hajxy jim miejch, mänitä Jesús hajxy ñämaayy:

—Juan mäyajnäbejpä højts tøø xquiexy coo højts miich nmäyajtówät pøn miich. Nej, miich ja'a Dios hijty jaduñ xquiexaambä, tøgä wiinghänäc je'ejä.

²¹ Jimä Jesús ja'a pa'amjäya'ay hänajty yajmøcpøcy. Madiu'u ja'a pa'am hajxy hänajty miøødä møødä møjcu'u. Møødä wiindspähajxy hänajty nämay yaghijxø'øgyii. ²² Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Nøcxä Juan hajxy hawaanä nebiaty hajxy yaa mhixy mmädoy. Hijxø'p ja wiindspähajxy, yo'oyø'p ja'a tecymia'adpähajxy, nähwaatsp ja'a haxøøgpa'ammøødpähajxy, madoowø'p ja'a cuhnatpähajxy, juypiøjp ja'a ho'ogyjiäya'ayhajxy, yajwiingapxøøyyäp ja'a häyoobäya'ay ja'a Diosmädia'agy hajxy. ²³ Pønjätyhøch nmädia'agy xmiäböjcäp tehngajnä, jootcuyc hajxy jaduñ ñijiäwø'øyii —nømä Jesús miänaañ.

²⁴ Coo ja'a Juan miägu'ughajpähajxy wyiimbijnä, mänitä Jesús miänaañ:

—Coo hajxy tøø mhoy pactuum, Juan miädia'agy hajxy hānajtj mmädowáanäp, túhmäts. Cabä tsajcapy pojyu'xpä hajxy hoy mhixy. Caj pues, paady hajxy jim tøø mhoy coo ja'a Juan ja'a miädia'agy hajxy hānajtj mmädowaanä. ²⁵ Diosquexy je'e, paady hajxy hoy tøø mmädoowä, hoyyä howyit je'e quia'a ja møødä nebiä mäyøøjäya'ayhajxy miøødän. ²⁶ Tøyhajt jaduñ coo ja'a Juan ja'a Diosmädia'agy yajwa'xy. Maas may ja'a Dios ja'a Juan cuhdujt tøø mio'oy quejee ja'a jäya'ay ja'a Diosmädia'agy hajxy jecy yajwá'xäbä. ²⁷ Ja'a jäya'ay ja'a Diosmädia'agy jecy nägápxäbä, Juan je'e. Jaduñä Dios jecy miānaañ coo ja'a quiuguexy hānajtj jayøjp quiexa'añ coo ja'a cu'ug ween yajwiinxiic yajwiingapxø'oy coo ja'a yhaxøøgcuhdujt hajxy ñajtshixø'owät. Høxháamhøch hijty ngäda'aga'añ. Jayøjpä Juan quiejxä; høxháamhøch njaanč cādaacy. ²⁸ Ni pøn jaduñ jäda'ahaty quia'a mäbaady hädaa yaabä naaxwiin nebiä Juan mäyajnäbejpä ja'a cuhdujt miøødän. Tøyhajt jaduñ. Pero cooçh hānajtj tøø nho'nä, cooçh hānajtj tøø nnøcxtägach maäch nhuuc tsohmän, pønjatj ja'a Diosmädia'agy hānajtj mäßøgaamb ja'a høøchcøxpä, maas may ja'a cuhdujt hajxy hānajtj miøødhada'añ quejee ja'a Juan jäda'ahaty miøødän, hoyyä møjcuhtdujt hajxy hānajtj quia'a ja møødä.

²⁹ Coo ja'a cu'ughajxy jaduñ miädooyy møødä yajnähjuudiutpädøjc-hajxy, mänitä Dios hajxy quiapxpaaty coo yhoyyä, je'eguiøxpä coo hajxy hānajtj tøø yajnäbetyii ja'a Juángäm. ³⁰ Pero ja'a fariseoshajxy møødä ley-yajnähixøøbiähajxy, cab

hajxy hänajty tøø yajnäbetyii ja'a Juángäm. Paadiä Dios hajxy quia'a jøjpøgøøyy. Cabä jioot hajxy hänajty chocy coo hajxy yajnähwa'adsóøjät ja'a Diósäm. ³¹ Mänitä Jesús miänaañ:

—Nhuuc yajmäbáadyhøch ja'a jäya'ayhajxy jäda'ahatypä. ³² Cab hajxy tii yhojiäwø'øwa'añ. Jaduhñ mäwínäts hajxy je'e nebiä pigäna'c-hajxy wiinhecpän. Coø hajxy naxy miech häyø'pä tøjpa'c, mänitä miäbigäna'c hajxy ñäma'ay: “Tøø højts nja xu'uxy, pero cab hajxy tøø mhech. Tøø højts hojiøøñä nja høy, pero cab hajxy tøø mjø'øy.” ³³ Hoorä, coo ja'a Juan mäyajnäbejpä miejch, cabä tsajcaagy hänajty quiaya'añ, ni ja'a vino hänajty quia'a hu'uga'añ. Y mijts jaduhñ mänaamb coo quiuhmäñø'øy. ³⁴ Y coøch nbasejtspä, høøch ja'a Diosquexypä, mänítøch ndägøøyy caabiä huucpä. Jaduhñch mijts xñänøømbä coøch nwi'i quiaya'añ, coøch nwi'i yhu'uga'añ, coøchä pojpyä'ay cädiejiäya'ay nmägu'ughaty møødä yajnähjuudiutpädøjc. ³⁵ Pønjaty ja'a Dios jaançh jahmiejtsp, yajcähxø'py hajxy jaduhñ coo ja'a Dioswiinmahñdy hajxy miøødä.

³⁶ Mänitä fariseo ja'a Jesús tu'ug hoy wioy caabiä. Simón hänajty xiøhaty. Mänit hajxy yhäñaaguiädaacy caabiä maa ja'a Simón tiøjcän. ³⁷ Mänitä to'oxiøjc tu'ug miejch cuhhiñbä. Haxøøgcuhdujt hänajty miøød. Tøø hänajty miädoyhaty coo ja'a Jesús jiiby tøø miech maa ja'a Simón tiøjcän. Perfume quionmejts alabastrofrascooty. ³⁸ Mänit tiägøøyy jøøbiä. Mänitä Jesús tiecypiuju wyiinnøøhaam. Mänit tiecymieexy quiuhwaayhaam. Mänit tiecychu'xy.

Mänit tiecyñähjahxy perfumehaam. ³⁹ Mänitä Simón tiägøøyy tajpä maabiä: “Coo ja'a Jesús häxøpy quiunajuøhñdiä, tøø häxøpy ñajuø'øy coo yø'ø to'oxiøjc quiuhhiñä.” ⁴⁰ Mänitä Jesús ja'a Simón ñämaayy:

—Simón, tsøg mädiáacäm.

Mänitä Simón yhadsooyy:

—Wiindsón, tsøc.

⁴¹ Mänitä Jesús miänaañ:

—Jimä jäya'ay hijty tu'ug miänuu'xyhadyii jäya'ay metscä. Tu'jäya'ay hänajty miänuu'xyhaty mägooxmägo'x denarios. Jatu'ug, juxy-chägui'xmajc. ⁴² Cab hajxy hänajty tii miøødä nebiä ñuu'xy hajxy yajñähwá'adsät. Mänit hajxy ñämaayyä: “Weends yhity.” Hoorä, pønäda'a maas mädsógäp.

⁴³ Mänitä Simón yhadsooyy:

—Jue'eda'a, ja'a craa ja'a ñuu'xy maas may hijty miøødpä.

Mänitä Jesús miänaañ:

—Je'e pues.

⁴⁴ Mänitä Jesús ja'a to'oxiøjc miøjhee'py. Mänitä Simón ñämaayy:

—Cooch yaa ndägøøyy maa miich mdøgootiän, cáboch miich nøø tøø xmio'oy cooch ndecypiújt. Jaduhñ hajxy naxy nguhdujthájtäm. Pero yø'ø to'oxiøjc, wyiinnøøháamhøch ndecy tøø xpiujjä, quiuhwaayháamhøch ndecy tøø xmieexä. ⁴⁵ Cáboch miich tøø xchu'xy, pero yø'ø to'oxiøjc, tehngájnoch ndecy xwyi'i chu'xä. ⁴⁶ Cáboch miich ja'a nguhwaay tøø xyhoonä. Jaduhñ hajxy naxy nguhdujthájtäm. Pero yø'ø to'oxiøjc,

perfumeháamhøch ndecy tøø xyhoonä. ⁴⁷ Xjiaančh tehñ chojþøch yø'øduhñ; paadiä piojþä quiädieey yajñähwáatsäxä, hoy hijty may jia møødä. Pero þønä þojþä cädieey hijty ca'a jaty møød, cáþøch jaduñ xjiaty wiingudsähgø'øy.

⁴⁸ Mänitä Jesús ja'a to'oxiøjc ñämaayy:

—Tøøch miich ja'a mbojþä mgädieey nyajñähwáatsäm.

⁴⁹ Ja'a hajxy hänajty jiiby pahäñaabiä, mänit hajxy tiägøøyy niñämäayyäbä:

—Maa ja'a cuhdujtäda'a tøø yhuuc paatþä coo ja'a þojþä cädieey yajñähwa'ačh.

⁵⁰ Mänitä Jesús ja'a to'oxiøjc ñämägüiumbä:

—Coočh nmädia'agy tøø xmiäþøjcä, páadyhøch ja'a mbojþä mgädieey tøø nyajñähwa'ačh. Nøcxnä jootcujc.

8

¹ Mänitä Jesúshajxy tiägøøyy wädijþä wiinduhmyhagajþt møødä jiamioødhajxy ja'a nämajmetsþä. Diosmädia'agy-yajwa'xpä hajxy hänajty wiädity. Jaduhñä Jesús hänajty miäna'añ cooc ja'a Dios ja'a miäjaa hänajty yajcähxø'øgaanñä. ² Quipxiä to'oxiøjc-hajxy hänajty nämay piawädijþä, ja'a Jesús hänajty tøø yajþa'amnáxiäbä, møød ja'a møjcu'u hajxy hänajty tøø yajñähwa'ačhíijäbä. Paadiä Jesús hajxy hänajty piawädity, mioobiä Jesús hajxy hänajty tijaty je'e hänajty miäjyghajpy. María ja'a to'oxiøjc hänajty tu'ug xiøhaty ja'a Magdalatsohmþä. Juxtujc ja'a møjcu'u hänajty tøø yajñähwa'ačhii. ³ Jatu'ug hänajty xiøhaty Juana, ja'a Cuza tio'oxiøjc. Ja'a

Cuza hänajty copc-hajp maa ja'a Herodes hänajty yhane'emiän. Møødä Susana hänajty piawädijpä.

⁴ Mänitä Jesús jäya'ay may ñänøcxä. Mayhaga-jpt hajxy hänajty chooñ. Coö hajxy hänajty may tøø yhamugø'øy, mänitä Jesús tiägøøyy yajwiin-gapxøøbiä yajmäbaadyhaam:

⁵ —Mänitä jäya'ay tu'ug tiu'ubøjcy niippä. Coö ja'a tøømd tiägøøyy wøjpä, näje'e ja'a tøømd quiahy tu'haam. Mänitä muuxyhajxy hoy yajpädø'øgy. Mäduhñtiä ja'a muuxyhajxy quia'a yajpädø'cy, je'edsä jäya'ay jiaac yajtehñ. ⁶ Näje'e ja'a tøømd quiahy tsaanähgøxp. Ja mujx je'eduhñ, pero tøøts. Hix, weeñtiä ja'a naax jim tsaanähgøxp. ⁷ Näje'e ja'a tøømd quiahy haptiooty. Ja mujx je'eduhñ. Ja yee'c, pero caj ñä'ä tøømbejty. Hix, ja'a hapyty je'e xaam. ⁸ Näje'e ja'a tøømd quiahy maa ja'a hoñaaxän. May je'e tiøømhajty høxtä mägo'xhaam.

Mänitä Jesús møc miänaañ:

—Pøn hädaa wiinjuøøby, wéenhøch hädaa nmädia'agy xmiäbøjcä.

⁹ Mänitä Jesús miäyajtøøwä neby jaduhñ miädia'agytiägø'øy. Ja'a miägu'ughajpähajxy jaduhñ yajtøøw. ¹⁰ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Chojpiä Dios jioot jaduhñ coö mijts mwi-injuø'øwät nebiä miäjaa yajcähxø'øga'añ. Pero ja'a häna'c-hajxy jaac yaabä, cabä Diosmädia'agy hajxy tiu'joottsocy. Hoyyä mädia'agy hajxy jia mädoy, pero cab hajxy wyiinjuø'øy tii jaduhñ jia mädiaacypy.

¹¹ 'Jaduhñds miädia'agytiägø'øy nébiøch hajxy tøø nyajwiingapxø'øyän. Jaduhñdsä tøømd miäbaady nebiä Diosmädia'aguiän. ¹² Ja'a tøømd

cáhwäbä tu'haam, jaduñ miäbaady nebiä jäya'ay ja'a Diosmädia'agy hajxy jia mädooyän. Coö ja'a möjcu'u miech, mänit hajxy wyiinhøøñii neby hajxy jaduñ quia'a mäbøgät, nebiä piojpä quiädieeyhajxy jaduñ quia'a nähwá'adsät. ¹³ Y ja'a tøømd cáhwäbä tsaanähgøxp, jaduñds je'e miäbaatpä neby hajxy jia mädooyän. Tu'habaquiä hajxy jaduñ xioonda'agy. Pero cab hajxy hamuumdu'joot pianøcxy. Coö hajxy cøxypänejpiä tiuñii, mänit hajxy ñajtshixøøñä. ¹⁴ Y ja'a tøømd cáhwäbä haptiooty, jaduñds je'e miäbaatpä neby hajxy jia mädooyän. Pero cabä yhamdsoo cuhdujt hajxy ñajtshixø'øwa'añ møødä miäyøøhajt. Cabä Diosmädia'agy hajxy hoy quiudiuna'añ. ¹⁵ Y ja'a tøømd cáhwäbä hoñaaxooty, jaduñ miäbaady nebiä Diosmädia'agy hajxy hamuumdu'joot mäbøjpän. Jaanç tehñ yhoy hajxy jaduñ quiudiuñ.

¹⁶ 'Coo jäya'ay jøøñ hajxy quiuhno'ogø'øy, cøxp hajxy yujcoñ neby hajxy quiudøø'xøøjät, ja'a hajxy tøjtägøøbiä. Cabä pøn jøøñ quiuhjupy, ni maabejtpa'c hajxy quia'a päda'agy. ¹⁷ Jaduñ mäwíinäts mijts ja'a nmädiá'agyhøch hajxy xwyi-injuø'øwaanä, ja'a tsipjátypøch jaduñ tøø nyajwi-ingapxø'øyábä.

¹⁸ 'Huuc wiinjuø'øw hajxy hoy. Pønñhøch nmädia'agy tøø xmiäbøjcä, njaac yajnähixø'øwáambøch je'e. Pønñhøch nmädia'agy tøø xquia'a mäbøjcä, cábøch tii nyajnähixø'øwaanä. Høxtä jiahdiägoyyaamby hajxy je'e mädyii tyijy ja'a tøø wyiinjuø'øy.

¹⁹ Mänitä Jesús ñámejtsä ja'a tiaj møødä piuhya'ayhajxy. Cab hajxy hoy tiehñ wyiingumed-

søøyy, je'eguiøxpä coo ja'a jäya'ayhajxy hänajty ñämayyä jiīby tøgooty maa ja'a Jesús hänajtiän.

²⁰ Mänitä Jesús ñämaayyä:

—Ximä mdajhajxy tøgaguuy møødä mbuhya'ayhajxy. Miičh hajxy xjia wi'i miøødmädia'agaamb.

²¹ Mänitä Jesús miänaañ:

—Pønä Diosmädia'agy jaduhñ mäbøjp, pøn jaduhñ cudiumb, je'ečh ndajhajpy, je'ečh nbuhya'ayhajpy.

²² Miäwiinghoocpä ja'a Jesúshajxy tiägøøyy barcojooty møødä miägu'ughajpähajxy. Mänitä Jesús miänaañ:

—Jam hajxy jim mejyhawiimb.

Mänit hajxy jiaančh tu'ubøjcy. ²³ Nøcxnä hajxy hänajty jaduhñ, mänitä Jesús miaaho'cy. Mänitä poj møc piädø'cy. Mänitä nøø quiubojøøyy barcojooty. Hújtsnäp ja'a barco hänajty. ²⁴ Mänitä Jesús hajxy hoy yuxy. Mänit hajxy ñämaayy:

—Wiindsón, Wiindsón, pädø'øg, quinaambä barco cham.

Mänitä Jesús piädø'cy. Mänitä poj yhojy møødä nøø. Mänitä poj yuungøøyy. Moñdiucy jaduhñ jiajnä. ²⁵ Mänitä Jesús ja'a miägu'ughajpähajxy ñämaayy:

—Tii hajxy coo mwi'i chähgø'øy. Nej, cab hajxy mnajuø'øyä cooč mijts homiänaajä ngüeendähada'añ.

Jaančh tehñ yagjuøøyy hajxy jaduhñ. Mänit hajxy hamiñ haxøpy ñiñämaayyä:

—Pønäda'a yø'øduhñ coo ja'a miädia'agy miäbøjcäxä ja'a poj møødä nøø.

²⁶ Mänit hajxy miejyhawiimpädsøømnä jim maa ja'a naax hänajty xiøhatiän Gadara, jim jaduhñ mejyhawiimpä maa ja'a Galileanaaxootiän.

²⁷ Coö ja'a Jesús biarcopädsøømy, mänitä jäya'ay tu'ug miejch Jesús wyiinduum, ja'a jim cajptooty tsänaabiä. Tøø hänajty jiegø'øy mänaa ja'a mähdiojc møjcu'u hänajty tøø ñämechiijän. Cabä wit hänajty miøødhajnä, ni quia'a häña'ay hänajty tøgooty. Jim hänajty yhity maa ja'a cabäsantän. ²⁸ Coö ja'a Jesús yhijsy, mänit wyiinjiçädaacy. Mänitä møjcu'uhajxy yaaxy:

—Jesús, tii højts xwia'ana'añ. Dios miich xyHu-unghajp ja'a tsajpootypä. Tuñä mayhajt, ca'a højts jiiby xquiexy maa jiaanç tehñ chaaçpän.

²⁹ Paadiä mähdiojc jaduhñ yaaxy, je'eguiøxpä coö ja'a Jesús ja'a møjcu'u hänajty tøø yhane'emy coö ñähwa'adsøøjät. Mayhooc ja'a mähdiojc hänajty tøø ñämechii ja'a møjcü'ujäm. Paadiä jäya'ayahajxy hänajty jia wi'i yaghida'añ cø'øxoch tecyxioch cadenahaam neby jaduhñ hoy yhidät. Pero nimiäpodøøyyäp hänajty je'e, y yajnøcxäp hänajty pactuum ja'a møjcü'ujäm. ³⁰ Mänitä Jesús ja'a mähdiojc miäyajtøøyy:

—Tii mxøhaty.

Mänit yhadsooyy:

—Legiónhöch nxøhaty.

Paady jaduhñ miänaañ coö ja'a møjcu'u hänajty may miøødä. ³¹ Mänitä møjcu'u ja'a Jesús hajxy miänuu'xtaacy coö hajxy jiiby quia'a quexøøjät møjcu'uhaam maa jiaanç tehñ chaaçpän. ³² Jimä mayhädsøm hänajty yuumy tuñmøjc. Mänitä møjcu'u ja'a Jesús hajxy

miänuu'xtáaccumbä coo hajxy jim̄ quiexøøjät maa ja'a mayhädsøm hänäjtiän. Mänitä Jesús cuhdujt miooyy. ³³ Mänitä mähdiojc ja'a mõjcu'u ñähwáatsänä. Mänitä hädsøm̄hajxy hoy ñämechii. Mänit hajxy wyiinmänacpäyø'cy. Mänit hajxy quiuhgahnajxy naaxøjpcøxp mejjiooty. Jiiby hajxy cøjx ñøøho'ogø'oy.

³⁴ Coo ja'a hädsøm̄güeendähajpähajxy jaduhñ yhijsy, mänit hajxy piäyø'cy. Mänitä cu'ug hajxy hoy yhawaanä cajptooty mõødä cajtpa'a. ³⁵⁻³⁶ Mänitä cu'ughajxy hänäjty nõcxy yhixa'añ neby hänäjty tøø jiadyiijän. Mänit hajxy miejch maa ja'a Jesús hänäjtiän. Jiibiä mähdiojc ja'a Jesús hänäjty wyiinhäñ'ay, ja'a mõjcu'u hänäjty tøø ñähwa'açhiijäbä. Tøø wit hänäjty piägøøñä. Tøø hänäjty wyiinmahñdymejtsnä. Coo ja'a cu'ughajxy jaduhñ yhijsy, mänit hajxy chähgøøbiøjcy. Paady hajxy chähgøøyy, haxøøgjäya'ay tyijy ja'a Jesús. Mänitä cu'ughajxy yhawáañäxä nebiä mähdiojc ja'a mõjcu'u hänäjty tøø ñähwa'açhiijän. Ja'a hajxy hänäjty tøø yhiixiäbä, je'e hajxy jaduhñ nägapx. ³⁷⁻³⁹ Mänitä Jesús hajxy tiägøøyy mänuu'xtaacpä coo jim̄ chóonät Gadara. Hix, jaanç tehñ chähgøøby hajxy hänäjty. Jim̄ tyijy ja'a Jesús cøxypänejpiä jiaac jatcø'owa'añ. Ja'a mähdiojc hänäjty tøø ñähwá'açhäbä, mänitä Jesús miänuu'xtaacy coo cu miødhajty. Mänitä Jesús yhadsooyy coo miähmø'øwät maa quiajptän:

—Nøcx maa ja'a mdøjcän; mädia'ag nebiaty ja'a Dios tøø piuhbety.

Mänitä craa jiaanç nõcxy, miädiaacy jiiby cajptooty nebiaty hänäjty tøø piuhbedyijäm ja'a Jesús.

Mänitä Jesús biarcotägøøñä, wyiimbijnä.

⁴⁰ Coo ja'a Jesús jim miejtstägajch mejyhawiimb, jimä cu'ughajxy hänajty yhäixy. Mänit hajxy xioon_udaacy. ⁴¹ Mänitä jäya'ay tu'ug miehch ja'a xøhajpä Jairo. Tsajtøjwiindsø_n hänajty tiuum_uby. Mänitä Jesús wyiinjiicädaacy. Mänit miänuu'xtaacy coo ñøcxät maa ja'a tiøjcän. ⁴² Jimä Jairo yhuung hänajty yho'ogaannä. Tiu'ughuung hänajty je'e. Majmetscjomøjt ja'a to'oxyhäna'c hänajty miøødä. Mänitä Jesús tiu'ubøjcy. Mayyä jäya'ayhajxy piadu'ubøjcy, høxtä yhanø'tsmujpy ja'a Jesús hajxy hänajty.

⁴³⁻⁴⁴ Mänitä Jesús ja'a tadjäya'ay tu'ug jio_gyuhdiägøøyyä. Pa'ammøød hänajty je'e. Majmetscjomøjt ja'a pa'am hänajty tøø miähäyoy. Ñø'ty hänajty wi'i xiee'xp, pero weenjaty weenjaty. Ni pø_n hänajty quia'a najuø'øy nebiä choomiáyät. Mänitä Jesús wyitpa'a ñähdóonäxä. Mänitiä ja'a tadjäya'ay ñø'ty yhadujnä. ⁴⁵ Mänitä Jesús miänaañ:

—Pø_nhøch xñähdoon.

Ni pø_n quia'a mänaañ coo hajxy ñähdooñ. Mänitä Pedrohajxy miänaañ:

—Wiindsø_n, xjiaanç teh_m yhanø'tsmujp miich ja'a cu'ug. Tii nyajnajuøøyyäm pø_n tøø xñähdoñ.

⁴⁶ Mänitä Jesús miänáangumbä:

—Nnajuøøbiøch coo pø_n tøø miäbaadø'øy høøch nmäjaahaam. Páadyhøch jaduh_n tøø nnä'ä najuø'øy cooçh hajxy tøø xñähdoñ.

⁴⁷ Mänitä tadjäya'ay jaduh_n ñajuøøyy coo ja'a Jesús hänajty ñajuø'øy coo je'e hänajty tøø miänähdoñ. Mänitä Jesús wyiingumedsøøyy

tsäyúuyyap. Mänitá Jesús wyiinjiicádaacy. Mänit
ñägapxy cu'ughagujc cooc ja'a Jesús wyit hánajty
tøø ñähdoonä, y cooc mänitiä pia'amnajxy.
48 Mänitá Jesús ja'a tajiäya'ay ñämaayy:

—Huong, paady miich tøø mba'amnaxxy coo tøø
mmäbøcy. Nøcxnä jootcujc.

49 Jimä Jesús hánajty miädia'agyñä, mänitá
jäya'ay tu'ug miejch. Jim hánajty tøø choñda'agy
maa ja'a Jairo tiøjcän. Mänitá Jairo ñämaayyá:

—Tøø ja'a mhuong yho'ogy. Cabä wiindsón
mhadsíjpnät.

50 Miädoow ja'a Jesús jaduhñ. Mänitá Jairo
ñämaayy:

—Ca'a mjootmayhaty. Mäbøc. Jujypiøgäp ja'a
mhuung häyaa.

51 Mänit hajxy jim miejtsnä maa ja'a Jairo
tiøjcän. Cooc ja'a Jesús tiøjtägøøyy, caj pøn
miøødtøjtägøøyy, jagooyyá Pedro møødä Juan
møødä quixy tiaj tieedy. 52 Tøghaguuy ja'a
cu'ughajxy miähmøøyy jøøbiä xuu'tspä. Mänitá
Jesús miänaañ:

—Ca'a hajxy mwi'i jiø'øyy mwi'i xiuuuch. Caj tøø
yho'ogy, nä'ä maab jaduhñ.

53 Mänitá Jesús ñäxiicä. Ñajuøøby hajxy hánajty
cooc ja'a quixy hánajty tøø yho'ogy. 54 Mänitá
Jesús ja'a quixy quiø'ø miajtsä. Mänitá Jesús møc
miänaañ:

—Huong, pädø'øg.

55 Mänitá quixy jiuujypiøjcy. Mänit piädø'cy.
Mänitá Jesús miänaañ cooc hajxy yajcáyät. 56 Jaançh
tehm yagjuøøyy ja'a tiaj ja'a tieedy jaduhñ.

Mänitá Jesús miänaañ coo hajxy pøn quia'a yajmøødmädiá'agät neby hänäjty tøø jiatian.

9

¹ Mänitá Jesús ja'a jiamiøød miøjyaaxy ja'a hajxy nämajmetspä. Mänitá cuhdujt hajxy miooyyá coo ja'a møjcu'uba'ammøødpä hajxy nägøxiä yajnhwá'adsät. Møødá mäjaa hajxy mióoyyábä coo ja'a pa'amjäya'ay hajxy yajmøøcpøgät. ² Mänit hajxy wyiinguejxä coo ja'a Diosmädiá'agy hajxy yajwá'xät, coo ja'a pa'amjäya'ay hajxy yajmøøcpøgät. Jaduhñ hajxy miädiá'agät coo ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ. ³ Mänit hajxy ñämaayyá:

—Cab hajxy tii mmänøøcxät, ni cuhdajt, ni pijty, ni tsajcaagy, ni xädø'øñ. Tu'xojxc-hajtiä ja'a mwit hajxy mmänøøcxät, ca'a mietscä. ⁴ Homiädyyi tøjčä hajxy mmejtstá'agät, jim hajxy mmähmø'øwät høxtä coonä hajxy jim jadähooc mwiimbídät. ⁵ Y coo hajxy maa xquia'a yajtøjtägø'øwá'anät, mänit hajxy jim mdsóonät maa ja'a cajptän. Mänitá mdecy hajxy mwiinwóbät nebiä hijxtahñd jaduhñ miähmø'øwät coo mijts tøø xquia'a yajtøjtägø'øy —nømä Jesús miänaañ.

⁶ Mänit hajxy tiu'ubøjcy. Wiinduhmyhagajpt hajxy hänäjty wiädity Diosmädiá'agy-yajwa'xpä, pa'amjäya'ay-yajmøøcpøjpä.

⁷ Ja'a Herodes hänäjty jim tuumb gobernador. Mänit miädoyhajty nebiatiä Jesús ja'a hijxtahñd hänäjty yajcähxø'øguiän. Cab hänäjty ñajuø'øy nebiä wyiinmahñdyhädät. Hix, näje'e hajxy hänäjty miäna'añ cooc tyijy ja'a Juan hänäjty tøø jiuypioøcy. Hix, tøø ja'a Juan hänäjty yagho'ogyii.

⁸ Näje'e hajxy hänäjty miänaambä cooc tyijy je'e

Elías, ja'a Diosmädia'agy jecy yajwá'xábä. Näje'e hajxy hänajty jiaac mänaambä cooc tyijy ja'a jecyjiäya'ay tøø jiuypioçy, ja'a Diosmädia'agy jecy yajwá'xábä. ⁹ Mänitä Herodes miänaañ:

—Høøchä Juan nyajyo'pujxä. Pønäda'a jaduhn wädiip. Madiú'ujøch jaduhn nmädoy yajcähxø'ogy.

Jiaançh tehñ yhixaambiä Herodes ja'a Jesús hänajty.

¹⁰ Coo ja'a Jesús jiamiøødhajxy wyiimbijtägajch, mänitä Jesús hajxy yajmøødmädiaacy nebiaty hajxy hänajty tøø wiädity. Mänit hajxy miøødnøcxä pactuum, jim mäwiingón maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Betsaida. ¹¹ Coo ja'a cu'ughajxy jaduhn miädoyhajty, mänitä Jesús hajxy jim piamejch. Mänit hajxy ñämaayyä coo hajxy jim miähmø'owät. Mänitä Diosmädia'agy hajxy yajmøødmädiaacä cooc ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'oga'añ. Møødä pa'amjäya'ayhajxy may yajmøcpøjcä.

¹² Tsuujøøñäp hänajty, mänitä Jesús wyiingumedsøyyä ja'a jiamiøødhajxy ja'a nämajmetspä. Mänitä Jesús ñämaayyä:

—Näma'aw yø'ø jäya'ayhajxy coo hajxy nøcxy pioo'xnä, coo hajxy nøcxy quiayhøxta'ay wiingtuum maa ja'a cajpt miäwiingonän. Yaa maa hajxy nhíjtäm, cabä tii yaa.

¹³ Mänitä Jesús miänaañ:

—Huuc yajcay mijts.

Mänit hajxy yhadsooyy:

—Cab højts tii nmøødä; jagooyyä højts tsajcaagy mägooxc nmøødä møødä hacx metscä. Tøgä nõcxäp højts njuuyyä ja'a hajxy quiayaambiä, hoy hajxy jia nämayyä.

14 Nämägooxmil ja'a ya'adiøjc-hajxy hänajty nägøxiä. Mänitä Jesús ñämaayy ja'a jiamiøødhajxy:

—Näma'aw hajxy ween hajxy yhäñaaguiäda'agy naaxwiin näjuxychägui'xmajcjaty.

15 Mänit hajxy ñämaayy coo hajxy jaduhñ yhäñaaguiädá'agät. Mänit hajxy yhäñaaguiädaacy nägøxiä. 16 Mänitä Jesús ja'a mägooxpä tsajcaagy quioonndsooyy møødä metspä hacx. Mänit chajhee'py. Mänitä Dios pia'yaaxy, miänaañ:

—Dioscujú'uyäp coo højts hädaa tøø xmiø'oy.

Mänit jaduhñ yhaguidøøyy. Mänitä jiamiøød miooyy coo hajxy jaduhñ yajwá'xät maa ja'a cu'ugän. 17 Mänit hajxy nägøxiä quiaayy cu'uxiä. Majmejtscach ja'a caadiuc quiunajxy.

18 Wiingxøø hänajty je'ebä, jimä Jesús ja'a Tieedy hänajty pia'ya'axy hanidiuhmduum. Jimä jiamiøødhajxy hänajty miøødä. Mänitä Jesús yajtøøyy:

—Nébyhøch ja'a cu'ughajxy xñänømy pøñhøch høøch.

19 Mänit hajxy yhadsooyy:

—Näje'e hajxy miäna'añ cooc tyijy miich mJuangä ja'a hijty mäyajnäbejpä. Näje'e hajxy miänaambä cooc tyijy miich mhElíasä. Näje'e hajxy jiaac mänaambä cooc tyijy ja'a jecyjiäya'ay tøø jiuypicy, ja'a Diosmädia'agy jecy yajwá'xäbä, y cooc tyijy miich mje'ejä.

20 Mänitä Jesús yajtøøgumbä:

—Míjtsäts, nej mijts mmänaambä pøñ xtyijy høøch.

Mänitä Pedro yhadsooyy:

—Diosquexy miich.

21 Mänitä Jesús mœc miänaañ coo hajxy quia'a nágápxät pøn hánajty je'e. 22 Mänitä Jesús miánaangumbä:

—Høøch ja'a Diosqueypä, hoyhóyhøch njaanç tehṃ chaaçhpøga'añ. Cábøch ja'a tsajtøjwiindsønṃhajxy xñä'ägädä wiingudsähgø'øwa'añ, ni ja'a teedywiindsønṃhajxy, ni ja'a jäya'ayhajxy jim̄ cuhdujtmøødpä tsajtøgooty. Xyagho'ogáambøch hajxy, pero cudägøøgxøøjoch njujypiøga'añ.

23 Mänit jiaac mänánaangumbä:

—Pønjátyhøch nmädia'agy xpiaadu'ubøgáanäp, ween yhamdsoo cuhdujt hajxy ñajtshixø'øy, ween hajxy chaaçhpøjpä jabom̄-jabom̄ nébiøch ndsaachpøga'añän. Jadúhñhøch nmädia'agy hajxy hoy xpianøcxät. 24 Pøn jiugyhajt ja wi'i yaghoyø'øwaamb, nä'ägä cuhdägoyyaamb je'e. Pero pøn jiugyhajt jaduhñ yajtägoyyaamb ja'a høøchcøxpä, nä'ägä hodium je'e miähmø'øwa'añ. 25 Coo hajxy hodium mga'a mmähmø'øwät, cab hajxy jaduhñ mniyaghoyø'øwøøjät, hoy hajxy mja mäyøøjä hädaa yaabä naaxwiin. 26 Pønñhøch xmiädsähdiuumb møødhøch nmädia'agyquiøxpä, mänitøch jaduhñ nmädsähdiunaambä cooçh hánajty ngädaactägatsa'añ. Hajajaamb hánajty yaa neby jim̄ yhajjiän tsajpootyp maach nDeedy yhiñän, maa ja'a mioonsähajxy yhiñän. 27 Tøyhájthøch jaduhñ nmäna'añ, ja'a hajxy yaa tänaabiä, näje'e hajxy jaduhñ quia'a tsoj ho'oga'añ høxtä coonä ja'a Dios ja'a miäjaa hánajty yajcähxø'øga'añ.

28 Cuctujxøø ja'a Jesús ja'a Pedro

miøðwiiimbejty tunguhduum Diospa'yaaxpä, møødä Juan møødä Jacobo. ²⁹ Jimä Jesús ja'a Tieedy hänajty pia'ya'axy, mänitä wyiin jiojy høxtä haamb høxtä tsämaamb quiähxø'cy. Jaančh tehñ pioob ja'a wyit jaduñ jiajnä. ³⁰⁻³¹ Mänitä Moisés hajxy ñäguehxtøø'xy maa jiajy maa chämamiän møødä Elías. Mänitä Jesús hajxy miøødtägøøyy mädiaacpä. Je'e hajxy hänajty miädiaacy coo ja'a Jesús hänajty jim nøcxy yho'oga'añ Jerusalén. ³² Hoyyä Pedrohajxy hänajty jia wi'i mia'awa'añ, cab hajxy ñä'ägädä maaho'cy. Mänit hajxy yhijxy coo ja'a Jesús hajxy hänajty jiajy chämamy møødä Moisés møødä Elías. ³³ Coo ja'a Moisés hajxy hänajty wyiimbidaañnä, coo ja'a Jesús hajxy hänajty piuhwa'adsaañnä, mänitä Pedro ja'a Jesús ñämaayy:

—Wiindsøñ, hoyøøyy jaduñ coo hajxy yaa tøø nbéjtäm. Ween højts tøjquemy tægøøg cu nhädiuñ, tu'ug miich mje'e, tu'ug Moisés jie'e, tu'ug Elías jie'e.

Nä'ä nagoobä ja'a Pedro jaduñ miänaañ. ³⁴ Mänitä nämä'a tehñ miapxy quiädaacy maa hajxy hänajtiän. Nädägooy hajxy jaduñ. Mänitä Pedrohajxy chähgøøbiøjcy. ³⁵ Mänit hajxy miädooy ja'a Dios quiapxy nämä'ajooty:

—Høøch nHuung hädaa. Høøch tøø nwiinguexy. Mhamädoowhíjtäp ja'a miädia'agy hajxy.

³⁶ Mänitä Jesús hajxy yhijxy coo hänajty nidiuhñ tiänaañä. Hamoñ hajxy jaduñ miähmøøñä. Cab hajxy pøñ yajmøødmädiaacy nebiaty hajxy hänajty tøø yhixy.

³⁷ Cujaboom hajxy jim wyiimbijnä tunguhduum. Mänitä Jesús jäya'ay may jiojcubaadøøyyä. ³⁸⁻³⁹ Mänit tu'jäya'ay møc quiapxy maa ja'a cu'ugän:

—Wiindsøn, tú'uquiøch nhuung. Náxyhøch nhuung møjcu'u xjiaanč tehñ ñamejtsä. Møc jaduñ ya'axy, møc chäyuy. Høxtä hahoo'p jaduñ. Hanaxiä jaduñ chaačhtiuñii, y cab jaduñ ñä'ägädä nähwa'ačh. Wiindsøn, tunä mayhajt, yajnahwáatsägøch nhuung. ⁴⁰ Tøøch ja'a mjamiøød nja wi'i miänuu'xta'agy cooçh nhuung hajxy xyajnahwáatsät, pero cab hajxy jaduñ ñä'ä jajty.

⁴¹ Mänitä Jesús ja'a jiamiøød ñämaayy:

—Nej, cájtäm mijts mänaa mmäbøga'añä. Pämädúhñtiøch mijts jaduñ njaac mäme'e'xtuga'añ.

Mänitä cuhuung ñämaayy:

—Woominxä mhuung.

⁴² Cahnä craa hänäjty miechñä maa ja'a Jesúsän, mänit yajcädaawä ja'a møjcu'ujäm. Mänit yajtsäyuuyyä. Mänitä Jesús ja'a møjcu'u yhøxquejxy. Mänitä craa ñähwaach. Mänitä tieedy yajcø'ødägøøyyä. ⁴³ Mänitä cu'ughajxy nägøxiä yagjuøøyy coo ja'a Dios miøjjä jiaančhä, nebiä Jesús ja'a hijxtahñd hänäjty yajcähxø'øguiän.

Mänitä Jesús ñämaayy ja'a jiamiøødhajxy:

⁴⁴ —Hoy hajxy wiinjuø'ow; ca'a hajxy mjahdiägoy; høøch ja'a Diosqueypä, nmädsíphøch hajxy jim xyajcø'ødägø'øwaamb maa ja'a cu'ughajxiän nägøxiä.

⁴⁵ Pero cabä jiamiøødhajxy ñä'ägädä wiinjuøøyy neby hajxy hānajty tøø miøødmädia'agyiijān. Hix, Jesús jaduñ ca'a yajwiinjuøøyy. Cab hajxy jaduñ yajtøøyy. Tsāhgøøby hajxy hānajty.

⁴⁶ Mānit hajxy tiägøøyy yajtsiptaacpä pøn cuhdujt maas møj mo'owāāñp. ⁴⁷ Ñajuøøbiä Jesús hānajty nebiaty hajxy hānajty tiajy miay. Mānitä pigāna'c hoy tu'ug wioy, piādaacy miøjc-haamby.

⁴⁸ Mānit miānaañ:

—Pøn hädaa pigāna'c jaduñ tsógāp ja'a høøchcøxpä, jaduñ mäwīnāts høøch xchojpä. Y pōñhøch jaduñ xchojp, je'ečh nDeedy jaduñ xjiahmiéjtsāp ja'ačh jaduñ tøø xquiéxiābä. Pøn ja'a møjcuhtdujt ca'a tsogaamb maa mijtsān, je'eds ja'a møjcuhtdujt jaduñ nä'ägädä mo'owāāñp.

⁴⁹ Mānitä Juan miānaañ:

—Wiindsōñ, tøø hōjts tu'jäya'ay nhixy. Miichcøxpä ja'a møjcu'u hijty yhøxquexy. Mānit hōjts jaduñ nnāmaayy coo quia'a høxquéjxnät, je'eguiøxpä coo hōjts xquia'a møødwādjtām.

⁵⁰ Mānitä Jesús miānaañ:

—Cab hajxy jaduñ cu mnāmaayy. Pøn hōjts jaduñ xquia'a mädsiphájtām, je'e hōjts jaduñ xmiägu'ughájtām.

⁵¹ Tøø hānajty miāwiingoonnā coo ja'a Jesús hānajty ñøcxaannā tsajpootyp, mānitä jioot yajmøødmädiaacy coo jim ñøcxnät Jerusalén.

⁵² Mānitä jiamiøød mejtstägøøg quiejxø'cy. Mānitä mejtstaact hajxy hoy jia høxta'ay maa ja'a cajpthuung tu'ugān jim Samarianaaxooty.

⁵³ Pero cab hajxy jaduñ ñä'ä tøjmooyä, je'eguiøxpä coo hajxy hānajty jim jiaac nøcxa'añ

Jerusalén. Hix, cabä Samariabä-jäya'ayhajxy hänajty miøødnijootpaadyii ja'a jäya'ayhajxy hänajty tsänaabiä Jerusalén. ⁵⁴ Coö ja'a Jacobo jaduñ miädooyy møødä Juan, mänitä Jesús hajxy ñämaayy:

—Wiindsón, tähooc ja'a Elías jøøn jim miøjyaaxy tsajpootyp nebiä haxøøgjäya'ayhajxy jaduñ tióyät. Nej, mmáná'anäp miiçh jaduñ coö højts jøøn jim nmøjyáaxpät tsajpootyp neby hajxy jaduñ tióobiät ja'a højts jaduñ xquia'a tøjmo'owaambä.

⁵⁵ Mänitä Jesús wyiinhee'ppejty; mänit yhojy:

—Mijts, cab hajxy mnajuø'øy coö haxøøgwiinmahñdy hajxy mmøødä. ⁵⁶ Páadyhöch yaa tøø ngäda'agy hädaa yaabä naaxwiin nébiøch ja'a jäya'ayhajxy jaduñ nyajnáhwa'ads nyajcuhwá'adsät. Cábøch hajxy jaduñ nyajcuhdägoyya'añ.

Mänit hajxy jim tiu'ubøjnä, ñøcxy hajxy wiingcajpt.

⁵⁷ Jim hajxy hänajty tiu'uyo'oyñä, mänitä jäya'ay hajxy tu'ug piaaty jim tu'haam. Mänitä Jesús ñämaayyä:

—Wiindsón, nja wi'i pianøcxáambiøch miiçh mataty miiçh mnøcxa'añän.

⁵⁸ Mänitä Jesús miänaañ:

—Ja'a xøøgaa, jimä jiut je'e; ja'a muuxy, jimä pie'eñ je'e; pero høøch ja'a Diosquexypä, cábøch ndøjc jaduñ maaçh nboo'x nhäñá'awät.

⁵⁹ Mänitä Jesús wiinghäna'c ñämäaguumbä:

—Høøch padu'ubøjçäc.

Mänitä Jesús ñämaayyä:

—Mänítøch miích nbadu'ubøgät cooçh ndeedy hánajty tøø yho'nä, cooçh hánajty tøø nyajnaaxtägøøñä.

⁶⁰ Mänitä Jesús miánaañ:

—Ja'a jäya'ayhajxy ca'a mäbøjpä, je'e miích ja'a mdeedy hajxy xyajnaaxtägø'øwáañäp. Pero miích, nøcx ja'a Diosmädia'agy yajwa'x coo ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ.

⁶¹ Mänitä Jesús ñämaayyä wiingjäyá'ayägumbä:

—Wiindsøn, nja wi'i pianøcxáambjøch miích, pero nøcxyhøch ja'a njujy nmägu'ug nhuuc hawaanä jayøjp cooçh miích jaduhñ nbadu'ubøgaanä.

⁶² Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Pøñhøch jaduhñ xjia wi'i piawäditaamb, cooçh nmädia'agy hamuumdu'joot xquia'a mäbøjcät, cábøch jaduhñ hoy xpianøcxät.

10

¹ Mänitä Jesús jäya'ay jiaac wiimbiiyy nädägøøghii'xcumajc. Mänit hajxy metscaty metscaty quiejxø'cä majaty ja'a Jesús hánajty ñøcxa'añän. ² Mänit hajxy ñämaayyä:

—Nämayyä jäya'ayhajxy jia mäbøga'añ; je'eds ca'a hijp pøn ja'a Diosmädia'agy yajwá'xäp. Mänuu'xta'ag ja'a Dios hajxy coo ja'a Diosmädia'agy-yajwa'xpä jiaac quéxät.

³ Nøcx hajxy. Mnigwieendähadøøjäp hajxy. Ca'awiindøyhäna'c-hagujc hajxy mwädita'añ.

⁴ Cabä xuummy hajxy mmänøcxät, ni xädøøñ. Tu'tehngä cø'øg hajxy mmänøcxät. Cab hajxy pøn mwiindänaaxiøbät tu'haam. ⁵ Coo hajxy muum maa mhamejstá'agät, myajpóo'xäp ja'a cudøjc

hajxy. “Weenä Dios hajxy xmio'oy ja'a hoyhajt ja'a weenhajt.” Jaduhñ hajxy mnámá'awät. ⁶ Pø hojiäya'ay ja'a cudøjc-hajxy jaduhñ, mänitä Dios jiaançh mó'owät ja'a hoyhajty ja'a weenhajt; pø caj, cab hajxy jaduhñ mio'owøøjät. Y cab hajxy jim mnä'ägä mähmó'owät. ⁷ Cab hajxy tøjc-tøjc mwädítät. Jim hajxy mnä'ägädä hídät maa hajxy hänajty tøø mmejtsta'aguiän. Jim hajxy mmähu'ug mmägáyät. Je'e hajxy jaduhñ mhú'ugäp mgáyäp tijaty hajxy jaduhñ xmiooby. Hawiinmats jaduhñ coo hajxy jaduhñ xmió'owät, je'eguiøxpä coo hajxy mwiinguexiä. ⁸ Homiädyii cajptä hajxy jaduhñ xtiøjmó'owät, mgáyäp hajxy jaduhñ tijaty hajxy xmiooby. ⁹ Myajmøcpøgäp ja'a pa'amjäya'ay hajxy maa ja'a cajptän. Jaduhñ hajxy mnámá'awät: “Tøø miäwiingoonnä coo ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ ja'a mijtscøxpä.” ¹⁰ Pero homiädyii cajptä hajxy jaduhñ xquia'a tøjmó'owät, callejooty hajxy nøcxy mya'axy: ¹¹ “Hädaa cajpt yaabä, cabä quiuhdujthajxy yhoyyä. Paady højts ndecy nwiinwoba'añ. Jaduhñä hijxtahñd miähmó'owät coo ja'a mguhdujthajxy quia'a hoyyä. Mjahmiédsäp hajxy jaduhñ coo miäwiingoonnä coo ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ ja'a mijtscøxpä.” ¹² Tøyhájthøch jaduhñ nmäna'añ, coo ja'a naaxwiimbä hänajty wyiimbida'añ, maas hanaxiä ja'a cajpt jaduhmbä chaaçhpøga'añ quejee ja'a Sodomacajpt jecy chaaçhpøjquiän.

¹³⁻¹⁴ 'Mjaançh tehñ chaaçhpøgaamb hajxy pønjaty jim tsänaaby Corazíncajptooty møødä Betsaidacajptooty. Maas hanaxiä hajxy

mdsaachpøga'añ quejee ja'a jäya'ayhajxy jecy chaačhpøjquiän, ja'a hajxy jecy tsänäaaybä Tirocajptooty møødä Sidóncajptooty. Coö je'e hajxy cu yhjxy ja'a hijxtahnd nej mijts mja hixiän, cu ñajtshixøøyy ja'a yhaxøøgcuhdujt hajxy; cu jiøøyy cu xiuu'ch hajxy jaduñ. ¹⁵ Y mijts jim tsänaabiä Capernaum, haagä jii by mijts mhäda'aga'añ møjcu'uhaam. Cab hajxy jim mnøcxa'añ tsajpootyp neby hajxy mdijjiän.

¹⁶ Mänitä Jesús ñämaayy ja'a jiamiøødhajxy ja'a nädägøøghii'xcumajcpä:

—Pønjaty mijts mmädia'agy xyhamädoowhíjtäp, jaanä jadúhnhøch nmädia'agy hajxy xyhamädoowhíjtäbä. Pero pønjaty mijts mmädia'agy xquia'a hamädoowhíjtäp, ni høøch nmädia'agy hajxy xquia'a hamädoowhíjtäbä; ni ja'a nDéedyhøch miädia'agy xquia'a hamädoowhíjtäbä, ja'ačh tøø xquiéxiäbä.

¹⁷ Mänitä nädägøøghii'xcumajcpähajxy tiu'ubøjcy Diosmädia'agy-yajwa'xpä. Cujecy hajxy wyiimbijtagajch. Jaanč tehñ jiootcuyc hajxy hänäjty. Mänit hajxy miänaañ:

—Wiindsøn, høxtä ja'a møjcu'u højts nmädia'agy hajxy tøø xmiäbøjcä ja'a miichcøxpä.

¹⁸ Mänitä Jesús miänaañ:

—Tøyhajt jaduñ. Nhíjxhøch ja'a Satanás coö jim quiah y tsajpootyp. Nebiä wädsucän jaduñ jiatcøøyy. ¹⁹ Huuc mädown hajxy, tøøch mijts ja'a mäjaa nmo'oy coö mijts tsahñdy myajteenät møødä caa'pty, y coö ja'a møjcu'u hajxy mga'a yajmäjädá'agät; y cab hajxy nej mjada'añ. ²⁰ Paady hajxy mxoondá'agät coö ja'a mxøøhajxy jim yhity

cujaay tsajpootyp. Cab jaduñ ñejpiä pø tøø ja'a møjcu'u ja'a mmädia'agyhajxy xmiäbøjcä.

²¹ Mänitä Jesús jiaanč tehñ yajxoondaacpøjcä ja'a Dioshespíritu. Mänitä Jesús miänaañ:

—Teedy, míichäts jim Wiindsøñhajp tsajpootyp møød hädaa yaabä naaxwiin. Chojpy miich mjoot jaduñ coo ja'a hajxy ca'a høxpøcypiä wyiinjuó'øwät tijaty ja'a hajxy høxpøcypiä tøø mga'a yajwiinjuó'øy. Páadyhøch miich hoy nnänømy.

²² Mänitä Jesús ñämaayy ja'a jiamiøødhajxy:

—Tøøch nDeedy ja'a cuhdujt xquiøxy mo'oy. Cábøch pøn xñajuó'øy pøñhøch høøch, jagóoyyøch nDeedy jaduñ xñajuó'øy. Y jagóoyyøch nDeedy nnajuøøbiä. Ñajuøøby hajxy je'ebä pønjátyhøch tøø nyajnáhdijy coo hajxy ñajuó'øwät.

²³ Mänitä Jesús ja'a jiamiøød wyiinhee'ppejty ja'a hajxy nämajmetspä. Mänit hajxy hawiing ñämaayyä:

—Jootcuyc hajxy jaduñ mhídät je'eguiøxpä coöch mijts ja'a hijxtahñd may tøø nyajnáhixø'øy. ²⁴ Tøyháthøch jaduñ nmäna'añ. Ja'a Diosmädia'agy-yajwa'xpähajxy møødä gobiernähajxy, nämay hajxy jia hixaañ tijaty mijts mhijxyp. Nämaj hajxy jia mäadowaañ tijaty mijts mmädooby.

²⁵ Mänitä ley-yajnáhixøøbiä tu'ug tiänaayyø'cy. Mänitä Jesús hoy miäyajtøy:

—Wiindsøñ, tiich ngudiúnäp nébiøch cøjxta'axiøø njugyhádät nebiä Dios jiu gyhatiän.

Paadiä Jesús jaduñ ñämaayyä, nä'a mädia'agyhixáañäp hánajty je'e waamb hánajty yhadsowa'añ. ²⁶ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Neby jaduñ jim myiñ cujaay maa ja'a leyän. Neby jaduñ mwiinjuø'oy.

²⁷ Mänitā ley-yajñähixøøbiä yhadsooyy:

—Jaduñ jim myiñ maa ja'a leyän coo ja'a Dios mwiingudsähgø'owät hamuumdu'joot. Jaanä jaduñ jim myiimbä coo hopiønä mdsógät mba'häyówät nebiä mni'x nebiä mgopc mdsøquiän.

²⁸ Mänitā Jesús miänaañ:

—Hoy jaduñ tøø mhadsoy; coo jaduñ mgudiünät, mänit jim mnøcxät tsajpootyp.

²⁹ Pero yajcumayaambä ley-yajñähixøøbiä hänajty. Mänit miänangumbä:

—Pøn jaduñ mnänøømby cooçh hopiønä ndsógät nba'häyówät.

³⁰ Mänitā Jesús yhadsoogumbä:

—Nhuuc yajmøødmädiá'agyhøch mädia'agy tu'ug, nej miich jaduñ hoy mwiinjuø'owät. Jiibiä jäya'ay hänajty tu'ug yhäda'agy Jericó. Jerusalén hänajty tøø choñda'agy. Tu'haamhädaacpä ja'a mee'tspä piaaty. Cøjx jaduñ mié'tsxä møødä wyit. Mänit hoyhoy wiobho'cä. Nebiä ho'ogypiän hajxy jaduñ ñähgueecy. ³¹ Mänit teedywiindsøn tu'ug ñajxy. Coo ja'a mähdiojc jaduñ yhiixy, cab jaduñ tiänaaxiojpy. Jiuhyohy jaduñ. ³² Jaduhñdsä tsajtøjcueendähajpä tu'ug ñajxpä; jaduñ je'e jiuhyohbiä. ³³ Mänitā Samariabäya'ay tu'ug ñajxpä. Coo jaduñ yhiixy, mänitā hojioot miøødhajty. ³⁴ Mänitā mähdiojc chooyøoyy aceitehaam møødä vinohaam. Mänit yhamäguijty withaam maa hänajty tøø jiotiän. Mänitā yhamdsoo jäyujcøxp yujtsehñ. Mänitā

mähdiøjc hoy ñajtsømø'øyii maa ja'a mejtstaactän. Mänit jim̄ yhijsä. ³⁵ Cujaboomä Samariabäya'ay ja'a cudøjc plataxädø'øñ metsc miooyy. Mänit ñämaayy: “Tuñä mayhajt, huuc cueendähat yø'ø mähdiøjc. Mäduhñtiä xädø'øñ mjaac yajtuñ, mänitøch jaduhñ nmoodiägätsät cooçh nwiimbijtagätsät.”

³⁶ Mänitä Jesús ja'a ley-yajnähixøøbiä miäyajtøøyy:

—Pøñ maas hoyhäna'c tøø piädsømy yø'ø nädägøøgpähajxy.

³⁷ Mänitä ley-yajnähixøøbiä yhadsooyy:

—Ja'a häna'c hojiot møødhájtäbä.

Mänitä Jesús miänaañ:

—Nøcx, y jaduhñ miich hojiot mmøødhájpät.

³⁸ Mänitä Jesúsahajxy tiu'ubøjcumbä. Mänit hajxy miejch wiingcajptooty. Mänitä Jesús yajtøjtägøøyyä ja'a to'oxiøjc tu'ug ja'a xøhajpä Marta. ³⁹ Jimä Marta piuhdo'oxy hänajty tu'ug ja'a xøhajpä María. Mänitä María ja'a Jesús wyiinhøxtaacy. Yhamädoowhidaamby hänajty je'e waambaty ja'a Jesús hänajty miädia'aga'añ. ⁴⁰ Pero wyi'i jioodhadøøtsäp ja'a Marta tiuung hänajty. Mänitä Jesús ñämaayy:

—Wiindsøñ, nej miich jaduhñ mnijiäwø'øyii cooçh nbuhdo'oxy ja'a tuung tøø xya-jmänähgueegø'øy. Huuc nämä'aw weençh xpiuhbety.

⁴¹ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Marta, Marta, madiu'u miich mwi'i tiajy mwi'i miay. ⁴² Tu'tu'uyyä jaduhñ yhawiinmatsä. Hoyyä mbuhdo'oxy jaduhñ quiudiuñ. Cabä

María ja'a cuhdujt jaduñ pøñ piøgáañäxä cooçh nmädia'agy jaduñ xyhamädoowhíjtät.

11

¹ Wiingtuumä Jesús ja'a Dios hänajty pia'ya'axy. Coö pia'yaaxpädøøyy, mänitä jiamiøød tu'ug miänaañ:

—Wiindsøñ, højts Diospa'ya'ax yajnähiçøøyyäc nebiä Juan ja'a jiamiøød yajnähiçøøyyän.

² Mänitä Jesús miänaañ:

—Coo ja'a Dios hajxy hänajty mba'ya'axa'añ, jaduñ hajxy mmäná'anät:

Dios, miich højts nDeedyhajpy. Jim mhity tsajpootyp.

Weenä jäya'ayhajxy nägøxiä xwyiingudsähgø'øyy.

Weenä mmäjaa myajcähxø'øgy.

Weenä mmädia'agy hajxy yaa xmiäbøjcä hädaa yaabä naaxwiin neby hajxy jim xmiäbøjcän tsajpootyp.

³ Móøyyäc højts ja'a cay jäda'axøø neby højts cu'uxiä ngáyät.

⁴ Højts ja'a pojpä cädieey mämée'xäc neby højts jaduñ nmämee'xiän pønjaty højts xñägädieeyøøby.

Cabä møjcu'ugong cuhdujt mmó'owät coo højts xjiøjcapxø'owät, coo højts ja'a haxøøgpä xya-jnähdíjtät.

⁵ Mänitä Jesús miänáangumbä:

—Tsøg hajxy jaduñ mänánäm coo mijts mmägu'ughajpä mmøødä tu'ug. Coö miich cuptsuhmdä nøçxy mnäma'ay: “Mägu'ughajpä, høøçhä tsajcaagy tägøøg yajyujwáañäc. ⁶ Ja'a nmägu'ughajpøch tu'ug tøø miech. Jäguem

chooñ. Cábøch tii nmøødä tiiçh jaduñ nñä'a mó'owäp.”⁷ Wehndä mmägu'ughajpä jii by tøgooty xyhadsówät: “Ca'a xyhadsipy. Hagø'øy ja'a tøjcän. Tøø højts ngøxy maah'o'nä móødhøch nhuunghajxy. Cábøch nbädø'øgaannä cooçh miich jaduñ tijaty nmó'owät.”⁸ Tøyhájtøch jaduñ nmäna'añ, hoy jaduñ xjia mägu'ughaty, cab jaduñ xñä'a nábädø'øgåmbät coo miich tijaty xmió'owät. Pero coo miich tehngajnä mwili ñé'emät, mänit jaduñ piädø'øgät, mänit jaduñ xmió'owät tijaty miich hänäjty myajmaajajpy.⁹ Tøyhájtøch jaduñ nmäna'añ, coo mijts ja'a Dios tijaty mmäyujwá'anät tehngajnä, tsipcøxp jaduñ xñä'ägädä mó'owät.¹⁰ Coo pønä Dios tijaty miäyujwá'anät tehngajnä, tsipcøxp jaduñ ñä'ägädä mo'owa'añii.

¹¹ 'Pø jim mhuunghajxy, coo tsajcaagy xmiäyujwá'anät, cabä tsaa mmo'owa'añ; coo hacx xmiäyujwá'anät, cabä tsahñdy mmo'owa'añ.¹² O coo tseediu'udy xmiäyujwá'anät, cabä caa'pty mmo'owa'añ.¹³ Hojiatypä ja'a mhuung hajxy jaduñ mmooby, hoy hajxy mja ca'awiindøyyä. Mänaxiä ja'a mDeedyhajxy jim tsajpootypä xmió'owät ja'a yhEspíritu coo mijts jaduñ mmäyujwá'anät.

¹⁴ Wiinghoocä Jesús ja'a møjcu'u hänäjty yhøxquexy. Tøø jäya'ay hänäjty tu'ug yaghuumyii. Coo ja'a mähdiøjc ñähwaatsnä, mänit quiapxø'nä. Yagjuøøyy ja'a jäya'ayhajxy jaduñ.¹⁵ Pero näje'e hajxy jaduñ miänaañ:

—Yø'ø craa, ja'a møjcu'ugongä miäjaa jaduñ miøødhájtäp, paadiä møjcu'u yhøxquexy. Ja'a

møjcu'ugong, ja'a møjcu'u wyiindsønajxy je'e.

16 Näje'e häna'c ja'a Jesús hajxy hānajty ñāma'ay coo hijxtahnd ween yajcāhxø'øgy, ja'a jim tsajpootypä. Wyiinmahñdyhixaambiä Jesús hajxy hānajty. 17 Pero ñajuøøbiä Jesús hānajty nebiaty hajxy hānajty wyl'i tiajy wyl'i miay. Mānit miānaañ:

—Homiädyii cajptä, coo ja'a cu'ughajxy ñiyhawiingpäda'agóøjät, coo hajxy tu'tøjc ñimiädsibø'øwøøjät, cuhdägóyyäp ja'a chāna'ahajxy jaduhñ. 18 Jaanä jaduhñduhmbä, coo Satanāshajxy ñimiädsibø'øwøøjät, cuhdägóyyäp hajxy je'ebä. Mijts jaduhñ mānaamb cooçh tyijy ja'a møjcu'uhajxy nhøxquexy ja'a møjcu'ugongä miäjaagøxpä. 19 Pero coo häxøpy jaduhñ tiøyyä, maa mijts mjamiøød ja'a mājaa hajxy yhuuc paatpä coo ja'a møjcu'u hajxy yhøxquexy. Cāhxø'p jaduhñ coo mijts ja'a tøyhajt hajxy mga'a møødä. 20 Pero høøch, ja'a Diosmäjaagøxpøch ja'a møjcu'uhajxy nhøxquexy. Y cāhxø'p jaduhñ coo miäwiingoonnä coo Dios ja'a miäjaa yajcāhxø'øga'añ ja'a mijtsçøxpä.

21 'Tsøg jaduhñ mänáañäm, coo ja'a jäya'ay jaançh møçpä cwieendähádät ja'a yhamdsoo tøjc, coo pujxt coo wojpt hānajty miøødä, cabä mee'tspä jaduhñ tiägó'øwät. 22 Pero coo jäya'ay maas ca'awiindøybä miédsät, cabä cudøjc jaduhñ miäjädá'agät. Pøjcäxäp ja'a piujxt ja'a wiojpt jaduhñ ja'a tyijy yajmäjäda'agaambiä. Møød jaduhñ piøjcäxäbät tijaty jiiiby miøød tøgooty. Y høøch, jaduhñ mäwíinäts høøch ja'a møjcu'ugong nga'a yajmäjäda'agy.

²³ 'Põnhöch jaduhñ xquia'a mөөdpädø'p, hөөöch nmädsip je'eduhñ. Y põnhöch jaduhñ xquia'a mөөdtuumb, je'e jaduhñ yajma'p pønjätyhöch nmädia'agy xjia wi'i miäbögäänäp.

²⁴ Mänitä Jesús miänáangumbä:

—Tsөг jadähooс mädiáaccumbä. Coо ja'a mөjcu'u piädsómät maa jäya'ay tu'ugän, mänit tiägø'öy poo'xtaacthөxtaabiä pactuum. Y coо jaduhñ quia'a páadät, mänit miäna'añ cooc jim wyiimbida'añ maa tөө yhuuc pädsөөmbän. ²⁵ Coо jim miejstägätsät maa ja'a jäya'ayän, tөө ja'a jäya'ay hänajty wyiinmahñdymech nebiä tөjc wa'adspän. ²⁶ Mänitä mөjcu'u ja'a jiamioөd nөcxy wioy juxtujc ja'a maas haxөөgpä. Mänit hajxy nägөxiä tiägø'öy maa ja'a jäya'ayän tsänaabiä. Y maas haxөөg ja'a jäya'ay ñä'ägä jaty quejee hänajty.

²⁷ Jimä Jesús hänajty miädia'agyñä, mänitä to'oxiojc tu'ug yaaxy cu'ughagujc:

—Jootcujc miich mdaj mdsi'tsc jaduhñ yhyty je'eguiөxpä coо miich tөө xyajtso'ogy tөө xyajyegy.

²⁸ Mänitä Jesús miänaañ:

—Je'eds maas jootcujc hijp, pønjätiä Diosmädia'agy cudiuumb.

²⁹⁻³⁰ Tehngajnä ja'a Jesús ja'a cu'ug hänajty jiaañch tehñ ñämugø'öyii may. Mänitä Jesús miänaañ:

—Cabä jäya'ay howyiinmahñdy hajxy miөөdä, ja'a hajxy jäda'ahatypä. Ja'a hijxtahñd hajxy jia wi'i yhixaamby, ja'a hoy-yagjuöñäbä. Pero cab hajxy jaduhñ yaghixa'añii. Jagooyä hajxy jaduhñ yhixa'añ coöch hөөöch jaduhñ njada'añ nebiä Jonás jecy jiajtiän mänaa jim quiexyiijän

Nínivecajptooty. Dios jaduñ quejx. ³¹ Coo jaduñ yhabáadät coo ja'a jäya'ayhajxy hánajty yajnähdi ja'añii, mänitä to'oxiøjc piädø'oga'añ, ja'a jecy hanéhmäbä jim jäguemnaax ja'a jøømbojmänajpä. Je'e jaduñ mäna'anaamb coo ja'a jäya'ayhajxy jäda'ahatypä piäda'agøøjät haxøøgtuum. Je'eds ja'a Salomón hoy tøø miämädoona'ay, je'eguiøxpä coo ja'a Salomón hánajty jiaanç tehñ quiuhwijjiä. Y cabä Salomón cuhdujt hánajty jiaty møødä nébiøch høøch jaduñ nmøødän. ³² Y ja'a jäya'ayhajxy jecy tsänäayyabä Nínivecajptooty, jaduñ hajxy miäna'anaambä coo ja'a jäya'ayhajxy jäda'ahatypä piäda'agøøjät haxøøgtuum. Coo ja'a Jonás ja'a Diosmädia'agy hoy yajwa'xy jim Nínivecajptooty, mänitä jäya'ay ja'a yhaxøøgwijnmahñdy hajxy ñajtshixøøyy. Y cabä Jonás cuhdujt hánajty jiaty møødä nébiøch høøch nmøødän.

³³ 'Coo ja'a jäya'ay jøøn hajxy quiuhno'ogøøy, cøxp hajxy jaduñ piäda'agy, nebiä jäya'ayhajxy jaduñ quiudøø'xøøjät ja'a hajxy tøjtägøøbiä. Cabä jøøn hajxy yu'uçh, ni cab hajxy quiuhjupy cajónghaam. ³⁴⁻³⁶ Cooch mijts ja'a nmädia'agy hamuumdu'joot xmiäbøjcät, hoy hajxy jaduñ mwädität homiänaajä. Pero cooch nmädia'agy hajxy xquia'a mäbøjcät, hagoostuum hajxy jaduñ mhídät. Homiänájøch nmädia'agy hajxy xmiäbøjcät neby hajxy hagoostuum mga'a cá'awät.

³⁷ Coo ja'a Jesús miädiaacpädøøyy, mänitä Jesús wioonøcxä mägaabiä ja'a farisewäm. Coo jim miejch maa ja'a fariseo tiøjcän, mänit yhäñaaguiädaacy meexäwiinduum. ³⁸ Jaguiøøbuju

ja'a Jesús yhäñaaguiädaacy. Caj quiø'øbujy nebiä judíoshajxy hänäjty quiuhdujthatiän. Coø hajxy hänäjty tiägø'øwa'añ caabiä, mänit hajxy hänäjty quiø'øbujy. Coø ja'a Jesús quia'a ø'øbujy, yagjuøøyy ja'a fariseo jaduñ. ³⁹ Mänitä Jesús miänaañ:

—Mijts fariseodøjc, jaduñ hajxy mja wi'i quiähxø'øga'añ nebiä hoyhäna'cän jim cu'ughagujc. Pero cabä mjoot cabä mjuøhñdyhajxy yhooyä, je'eguiøxpä coø hajxy mwi'i mieeç mwi'i pioty. ⁴⁰ Caj mijts mwiinmahñdy yhooyä. Tøø ja'a Dios ja'a mni'x ja'a mgopc-hajxy xquiunuu'xä. Tøø ja'a mjoothajxy xjia cunu'xäbä coø ja'a mjuøhñdyhajxy hoy cu mhijty. ⁴¹ Coø ja'a häyoobäya'ay hajxy mbuhbédät hamuumdu'joot, mänit hajxy jaduñ mnähwá'adsät.

⁴² 'Mijts fariseodøjc, haxøøg hajxy mjada'añ mhabeta'añ. Xiøøbä hajxy mja nää wi'i quiuyoxø'øy yø'øbi'c jøø'xychooy jiiby tsajtøgooty. Pero cabä Diosmädia'agy hajxy mgudiuna'añ maa jaduñ myiñän coø hajxy hoy mwädítät, coø ja'a Dios hajxy mwiingudsähgø'øwät. Pedyii ja'a Diosmädia'agy hajxy mgudiúnät.

⁴³ 'Mijts fariseodøjc, haxøøg hajxy mjada'añ mhabeta'añ. Mjaanç tehñ yajcumayaamb hajxy jaduñ. Jiiby hajxy mja wi'i yhäña'awa'añ maa ja'a häñaabiejt hojiatypän jiiby tsajtøgooty. Y chojpy ja'a mjoothajxy jaduñ coø ja'a cu'ug hajxy xi'ig xon xwyiingudsähgø'øwät jiiby halaplaaz.

⁴⁴ 'Mijts fariseodøjc, mijts ley-yajnähixøøbiädøjc, mhøhndaacp hajxy jaduñ. Cab hajxy myajcähxø'øgy coø ja'a mguhdujthajxy quia'a hoyyä. Y pønjaty ja'a mmädia'agyhajxy

xpianócxäp, tu'udägooby hajxy je'ebä, je'eguiøxpä
 coo hajxy quia'a najuø'øy coo mijts mguhdujt
 jaduñ yhaxøøgä.

⁴⁵ Mänitä Jesús ñämaayyä ja'a ley-yajñähixøøbiä
 tu'ug:

—Wiindsón, coo jaduñ mmäna'añ, haxøøg
 højts jaduñ xñänøømbä.

⁴⁶ Mänitä Jesús miänaañ:

—Mijts ley-yajñähixøøbiädøjc, jaanä haxøøg mi-
 jts mjadaambä mhabetaambä. Hanaxiä mijts
 ja'a tsipjatypä myajñähixø'øy. Ni pøn jaduñ
 quia'a jada'añ nej mijts myajñähixø'øyän. Y cab
 hajxy hamdsoo mgudiuna'añ neby hajxy mya-
 jñähixø'øyän ni weeñtiä.

⁴⁷⁻⁴⁸ 'Haxøøg hajxy mjada'añ mhabeta'añ.
 Haxøøg mijts mguhdujt nebiä mhap ja'a
 mdeedyhajxy hijty chäna'ay yhäyoyyän
 jegyhajty. Je'eds hajxy jaduñ yagho'c ja'a
 Diosmädia'agy hajxy jecy jajwá'xäbä. Y mijts
 ja'a tiøjc-huunghajxy myajcójjäp maa hajxy jecy
 ñaaxtägøøyyän. Myajcähxø'py hajxy jaduñ coo
 ja'a mhap ja'a mdeedy hajxy tu'ugwiinmahñdy
 mmøødhity.

⁴⁹ 'Ñajuøøbiä Dios jaduñ. Je'e jaduñ
 mänaan: “Nguexáambiøch nguguexyhajxy
 maa yø'ø häna'c-hajxiän. Näjé'ejøch
 nguguexyhajxy xyagho'ogaañä. Näjé'e hajxy
 ñä'a tsaächtiuna'añii.” ⁵⁰ Ja'a jäya'ayhajxy
 jäda'ahatypä, pojpatuum cädieedium hajxy jaduñ
 miähmø'øwa'añ ja'a Dios quiuguexycøxpähajxy,
 ja'a hajxy tøøbä yagho'ogyíjábä nägøxiä. Mänit
 hajxy tiägøøyyä yaghó'cäbä mänaa hädaa yaabä

naaxwiin yhawijy tiøø'xta'aguiän. ⁵¹ Møødá Abel yaghó'cäbä møødá Zacarías. Tsajtøghaguuy ja'a Zacarías yagho'cä jim mäðøyyä maa ja'a altarän. Tøyhajt jaduñ coo ja'a jäya'ayhajxy jäda'ahatypä miähmø'øwa'añ pojpatuum cädieedium.

⁵² 'Mijts ley-yajnähiðøðbiädøjc, haxøøg hajxy mjada'añ mhabeta'añ. Cabä cu'ug ja'a tøyhajt hajxy mnä'ä mo'owa'añ. Cabä tøyhajt hajxy hamdsoo mnä'ä tsoy. Mijts ja'a cu'ug mwili quiapxhiimby nebiä tøyhajt hajxy jaduñ quia'a páadät.

⁵³ Mänitä Jesús jiaanç tehñ miäjootma'tä ja'a fariseodøjc møødá ley-yajnähiðøðbiädøjc. Mänit hajxy tiägøøyy mäyajtøøbä madiu'u. ⁵⁴ Jia wiinmahñdyhixaan ja'a Jesús hajxy jaduñ neby hajxy jaduñ cu yajnähsøømy.

12

¹ Mänitä jäya'ayhajxy yhamugøøyy milhaam høxtä niñø'tsmujcä hajxy jaduñ. Mänitä Jesús ja'a jiamioðd hawiing ñämaayy:

—Cabä fariseos miädia'agy hajxy mmäbøjcät. Nämay häna'c jaduñ tiu'udägoy coo ja'a fariseos miädia'agy hajxy miäbøjcä. Hix, høhndaacp ja'a fariseoshajxy jaduñ. Yajnajuø'øwaamb jaduñ tsipcøxp coo hajxy jaduñ yhöhnda'agy. Hoy hajxy hoy jia capxy jia mädia'agy, cab hajxy hamdsoo hoy quiudiuñ. ² Hix, cab jaduñ tii ñä'ägädä mähmø'øwa'añ jañägapxy. Haagä cähxø'øgaamb jaduñ cøxiä. ³ Jaanä jaduñduhmä ja'a mijtsøxpä, waambaty hajxy tøø mmäna'añ hamee'ch, yajmädowaamb jaduñ cu'ughagujc.

⁴ 'Mägu'ughajpädøjc, cab hajxy mdsähgó'øwät põñ ja'a mni'x ja'a mgopc xyaghó'cäp. Cab jaduñ

nej xjiaac túnät. ⁵ Pero ja'a Dios hajxy jaduhñ mdsähgø'øwäp. Je'edsä cuhdujt møød coo ja'a mjugyhajthajxy xyajcuhdägóoyyät, y coo hajxy xpiädá'agät haxøøgtuum.

⁶ 'Høxtahñdsä muuxyhuunghajxy, hoy hajxy yaa tii quia'a ja wa'añ, jiahmiejchpä Dios je'e.

⁷ Mänaxlä mijts ja'a Dios xquia'a jahmiédsät. Paady hajxy jaduhñ mga'a tsähgø'øwät. Xjiaanç tehñ chojp mijts ja'a Dios høxtä xmiooby hajxy tijaty hajxy myajmaajiajpy.

⁸ 'Tøyhájthøch jaduhñ nmäna'añ, høøch ja'a Diosquexypä, pøñhøch xquiapxpaatp cu'ughagujc, je'eçh jaduhñ ngapxpaattägatsaamby jim tsajpootyp ja'a Diosmoonsäwiinduum. ⁹ Pero pøñhøch jaduhñ xquia'a capxpaatp cu'ughagujc, ni je'eçh jaduhñ nga'a capxpaadaambä ja'a Diosmoonsäwiinduum.

¹⁰ 'Pøñhøch haxøøg xñänøømb, mee'xáanäp je'e. Pero coo ja'a Dioshespíritu hajxy haxøøg ñänómät, cab hajxy jaduhñ mié'e'xänät.

¹¹ 'Coo mijts häna'c mädsibø'øbä xyajnócxät tsajtøgooty o jim maa ja'a hagujtøjcän, cab hajxy mdaj mmáyät waamb hajxy mmädiá'agät, ¹² je'eguiøxpä coo ja'a Dioshespíritu hajxy xñajtsapxøøyyät waambaty hajxy jaduhñ mhadsówät.

¹³ Mänitä Jesús ñämaayyä tul'jäya'ay maa ja'a cu'ugän:

—Wiindsøn, nämáayyägøch nbuhya'ay coochä nnädeedyñaa xpiuhmó'owät.

¹⁴ Mänitä Jesús miänaañ:

—Pøñhøch tøø xquiuhdujtmø'oy cooch mijts nhané'emät.

¹⁵ Mänitä Jesús miänáangombä:

—Mnigwieendähadøjöp hajxy coo hajxy tii mga'a hadsógät. Cab hajxy nøcxy mdajy mmay coo hajxy cøxiä mga'a møødä.

¹⁶ Mänit miänáangombä:

—Tsøg hajxy mänáanäm, jii jäya'ay hijty tu'ug jaanč tehñ miäyøø. Mänitä ñøø miooc may yajpädø'cy. ¹⁷ Mänit tiägøøyy tajpä maabiä: “Nébiøch nnøø nmooc ndúnät. Maäch jaduhñ nnä'ä pädá'agät.” ¹⁸ Mänit miänáangombä: “Tøøch nnajuø'øyy maäch nbädá'agät. Nyajmä'adäbøch yø'ø ndsehχ. Maas crúundøch ngøjät. Jíbyhøch nnøø nmooc ngøxy pädá'agät, mädúhñtiøch nmøødä. ¹⁹ Cábøch jaduhñ tii ndájnät nmáañät. Jootcujc-høch jaduhñ ndsánáañät nhäyóonät majiomøjt. Poo'xáambøch, cayáambøch hu'ugáambøch, xoonða'agáambøch.” ²⁰ Mänitä Dios ja'a craa ñämaayy: “Miič, cab jaduhñ mnä'ägä mäbøcy. Jäda'a coods mho'oga'añ. Yø'øduhñ tøø mwili piädá'aguiäbä, pøn jaduhñ mämähmø'øwaamb.” ²¹ Jaduhñdsä mäyøøjäya'ayhajxy jiaty yhabety pønjaty maxiädø'øñ jaduhñ tehñgajnä yajmuyp yhamdsoogøxpähajxy. Pero maa ja'a Dioswiinduumän, häyoob hajxy jaduhñ.

²² Mänitä Jesús ja'a jiamiøød ñämaayy:

—Ca'a hajxy mdajy mmay tii hajxy mnäjugyhadaamby, tii hajxy mgayaamby, tii hajxy mwithadaamby. ²³ Cab hajxy nøcxy mdajy mmay coo hajxy cøxiä wiinä mga'a møødä. ²⁴ Høxtahñds yø'ø muuxyhajxy, cab hajxy tiuñ xiajy. Cab hajxy tii ñi'iby; cab hajxy tii yajpädø'øgy; cabä tsehχ

hajxy miøødä. Ja'a Dios jaduhñ yagjøø'xp. Y mijts, mmaas tsoobaatp hajxy quejee ja'a muuxy hajxy. ²⁵ Hoy hajxy mäduhñtiä mja taj mja máyät, cab hajxy hamdsoo mniyajyeegøøjät ni weeñtiä. ²⁶ Pø cab hajxy hoy hamdsoo mniyajyeega'añii, cab hajxy tii mdaj mmáyät.

²⁷ 'Høxtahm̄ds yø'ø pøjy, yee'p yø'ø. Pero cab tiuñ xiajy; cab pyiidyhädiuñ. Tøyhajt jaduhñ, ni ja'a rey Salomón jecy quia'a nä'ägä mäbaaty nej yø'ø pøjjiän, hoy howyit hänajty jia møødä. ²⁸ Hoyyä Dios yø'ø pøjy yajxón jia cunuu'xy, cab jiecyc. Mänaxiä mijts ja'a Dios xquia'a witmó'owät, hoy mijts jaduhñ mga'a ja mæbøcy. ²⁹ Ca'a hajxy mwi'i tiajy mwi'i miay tii hajxy mgayaamby mhu'ugaamby. ³⁰ Ja'a hajxy jaduhñ ca'a mæbøjpä, je'eds hajxy wyi'i tiajpy wyi'i miaaby. Pero mijts, ñajuøøbiä mDeedyhajxy tijaty hajxy myajmaajiajpy. ³¹ Taj may hajxy nebiä Diosmädia'agy hajxy hoy mgudiúnät, mänitä Dios cøxiä xmió'owät.

³² 'Mägu'ughajpädøjc, ca'a hajxy mdsähgø'øy, hoy hajxy jaduhñ mja nä'a weeñtiä. Chojpiä mDeedy jioot jaduhñ coo mijts xyhuunghädät. ³³ Mdóogäp hajxy mäduhñtiä hajxy mmøødä; mänitä häyoobäya'ay hajxy mnä'ä mó'owät cøxiä. Jaduhñ mijts hoyhajt weenhajt jim mbáadät tsajpootyp. Cab jaduhñ pøn jim tii xpiøjcät. ³⁴ Coo ja'a Diosmädia'agy hajxy hamuumdu'joot mgudiúnät, mbáadäp ja'a hoyhajt ja'a weenhajt hajxy jaduhñ. Coo ja'a yaabä naaxwiimbä hajxy mbøcjuø'øwät, cab hajxy tii mbáadät.

³⁵⁻³⁶ Mänitä Jesús tiägøøyy mädiaacpä nebiä jiamioødhajxy nähix hahixø'ø yhidät coo hänajty

quiädaactägatsa'añ jadähooc. Mänit miänaañ:

—Nähix hahixø'ø hajxy mhídät nebiä homioonsähajxiän coo ja'a wyiindsønñ yhahixy. Coo ja'a wyiindsøn37-38 Pø jujyñä ja'a mioonsähajxy hänäjty, hoy ja tsuhmdä, hoy ja moññä, cumayaambä wyiindsøn jaduñ. Tøyhajt jaduñ. Høxtä yajcayø'øjöp hajxy ja'a yhamdsoo wiindsøn. ³⁹ Y jaanä jaduñduhmbä, coo ja'a cudøjc jaduñ ñajuø'øwät mäduhnajtä ja'a mee'tspä miédsät, cab jaduñ ñä'ägä maahó'ogät nebiä mee'tspä jaduñ quia'a tøjtägø'øwät. ⁴⁰ Jaduñ mijts nähix hahixø'ø mhíjpät. Cab hajxy mnä'ägä najuø'øwät mänáajøch ngädaactägatsa'añ, høøch ja'a Diosquexypä.

⁴¹ Mänitä Pedro yajtøøyy:

—Wiindsøn, pøn miičh hädaa mya-jmøødmädiaacyy, højtsyähajtiä tøgä nägøxiä.

⁴² Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Pøn jaduñ cudiumb nebiatiä wyiindsøn yhane'emiän, je'eds jaduñ hoy copc-hajp maa ja'a wyiindsøn tiøjcän. Coo ja'a wyiindsøn maa ñøcxy, je'eduñ mähmøøby coo jaduñ yajcáyät pøn jiiby hijp tøgooty. ⁴³ Pø cudiumbä copc-hajpä hänäjty hoy, coo ja'a wyiindsøn wyiimbijtägätsät, cumayáanöp jaduñ ja'a wyiindsøn. ⁴⁴ Mänitä wyiindsøn yajnähdija'añii coo jaduñ quiopc-hádät mäduhñtiä ja'a wyiindsøn miøødä cøxiä. ⁴⁵ Pero coo ja'a copc-hajpä miäná'anät coo ja'a wyiindsøn quia'a

tsoj medsa'añ, coo ja'a miämoonsä yhäyoowhíxät, coo tiägó'owät huucpä caabiä, coo miu'ugó'ojät, ⁴⁶ mänitä wyiindsón miejtstägatsa'añ jaguiapxy, mänit jaduñ jiaanč tehñ chaačhtiuna'añii neby hajxy chaačhtiunijän ja'a hajxy ca'a mabøjpä.

⁴⁷ 'Mädyii moonsä jaduñ ca'a mädia'agymiäbøjp, hoy jia najuø'øy nebiaty ja'a wyiindsón yhane'emyii, jaanč tehñ chaačhtiunáañäp je'e. ⁴⁸ Pero mädyii moonsä ca'a mädia'agymiäbøjp je'eguiøxpä coo quia'a najuø'øy, cab jaduñ jiaty tsaächtiuna'añii. Pøn madiuung jaduñ yajcø'ødägøøyyäp, tsipcøxp jaduñ quiudiúnät nebiaty yhane'emyii.

⁴⁹ 'Páadyhöch yaa tøø ngäda'agy hädaa yaabä naaxwiin nebiä tsip jaduñ piädø'ögät. Weenä jäya'ayhajxy ñimiädsibø'øyii. ⁵⁰ Mobadäjpøch nho'oga'añ. Jiaanč tehñ chójpiøch njoot coo paquiä yhabáadät. ⁵¹⁻⁵² Páadyhöch yaa tøø ngäda'agy hädaa yaabä naaxwiin nebiä jäya'ayhajxy ñimiädsibø'owó'ojät. Cabä jäya'ayhajxy jootcujc ñä'ägä hidaannä. Nimiädsibø'owáañäp hajxy tu'ugtøgooty. Nädägøøgpäna'c-hajxy yajmuga'añ ja'a nämetspäya'ay. ⁵³ Miøødnimiädsibø'owáañäp ja'a tiaj ja'a tieedyhajxy. Miøødhoc jiaxie'ebhajxy ñimiädsibø'owa'añii.

⁵⁴ Mänitä Jesús ja'a cu'ug ñämaayy:

—Coo ja'a joc piädø'ogy maa ja'a xøø quiuhnaxiän, hijxtahñd je'e coo tiu'uwa'añ. ⁵⁵ Y coo jiøømbojy, hijxtahñd jaduñ coo han yhida'añ. Y mnajuøøby hajxy jaduhmbä. ⁵⁶ Tøyhajt jaduñ, mnajuøøby hajxy jaduñ nebiä xøø ñaxa'añ, pero cab hajxy mnajuø'øy tijaty jadáañäp

habetáannäp. Hix, hamdsoo ja'a mjoothajxy quia'a tsoey coo hajxy jaduhñ mnajuó'owät.

⁵⁷ 'Tii hoguiuhdujt hajxy hamdsoo coo mga'a jada'añ. ⁵⁸ Coo pøn hñajty tøø xñäxø'owø'øy, coo hñajty xyajnøcxy hagujc, tu'haamnøcxpä myajtødiägó'owät. Pø caj, xchúmäp hajxy jaduhñ. ⁵⁹ Y cab jaduhñ mdsoj pädsómät høxtä coonä mnuu'xy myajnáhwá'adsät pedyii. Jaduhñ mäwínäts Dios hajxy xyajcumädówät.

13

¹ Mänitiä ja'a Jesús yhawáanäxä coo ja'a Pilato ja'a Galileabäya'ay hñajty näje'e tøø yajyagho'ogyii tsajtøghaguuy. Animalyojxpä Galileabäya'ayhajxy hñajty. Jaduhñ hajxy hñajty quiiuhdujthaty. ² Mänitä Jesús miánaañ:

—Nej, mmánaamb hajxy jaduhñä, paady yø'ø häna'c-hajxy yagho'cä je'eguiøxpä coo maas may ja'a pojpä cädieey hajxy hñajty tøø tiuñ quejee ja'a miägunaaxhajxiä. ³ Høøch jaduhñ mänaamb, caj. Y coo mijts ja'a mhaxøøgcuhdujt hajxy mga'a najtshixó'owät, jaduhñ hajxy mjájpät nägøxiä.

⁴ Y yø'ø häna'c-hajxy nämajmocxtägøøgpä tøø yhó'oguiäbä jim Siloé mänaa ja'a mõj torre tøø ñähgahbetiän, nej, mmánaamb mijts jaduhñä coo maas may pojpä cädieey hajxy hñajty tøø tiuñ quejee ja'a jiamioødhajxy jim tsánaabiä Jerusalén.

⁵ Høøch jaduhñ mänaamb, caj. Y coo mijts ja'a mhaxøøgcuhdujt hajxy mga'a najtshixó'owät, jaduhñ hajxy mjájpät nägøxiä.

⁶ Mänitä Jesús miánaangombä:

—Tsøc mädiáacäm, jii jäya'ay piids hijty tu'copc miøødä maa ja'a ñaaxän. Mänit hoy jia hixø'øy pø

tøø tiøømbety. Cahnä hänäjty tiøømbetyñä. ⁷ Mänitä mioonsä ñämaayy: “Huug hiḅ yø'ø piids, tøø ndijy häxøpy tiøømbejnä cudägøøgjomøjt, y cahnä ñä'ägädä tøømbetyñä. Púxäts, xiøøbä jim ñä'a naaxñähdäna'ay.” ⁸ Mänitä mioonsä miänaañ: “Wiindsøn, ween jiaac täna'ay tu'jomøjt. Nhuuc nä'a juhdajtú'udyhøch. Nhuuc tsooyó'øyhøch abonohaam. ⁹ Wehñdä jaduhñ ñä'a tøømbédät. Pø caj, mänitøch nbúxät.”

¹⁰ Wiinghoocä Jesús hänäjty jiiby ya-jwiingapxø'øy tsajtøgooty. Poo'xxiøøjooty hänäjty je'e. ¹¹ Jiibiä tajiäya'ay hänäjty tu'ug. Majmocxtägøøgjomøjt ja'a pa'am hänäjty tøø miähäyoy. Jøney ja'a mähdiojc hänäjty tøø yagjadyii ja'a møjcü'ujäm; ni cab hänäjty hoy ñä'ägä tøwa'añ. ¹² Coo ja'a Jesús ja'a tajiäya'ay yhiḅxy, mänit miøjyaaxy. Mänit miänaañ:

—Pi'maam, tøø ja'a mba'am jaduhñ xñähwa'açh.

¹³ Mänitä Jesús ja'a pa'amjäya'ay ñähdoon. Mänitiä ja'a mähdiojc tiøøyy. Mänit miänaañ coo ja'a Dios miøjjä jiaançhä. ¹⁴ Mänitä tsajtøjwiindsøn jiootma'ty je'eguiøxpä coo ja'a Jesús ja'a pa'am yajnajxy ja'a poo'xxiøøjooty. Mänitä cu'ug ñämaayy:

—Tädujxøø ja'a Dios tøø quiunuu'xy coo hajxy ndúunämät. Mänitä mba'am hajxy miñ myajniñähwa'açhii. Pero cab hajxy myajniñähwa'adsøøjät ja'a poo'xxiøøjooty.

¹⁵ Mänitä Jesús miänaañ:

—Mhøhndaacp mijts jaduhñ. Nej, caj mijts mweey mburro hajxy myajnøøhu'ugy ja'a poo'xxiøøjootiä. Hoy hajxy hoy mja capxy mja

hane'emy, cab hajxy hamdsoo hoy mgudiuñ.
 16 Y hädaa tajjäya'ay, Abraham yhap yhoc hädaaduhñ. Majmocxtägøøgjomøjt hijty tøø yaghidyii pa'ammøød ja'a mõjcú'ujäm. Nej, cábøch ja'a cuhdujt hijty nmøødä cooçh poo'xxiøøjooty tøø nyajnahwa'açhä.

17 Mänitä Jesús miädsiphajxy çähdiuuñ. Pero ja'a cu'ug, jaançh tehñ xiooñdaac hajxy jaduhñ je'eguiøxpä coo ja'a Jesús ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä hänajty tøø yajcähxø'øgy.

18 Mänitä Jesús miänaañ:

—Coo ja'a Dios ja'a miäjaa hänajty yajcähxø'øga'añ, jadúhñhøch nyajmäbaada'añ
 19 nebiä habi'c mostazapajcän. Coo jäya'ay jaduhñ ñí'ibät maa ja'a ñaaxän, cøxp jaduhñ yéegät. Høxtä pe'eñhädiúnäp ja'a muuxyhajxy yhaa'xcøxp.

20 Mänitä Jesús miänáangombä:

—Coo ja'a Dios ja'a miäjaa hänajty yajcähxø'øga'añ, jadúhñhøch nyajmäbaada'añ
 21 nebiä to'oxiøjc tsajcaagyooy hajxy yajtuñän coo tsajcaagy hajxy yhädiuñ. Tägøøgquipxøhñdy ja'a harina hajxy yajmäbädaagø'øy ja'a tsajcaagyooy. Mänit jaduhñ hoy piädø'øgy.

22 Mänitä Jesús tiu'ubøjcy. Jerusalén hänajty ñøcxa'añ. Tu'haamnøcxpä ja'a Jesús hänajty yajñähixø'øy maa ja'a cajpthuungän. 23 Mänitä Jesús miäyajtøøwä:

—Nej, näweeñtiä hajxy ñähwa'adsa'añ ja'a piojpä cädieyhajxiä.

Mänitä Jesús yhadsooy:

24 —Tsipecøxpä Diosmädia'agy hajxy hoy mgudiúnät nebiä cuhdujt hajxy hoy mmøødhädät

neby hajxy jim mdägó'owät tsajpootyp. Nämay hajxy jia wi'i tiägø'owa'añ, pero cab hajxy hänajty yajtägø'owa'añii coo cuhdujt hajxy hänajty quia'a mөөдä. ²⁵ Coo ja'a Dios ja'a tøjc hänajty tөө yhagөөñä, mänitä tøghagø'ow hajxy hänajty jia wi'i quiojxnoga'añ, pønjaty tøba'am hänajty tөө miähmø'øy. Mänit hajxy hänajty jia wi'i miäna'ana'añ: “Dios, yaghawa'ads yø'ø tøjc.” Mänitä Dios yhadsowa'añ: “Cábøch mijts nhixiä.” ²⁶ Mänit hajxy hänajty miäna'anáangombä: “Pero tөөds miich nmөөdçay nmөөdhu'ugy; tөөds miich mmädia'agy xyajnähxø'øy mänaa jim mhitiän maa højts ngajptän.” ²⁷ Mänitä Dios hänajty yhadsowáangombä: “Tөө hajxy nnäma'ay coo hajxy nga'a hixiä. Wiimbit hajxy. Caj mijts mguhdujt ñä'ägä hoyyä.” ²⁸ Mänitä Abraham hajxy hänajty jim mhixa'añ tsajpootyp jim Dioswiinduum mөөдä Isaac mөөдä Jacob mөөдä Diosquexyhajxy nägøxiä. Mänit hajxy mjø'owa'añ mxuudsa'añ coo ja'a Dios hajxy tөө xquia'a yajtägø'øy. ²⁹ Nøcxaambä jäya'ayhajxy miägaya'añ Dioswiinduum ja'a hajxy wiinduhmyhagajpt-tsohmä. ³⁰ Jaaya'ayhajxy jäda'ahaty péjxäbä, näje'e møjtuunḡ hajxy piaada'añ. Y jaaya'ayhajxy jäda'ahaty møjtuunḡmөөdpä, näje'e tiuunḡhajxy piögáanäxä.

³¹ Mänitxøøbä ja'a fariseoshajxy näje'e miehch maa ja'a Jesúsän. Mänitä Jesús hajxy ñämaayy:

—Mdsóonäp yaa coo ja'a Herodes xjia wi'i yajyagho'oga'añii.

³² Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Ca'awiindøyyä Herodes jaduḡ. Nøcx hajxy

näma'aw cooçh mejtsxøø tågøøgxøø njaac tuna'añ. Njaac høxquexáambiøch ja'a møjcu'uhajxy. Njaac yajmøcpøgåambiøch ja'a pa'amjäya'ayhajxy. Mänitøch nduumbädø'øwa'añ. ³³ Jexioo, mejtsxøø tågøøgxøøjøch njaac tu'uyo'oya'añ. Mänitøch jim nmedsa'añ Jerusalén. Cab jaduhñ yhawiinmatsä coo ja'a Diosquexy wiingtuum yhó'ogät.

³⁴ Mänitä Jesús miänáangombä:

—Ja'a häna'c-hajxy jim tsänaabiä Jerusalén, tøø ja'a Diosquexy hajxy may quiuhga'açh. Tøøch mayhooc nja wi'i ñäma'ay coo ja'a yhaxøøgcuhdujt hajxy ñajtshixø'øwät; pero cab hajxy ñä'ä najtshixø'øwa'añ. ³⁵ Cooçh jim ngóodät Jerusalén, páquiøch jim nhida'añ. Mänitøch mijts jim nnähgue'egáangombä. Cábøch hajxy xyhixaannä høxtä cóonøch hänäjty ngädaactägatsa'añ. Mänit hajxy hänäjty mmäna'ana'añ: “Jaançh tehñ miøj jaançh tehñ jiaançh ja'a Dios tøø quiéxiäbä.”

14

¹ Wiinghoocä Jesús ñøcxy mägaabiä maa ja'a fariseowiindsønä tiøjcän. Poo'xxiøøjooty hänäjty je'e. Jiibiä Jesús hänäjty miähijxna'aylijäm tøgooty ja'a fariseoshajxy. ² Jiibiä mähdiøjc hänäjty tu'ug qui'ixypa'ammøød. Jesúswiinduum hänäjty tiäna'ay. ³ Mänitä Jesús miäyajtøøyy ja'a ley-yajnähixøøbiähajxy møødä fariseoshajxy:

—Nej, jii cuhdujt jaduhñ coo ja'a pa'amjäya'ay myajmøcpøgät poo'xxiøøjootiä.

⁴ Pero cab hajxy waamb ñä'ä hadsooyy. Mänitä Jesús ja'a pa'amjäya'ay ñähdoonñ, yajmøcpøjcy. Mänit ñämaayy coo wyiimbídat. ⁵ Mänitä fariseoshajxy ñämáayyägombä:

—Coo mijts mburro mweey quiuga'awó'owät nøøjutjooty, nej, cab hajxy mänitiä myajpäsómädä, hoy hänajty jia poo'xxiøøjootiä.

⁶ Cab hajxy waamb ñä'ägä hadsooyy.

⁷ Mänitä Jesús yhiixy coo ja'a woybä wichpä hoy-häñaabiejt hajxy jia wi'i yhøxta'ay. Mänit miänaañ:

⁸ —Coo ja'a pøc ja'a hu'ug hänajty mänaa jiadyii, coo mijts myajwówät, cabä hoyhäñaabiejt hajxy myaghäña'awó'owät. Hiix, coo häna'c maas cuhdujtmøødpä jiaac médsät, ⁹ mänitä cudøjc xñámá'awät: “Pädø'øg, mo'ow yø'ø häñaabiejt yø'ø häna'c tøø jiaac méchäbä.” Xyajtsähdiúnäp jaduñ. Mänit nøcxy mhäña'ay maa ja'a häñaabiejt ca'a hojiatypän. ¹⁰ Pero jayøjp mhøxtá'awät ja'a häñaabiejt ca'a hojiatypä. Mänitä cudøjc xñámá'awät: “Mägu'ughajpä, yaa nañ maa hädaa häñaabiejt hojiatypän.” Xquiumáyäp ja'a jäya'ayhajxy ja'a hajxy jim häñaabiä. ¹¹ Pøn ja wi'i yajcumayaamb, yajpexaamb je'eduhñ. Pøn ca'a yajcumayaamb, je'eds jaduñ møjtägø'øwaamb.

¹² Mänitä Jesús ja'a fariseowiindsøn ñämaayy, ja'a hänajty tøø miäwóyyäbä:

—Coo ja'a tsuunax hänajty mänaa myagjada'añii, cabä mmägu'ughajpähajxy mwówät, ni ja'a mbuhya'ayhajxy, ni ja'a mjujy ja'a mmägu'ughajxy, ni ja'a mmäjøøn ja'a mmädøjc-hajxy ja'a mäyøøbä. Xwiiodägátsäp hajxy je'e ja'a miich hänajty tøø mwóyyäbä. ¹³ Pero je'eds mwówäp ja'a häyoobä, ja'a ca'a hoybä, ja'a tecymia'adpä, ja'a wiindspä. ¹⁴ Hoy miich jaduñ xquia'a ja woodägátsät, jootcujc mhídät jadähooc je'eguiøxpä coo ja'a hoyhajt ja'a

weenhajt mbaada'añ mänaa ja'a jäya'ayhajxy hänäjty jiuypiojtagatsa'añän, ja'a Diosmädia'agy hajxy hänäjty tøø quiudiúñäbä.

¹⁵ Jimä jäya'ay hänäjty tu'ug yhäña'ay meexäwiinduum. Mänitä Jesús ñämaayy:

—Jootcuje je'e, pøn mägayaamb Dioswiinduum.

¹⁶ Mänitä Jesús miänaañ:

—Tsøc mädiácäm. Jaduhnä jäya'ay tsuunax tu'ug yagjajtä. Mänitä jäya'ay may yajwoowä.

¹⁷ Coø hänäjty tøø yhabaady, mänitä mioonsä ñämaayy: “Nøcx ja'a woybä wichpähajxy näma'aw coø hajxy yhadø'ødsät, coø ja'a cay tøø yhabaatnä.”

¹⁸ Pero mänit hajxy nägøxiä yhadsooyy cooc hajxy quia'a näbaadø'øwaañäxä. Tu'jäya'ay miänaañ:

“Tøøchä naax njuy; nøcxáambøch cham nhixa'añ. Huuc mee'x, cábøch xñäbaadø'øwaañä.”

¹⁹ Mänit wiingpä miänáañgombä: “Tøøchä waj njuy mägooxmancuerno. Je'eçh nøcxy nyajtuunghabøga'añ. Huuc mee'x, cábøch xñäbaadø'øwaañä.”

²⁰ Mänitä wiingpä jiaac mänáañgombä: “Naambócyhøch høøch; páadyhøch nga'a nøcxa'añ mägaabiä.”

²¹ Coø ja'a moonsä wyiimbijtagajch, mänit je'e cøjx ñägapy waambaty hajxy yhadsooyy. Mänitä wyiindsøn jiaanch

tehm jiootma'ty. Mänitä mioonsä ñämáaguionbä: “Nøcx jim päyø'øguiä maa ja'a mõjtu'ujän. Pønjaty jim mbaatyp, ja'a häyoobä, ja'a ca'a hoybä,

ja'a tecymia'adpä, ja'a wiindspä, je'e jaduñ mwoominäp.”

²² Coø ja'a moonsä jadähooc wyiimbijtagajch, mänit miänaañ: “Wiindsøn, Tøøch ngudiuñ nébiøch miich tøø xyhane'emian.

Pero xiinä hawa'adspä.” ²³ Mänitä wyiindsøn

yhadsooyy: “Nøcx jim maa ja'a xu'udstu'ujän, maa ja'a padu'ujän; pønjaty jim najxp, mnämä'awäp hadsip coo hajxy myínät, nébiøch ndøjc jaduhñ yhúdsät. ²⁴ Pero pønjátyhøch tøø nja yajwoyii, cab hajxy miñ quiaya'añ maaçh ndsuunax nyagjadyiijän.”

²⁵ Nämayyä jäya'ay ja'a Jesús hānajty pianøcxy. Mānitā Jesús wia'wiimbijty. Mānit miānaañ:

²⁶⁻²⁷ —Pønjátyhøch xpianøcxaamb, wéenhøch xmiaas tsocy quejee ja'a tiaj ja'a tieedyhajxy chocy, møødä yhuch ja'a piuhya'ay; quejee ja'a yhuungä tio'oxy chocy. Pø caj, cábøch hoy xpianøcxät. Pøn ja'a jiugyhajt ca'a nähdujp, cábøch jaduhñ hoy xpianøcxät. ²⁸ Coo pønä tøjc hānajty quioja'añ, jayøjpä xiädø'øñ miächoy pø pedáanäp jaduhñ. ²⁹ Pø caj, mānit jaduhñ ñäxi'igóøjät coo hānajty quia'a maya'añ. ³⁰ Jaduhñ hajxy miāná'anät: “Xiøøbä yø'ø craa ñä'ä yajtsohndaacy; maa jaduhñ ñä'ä yajmaayy.”

³¹ Coo ja'a reyhajxy hānajty ñimiädsibø'øwa'añii, jayøjp hajxy yhahixø'øy pø mājāda'agaamb coo nāmajcmil soldado jia møødä, coo ja'a miädsip ja'a soldado nähii'xmil miøødä. ³² Pø caj, jāguemiä ja'a quiuguexy quiéxät weenä miädsip jaduhñ miee'xy. ³³ Jaanä jaduhñ mijtspä, coo hajxy cøxiä wiinä mga'a najtshixø'øwät ja'a høøchcøxpä, cábøch hajxy hoy xpianøcxät.

³⁴ Tuungpaatpä caan hit. Pero coo jiø'øwät, cab jaduhñ mānaa yhoyøøñät. ³⁵ Cab jaduhñ tiuungpaadaannä. Nā'ä tāgooby jaduhñ. Pø mwiinjuøøby hajxy, wéenhøch hädaa nmādia'agy xmiäbøjcä.

15

1 Mänitá Jesús ñámejtsä ja'a ya-jnähjuudiutpähajxy nämay mөөдä cubojpá cugädieeybähajxy. Miädowaambiä miädia'agy hajxy hänajty. 2 Mänitá fariseos ja'a Jesús hajxy tiägөөyy mädiaacpä mөөдä ley-yajnähixөөbiähajxy:

—Cab jaduһn yhoyyä coo yө'ө craa ja'a cubojpá ja'a cugädieeybä miägu'ughädät, coo miөөdcáyät.

3 Mänitá Jesús tiägөөyy mädiaacpä:

4 —Tsөc mänáanäm, pөn meeg hänajty mөөд mägo'x, coo tu'ug tiägóyyät, nej, cabäda'a nägө'ө nädecypiä mhөxtá'awädä. 5 Y coo mbáadät, mänit mxoondá'agät. Mänitá meeg mdseһnө'ögät. Mänit mdseһnnөcxät maa ja'a mdөjcän. 6 Coo jim mmédsät, mänit mmäjөөн mmädөjc mwoomúgät mөөдä mmägu'ughajpähajxy. Mänit mmáná'anät: “Tsөг hajxy xoondáacäm; төөчhä meeg nbaady ja'a hijty төө tiägóyyäbä.” 7 Tөyhajt, jaanä jaduһn hajxy jim xioonда'agaambä tsajpootyp coo ja'a cubojpá cugädieeybä yhaxөөgcuһdujt hajxy ñajtshixө'өwät. Ja'a jaac nämädaaxc-hii'x-cumajmocxmädaaxc jäya'ayhajxy, ja'a hijty төө quia'a tu'udägóyyäbä, cab hajxy jiaty näxoonда'aga'añii.

8 Tsөг jaac mänáanäm, mädyii to'oxiөjc xädө'өñ majc mөөд, coo tu'ug tiägóyyät, mänitá jөөн quiudөө'xө'өy. Mänit tiägө'өy төjpeetpä hodia'agyhaamby, cham jaduһn yhөxta'ay. 9 Coo ja'a xädө'өñ piaady, mänitá miäjөөн miädөjc woomucy mөөдä miägu'ughajpähajxy. Mänit miána'añ: “Tsөг hajxy xoondáacäm; төөчhä xädө'өñ nbaady ja'a hijty төө tiägóyyäbä.” 10 Tөyhajt jaduһn, jaanä jaduһn

ja'a Diosmoonsähajxy jim̄ xioon_{da}'agaam_{bä} tsajpootyp coo ja'a cubojpä cugädieeybä yhaxøøgcuhdujt hajxy ñajtshixó'øwät.

¹¹ Mänitä Jesús jadähooc miänáaṅgombä:

—Tsøc mädiácäm, jaduhnä jäya'ay hänäjty tu'ug, metsc yhuung. ¹² Mänitä muutspä ñämaayy ja'a tieedy: “Teedy, høøchä xädø'øñ móoyyác mäduhñtiøch hijty tøø xyajnähdijy.” Mänitä yhuunghajxy miooyy ja'a xädø'øñ. ¹³ Cujaboom cumaaxcä craa muutspä tiu'ubøjnä. Cøjxä xiädø'øñ miädu'ubøcy. Mänit ñøcxy jäguemnaax. Mänitä xiädø'øñ cøjx ñähaduñ ñähänäma'awø'øy. Haxøøg hänäjty wiädity. ¹⁴ Coo ja'a xiädø'øñ hänäjty tøø quiøjxnä, mänitä yuu miejch maa ja'a craa hänäjtän. Mänitä yuu hoyhoy piátänä. ¹⁵ Mänitä tuuṅ hoy piaady mähädsømyagjøø'x. ¹⁶ Jia wi'i jiøø'xaamby hänäjty ja'a hädsøm hänäjty jiøø'xypä, pero cab hänäjty tii ñä'ägä mo'oyii. ¹⁷ Mänit wyiinmahñdymejch: “Jim̄ maäch ndeedy tiøjcän, jaanç tehṁ quiu'uxiä ja'a moonsähajxy jim̄ quiay yhu'ugy. Y høøch, cooç yaa nmähmø'øwät, yuuhó'ogäbøch häyaa. ¹⁸ Nnä'ägä nõcxyhøch jim̄ maäch ndeedy tiøjcän. Jadúhñhøch nnäma'awa'añ: Teedy, tøøch ngädieey ja'a Dioscøxpä møødä miichcøxpä. ¹⁹ Cábøch miich hawiinmats xyhuunghájñät. Hóyhøch miich xñä'ä wá'anät moonsä.” ²⁰ Mänitä craa wyiimbijty, ñøcxtägaṅch maa ja'a tieedy tiøjcän.

'Møjnä hänäjty quia'a mech, mänitä tieedy jiøjcuheebøoyyä. Mänitä tieedy jioot xiuu'tspøjcy jadähooc. Mänit päyø'øguiä hoy jiøjcubaadø'øy. Mänit ñähmäneeñ quiuhmäneeñ. Mänit chu'xy.

21 Mänitä yhuung miänaañ: “Teedy, tøøch ngädieey ja'a Dioscøxpä møødä miichcøxpä. Cábøch miich hawiinmats xyhuunghájnät.” 22 Mänitä tieedy ja'a moonsä tu'ug ñämaayy: “Tsógäm, nøcx ja'a howyit yajpädsøm. Yajniguiubøgøø. Pädaacä cø'øjädsøhñdy tu'ug møødä xäguiø'øg. 23 Nøcxä wajhuung hajxy yagho'og ja'a ni'xpä. Tsögä xøø hajxy yagjajtäm. Tsøg hajxy caayy tsøg hajxy húucäm. 24 Jadúhñhøch hädaa nhuung hijty nebiä ho'ogypiän nebiä tägoybän. Pero tøøch jadähooc xyhajuø'oyii. Y chaäch tøø xñämech.” Mänitä xøødsuu hajxy yagjajtä.

25 'Ja'a craa møjpä, jim hänäjty je'e camjooty. Mänit wyiimbijty. Coø hänäjty miedsaannä maa tøjcän, mänit miädooyy coø hajxy wyi'i xiu'uxy, coø hajxy wyi'i yhech wyi'i piuty. 26 Mänitä moonsä tu'ug miøjyaaxy. Mänit miäyajtøoyy: “Tii jaduñ jajtäp.” 27 Mänit ñämaayyä: “Tøø ja'a mhuch miech hoy ween. Paadiä mdeedy ja'a wajhuung ni'xpä tøø yajyagho'ogyii.” 28 Mänitä craa møjpä jiootma'ty. Cab hänäjty tiøjtägø'owa'añ. Mänitä tieedy tiøjpädsøømy. Mänit hoy miänuu'xta'agyii coø tiägó'owät. 29 Mänitä craa ja'a tieedy ñämaayy: “Tøøch miich majiomøjt nja møødtuñ. Homiänájøch miich mmädia'agy tøø nmäbøjcäm. Pero cábøch miich mänaa tii tøø xñä'ägä mo'oy, nébiøchä xøø jaduñ nyagjadøøjät møødhøch nmägu'ughajpädøjc-hajxy. 30 Pero xiidsä mhuung tøø miech. Tøø miich mxädø'øñ xñä'ä yaghäyø'cä maa ja'a cuhhiñdo'oxiøjcän. Y yø'ø craagøxpä miichä wajhuung ni'xpä tøø myajyagho'ogyii.” 31 Mänitä tieedy miänaañ:

“Huong, homiänáajoch miičh tøø xmiøødhity. Y haagä miičh mje'e jaduñ mädúhñtiøch jii nmøødä. ³² Pero hawiinmats jaduñ coo ja'a xøø nyagjáltämät, coo nxoonđáacämät, je'eguiøxpä coo yø'ø mhuch tøø miech. Jaduñ hijty nebiä ho'ogypiän nebiä tägoybän. Pero tøøds jadähooc xyhajuøøyyäm.”

16

¹ Mänitä Jesús ja'a jiamiøød ñämaayy:

—Jaduñdsä mäyøøjäya'ay hänäjty tu'ug. Mänit hoy yhawáañäxä coo ja'a xiädø'øñ hänäjty yajtúunäxä ja'a mioonsä. ² Mänitä mioonsä miøjyaaxy: “Nej, tøyhajt jaduñ cooch miičh ja'a nxädø'øñ xwyi'i yajtúunäjä. Hoorä, høøch móoyyác mädúhñtiøch miičh hijty tøø nyajcø'ødägø'øy. Cábøch miičh nmoonsähadaañnä.”

³ Mänitä craa tiägøøyy tajpä maabiä: “Nébiøch jaduñ nnä'ä jatcø'øwät. Xpiøgáañäbøch ja'a nduung jaduñ. Cábøch møcmäjaa nmøødä cooch nyu'uw cooch nbúxät. Tsähdiúnäbøch jaduñ cooch ndägø'øwät xädø'øñyujwaambä.

⁴ Tøøch nnajuø'øy nébiøch njatcø'øwät, nébiøchä jäya'ayhajxy xtiøjmo'owät, cooch nduung hänäjty tøø xpiøjcä.” ⁵ Mänit tu'ugjaty tu'ugjaty miøjyaaxy pønjaty ja'a wyiindsøn hänäjty mänuu'xyhajp. Mänitä tu'jäya'ay jayøbajt miäyajtøøyy: “Mädúhñtiøch yø'ø nwiindsøn xmiänuu'xiä.”

⁶ Mänit yhadsooyy: “Mägo'xlatä acéitøch nmänuu'xiä.” Mänitä craa miänaañ: “Hädaa nocy jaduñ mänaamb coo miičh mägo'xlatä mmänuu'xyhaty. Chaadsä nocy wiingpä. Huug hädiuundägats coo juxychägui'xmajc-latä

mmänuu'xyhaty.” ⁷ Mänitā tu'ug miäyajtøøgombä: “Míichäts, mäduhñtiä mnuu'xy.” Mänit yhadsooy: “Mägo'xquipxóhñdyhøchá trigo nmänuu'xyhaty.” Mänitā craa miänaañ: “Chaadsä nocy wiingpä. Huug hädiuundägats coo mädaaxc-hii'x mmänuu'xyhaty.” ⁸ Manitā mäyøøjäya'ay ja'a mioonsä quiumaayy coo quiuhwijjiä. Maas cuhwijy ja'a Diosmädia'agy hajxy ca'a mäbøjpä maa ja'a tiuunghajxiän quejee yø'ø Diosmädia'agy hajxy mäbøjpä.

⁹ 'Tsipecøxpä xädø'øñ quiøxa'añ hädaa yaabä naaxwiin. Myajtúnäp hajxy jaduhñ nebiä jäya'ay hajxy jaduhñ xmiägu'ughädät. Coo hänajty tøø mho'nä, mänitā Dios jim xwyiingpøgät tsajpootyp.

¹⁰ 'Pøñä xädø'øñ hoy yajtuumb, hoy jia weeñtiä, coo ja'a xädø'øñ hänajty miayyä, mänit hoy yajtuunøgombät. Pero pøñä xädø'øñ hoy ca'a yajtuumb coo hänajty weeñtiä, ni jaduhñ hoy quia'a yajtúnät coo hänajty miayyä. ¹¹ Jaduhñds je'e, coo mijts ja'a xädø'øñ hoy mga'a yajtúnät hädaa yaabä naaxwiin, caj mijts ja'a Dios xyajcø'ødägø'øwät mädyii jaanč tsoobaadaamb. ¹² Y coo wiingjäya'ay xiädø'øñ hajxy hoy mga'a yajtuunät, cabä hoyhajt ja'a weenhajt hajxy jim mbáadät tsajpootyp.

¹³ 'Coo ja'a moonsä ja'a wyiindsøn metsc miädúnät, ja'a tu'jäyá'ayäbä, je'e miädia'agy hoy quiudiuunäp; ja'a tu'jäyá'ayäbä, cabä miädia'agy miäbøjcät. Jaanä jaduhñduhmbä, coo ja'a xädø'øñ hajxy mwil'i chógät, cabä Dios hajxy hoy mmädúnät.

¹⁴ Jimä fariseoshajxy hänajty näje'e

miämädoona'ay. Jiaanč tehṃ piøcjuøøbiä fariseos ja'a xädø'øñ hajxy hānajty. Mānitä Jesús hajxy ñäxiicy. ¹⁵ Mānitä Jesús miānaañ:

—Mijts, mjaanč tehṃ yajcumayaamb hajxy jaduhṃ maa ja'a cu'ughagujcän. Pero xñajuøøyyäp ja'a Dios ja'a mwiinmahñdyhajxy. Mädyiijaty ja'a jäya'ayhajxy quiumaaby, je'edsä Dios jaduhṃ piejxyp.

¹⁶ 'Ja'a Moisés miädia'agy hijty cudiúunäxäp møødä Diosquexy miädia'agyhajxy. Pero coo ja'a Juan ja'a Diosmädia'agy tiägøøyy yajwa'xpä, nägøxiä jäya'ayhajxy jia wi'i tiägø'øwa'añ maa ja'a Diosmädia'aguiän.

¹⁷ 'Pero cabä Moisés miädia'agy tiägoyya'añ. Maas paquiä ja'a tsajpootyp tiägöyyät møødä naaxwiin quejee ja'a Moisés miädia'agy.

¹⁸ 'Pønä tio'oxiøjc høxmajtsp, tu'udägooby jaduhṃ coo wiingto'oxiøjc wyiingpøjnät. Jaanä jaduhṃ tiu'udägoobiä pønä to'oxiøjc wiingpøjp ja'a tøø yhøxmächíijäbä.

¹⁹ 'Jaduhṃdsä mäyøøjäya'ay hānajty tu'ug. Jaanč tehṃ yajxón ja'a wyit hānajty miøødhaty. Jabom-jabom ja'a xøø hānajty yagjadyii jaanč tehṃ yajxón. ²⁰ Jimä mähdiøjc hānajty tu'ug xiøhaty Lázaro. Jaanč tehṃ ñähbu'uds jaanč tehṃ quiuhbu'udsä Lázaro hānajty. Jim naxy yhäñ'ay naaxwiin maa ja'a mäyøøhäna'c tiøghaawän. ²¹ Je'e ja'a Lázaro hānajty jia wi'i quiayaamb by tijaty jiiby cahb naaxwiin maa ja'a mäyøøjäya'ay mieexän. Høxtä nähwéhyäxäbä Lázaro piu'uds hānajty ja'a húcäm. ²² Mānitä Lázaro yho'nä. Mānitä yháañämä yajnøcxäxä tsajpootyp maa ja'a Abraham

wyiinduumän. Ja'a Diosmoonsä yajnøcx. Mänitä mäyøøjäya'ay yho'pä. Mänit yajnaaxtägøøyyä. ²³ Mänitä yháañämä yhádaacy møjcu'uhaam. Mänit tiägøøyyä tsaächtiúunäbä. Mänit chajhee'py. Jimä Abraham ñäheebøøyy møødä Lázaro. ²⁴ Mänit yaaxy: “Abraham, høøch näxúu'tsäc. Høøchä Lázaro yajnäguéjxäc. Weenä quiø'øjøjp yajxoogy wéenhøch ndoots min xyajtøjtsä. Jaanç tehñ chaaçhpøjpøch yaa jøønjooty.” ²⁵ Mänitä Abraham yhadsooyy: “Huung, jahmiets jaduñ nej tøø mdsäna'ay nej tøø mhäyoyyän yajxon. Pero Lázaro, jaanç tehñ yhäyoob je'e hijty. Pero coo yaa tøø quioo'nä, jootcuyc yhijnä. Míichäts jiiby tsaächpøjñäp. ²⁶ Y chaads je'ebä, cabä najxtaact maa, coo ja'a Lázaro jiiby yhadá'agät, ni coo miích yaa mbédät.” ²⁷ Mänitä mäyøøjäya'ay miänaañ: “Abraham, tunä mayhajt, huuc quex ja'a Lázaro jim maaçh ndeediän. ²⁸ Mägóøxc-høch nbuhya'ay jim. Weenä Lázaro nøcxy ñäma'ay coo ja'a yhaxøøgcuhdujt hajxy ñajtshixó'øwät, neby hajxy yaa min quia'a tsaächpøjpät.” ²⁹ Mänitä Abraham miänaañ: “Jim hajxy je'e miøødä ja'a Moisés miädia'agy møødä Diosquexy miädia'agyhajxy. Je'e hajxy quiudiünäp.” ³⁰ Mänitä mäyøøjäya'ay miänáangombä: “Abraham, tøyhajt jaduñ, pero coo ja'a ho'ogyjiäya'ay jim miédsät maach ndeedyhajxiän, mänit mäbøcypiä yhaxøøgcuhdujt hajxy ñajtshixó'øwät.” ³¹ Mänitä Abraham yhadsóogombä: “Pø cab hajxy quiudiuna'añ nebiä Moisés jia hanehmiän, nebiä Diosquexyhajxy jia hanehmiän, nej, je'e hajxy nøcxy ñä'ä mäbøquiä coo ja'a ho'ogypiä jia médsädä.”

17

¹ Mänitä Jesús ja'a jiamiøød ñämaayy:

—Tsipcøxpä jäya'ay hajxy xjia wi'i yajtu'udägoyya'añ. Pero pøn jaduhñ jatcøøby, haxøøg jiada'añ. ²⁻³ Nägüentä hajxy mwädität. Coø pøn yø'ø pigäna'c yajtu'udägóyyät, haxøøg jaduhñ jiädät. Mejor ñä'ägä mejjwyipø'øwøøjat molinopaanyo'xodsø'øy.

'Coo ja'a mbuhya'ay xñägädieeyø'øwät, mhójäp jaduhñ. Y coø xñámá'awät coø mmée'xät, mmée'xäp jaduhñ. ⁴ Coø juxtujc-hooc xñägädieeyø'øwät tu'xøøbä, y coø juxtujc-hooc xñámá'awät coø quia'a jatcø'øwaanñä jaduhñ, mmée'xäp jaduhñ.

⁵ Mänitä Jesús ñämaayyä ja'a jiamiøødhajxy:

—Højtsä mäjaa jaac móoyyäc neby højts maas hoy nmäbøgät.

⁶ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Coo mijts häxøpy mmäbøcy hoy jia tu'lii'xiä, coø yø'ø quepychaa hajxy mnämá'awät coø nøcxy ñimiejjwyipø'øyii, xquiudiúunäbä mmädia'agyhajxy jaduhñ.

⁷ 'Tsøg jaduhñ mänáanäm, coø ja'a mmoonsä tu'ug wyiimbídät camjooty, nej, jaduhñ mnämá'awädä: “Miñ cay.” ⁸ Caj pues, cab jaduhñ mnämá'awät. Jaduhñ mnämá'awät: “Høøch njøø'xy hädiúunäc, høøch puhbéjtäc maäch chamñ ngaya'añ nhu'uga'añän. Mänit miich häyaa høxhaam mgáyät mhú'ugät.” ⁹ Ni mga'a Diosmó'owät coø ja'a mmädia'agy hänäjty tøø xquiudiunä. ¹⁰ Jaanä jaduhñ mijtspä, coø hajxy hänäjty tøø mgudiuñ nebiatiä Dios hänäjty tøø

xyhane'emiän, jaduñnä Dios hajxy mnämä'awät: “Cab højts hawiinmats xmió'owät Dioscujú'uyäp. Jaduhyyä højts tøø ngudiuñ neby højts miich tøø xyhane'emiän” —nømä Jesús miänaañ.

¹¹ Tu'uyóhñäbä Jesúshajxy hānajty. Jerusalén hajxy hānajty ñøcxy. Mānit hajxy jim miejch maa ja'a Samarianaax miøødnibiaadyiijän ja'a Galileanaax. ¹² Mānit hajxy miejch maa ja'a cajpthuung tu'ugän. Mānitä Jesús jiojcubaadøøyyä ja'a hāna'c nāmajcpä ja'a haxøøgpu'udsmøødpä. Pero cabä Jesús wiingón tiehm ñāmejtsä. ¹³ Mānit hajxy yaaxy:

—Jesús, Wiindsón, højts näxúu'tsäc.

¹⁴ Coö ja'a Jesús jaduñ yhijsy, mānit miänaañ:

—Nøcx hajxy niyajcähxø'øgøø maa ja'a teedyhaxiän.

Coö hajxy wyiimbijty, mānit hajxy cøjx ñāhwa'ačh ja'a piu'uds. ¹⁵ Coö hajxy yhijsy coö hajxy hānajty tøø ñāhwa'ačh, mānit tu'jäya'ay wyiimbijcumbä. Mānit møc yaaxy coö ja'a Dios miøjja jiaanchä. ¹⁶ Mānitä Jesús hoy wyiinjiicāda'agy. Høxtä mägujtscādaac naaxwiin. Mānitä Jesús Dyiosmooyy. Samaria ja'a craa hānajty choñ. ¹⁷ Mānitä Jesús miänaañ:

—Nāmajc ndijy hajxy tøø ñāhwa'ačh. Maa ja'a jiamiøødhajxy ja'a nādaaxtujcpä. ¹⁸ Jagooyyā hādaa craa nidiuhm tøø wyiimbity Diospa'yaaxpä, y Samaria choñ.

¹⁹ Mānitä Jesús ja'a craa ñāmaayy:

—Tānaayyø'øg, nøcxnä. Coö tøø mmäbøcy, paadiä mbu'uds tøø cho'ogy.

²⁰ Mānitä fariseos ja'a Jesús hajxy miäyajtøøyy mānaa hānajty yhabaada'añ coö ja'a Dios ja'a

miäjaa hänajty yajcähxø'øga'añ. Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Cab jaduñ yaghixa'añ mänaa jaduñ yhabaada'añ. ²¹ Cab hajxy jaduñ miäna'ana'añ: “Xiids je'e”, o “Chaads je'e.” Tøø yhabaatnä coo ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ.

²² Mänitä Jesús ja'a jiamiøød ñämaayy:

—Habaadaamb jaduñ cooch mijts xjia wi'i yhixtägatsa'añ, høøch ja'a Diosquexypä; pero cábøch hajxy xyhixa'añ. ²³ Mänitä cu'ughajxy miäna'ana'añ cóogøch tyjy tøø ngäda'agy; pero cab hajxy mmäbøgät. ²⁴ Jadúhñhøch ngäda'aga'añ nebiä wädsucän coo xim yam tiägøøy hajajpä. ²⁵ Pero jaanç tehñ chaächpøgáambøch jayøjp. Cáboch jäya'ayhajxy xmiee'xa'añ ja'a hajxy jäda'ahatypä. ²⁶ Cooch hänajty ngädaactägatsa'añ, jaduñä jäya'ayhajxy hänajty jiatcø'øwa'añ nebiä jecyjäya'ayhajxy hänajty jiatcø'øyän mänaa ja'a Noé hänajty jyijän. ²⁷ Wi'i quiaaby wi'i yhuucp hajxy hänajty, wi'i piøjp wi'i yhuucp hajxy hänajty. Mänitä Noé tiägøøyy barcojooty. Mänitä Dios ja'a nøøgomdägoy quiejxy. Cøjx hajxy jaduñ yho'ogy. ²⁸ Jaduhñ hajxy hänajty jiatcøøbiä mänaa ja'a Lot hänajty jyijän. Wi'i quiaaby wi'i yhuucp hajxy hänajty, wi'i jiuuby wi'i tioo'p hajxy hänajty, wi'i ñiip hajxy hänajty, wi'i tiøjcojp hajxy hänajty. ²⁹ Coo ja'a Lot jim choñ maa ja'a Sodomacajptootiän, mänitä jøøn tiägøøyy cahbä møødä azufre. Cøjxä jäya'ayhajxy yho'ogy. ³⁰ Jaduhñä jäya'ayhajxy hänajty jiatcø'øwängombä cooch hänajty ngädaactägatsa'añ, høøch ja'a Diosquexypä.

³¹ 'Mänitxøø, pøn hānajty hijp tøjwiing, caj tiøjtägø'øwät coo cøxiä wiinä yajpädsómät; jaduhyä piäyø'øgät. Y pøn hānajty hijp camjooty, caj wyiimbidät maa ja'a tiøjcān; jaduhyä tiu'ubøjtówät. ³² Høxtahm̄dsä Lot tio'oxiøjc jiajty. ³³ Pønä jiugyhajt hädaa yaabä naaxwiin ja wi'i yaghoyø'øwaamb, haxøøgtuum piäda'aga'añii. Pero pønä jiugyhajt nähdugaamb, hodium je'e ñä'ägä nøcxa'añ.

³⁴ 'Tøyhajt jaduhn̄, mänitcoods, nämetsc hajxy hānajty mia'awa'añ tu'ugmaabejt. Tu'ug yajnøcxa'añii, tu'ug yajmähmø'øwa'añii.

³⁵ Jaduhnä to'oxiøjc-hajxy hānajty jiøjtspä nämetsc. Tu'ug yajnøcxa'añii, tu'ug yajmähmø'øwa'añii.

³⁶ Jaduhnä ya'adiøjc-hajxy hānajty nämetsc tiuum̄bä camjooty. Tu'ug yajnøcxa'añii, tu'ug yajmähmø'øwa'añii.

³⁷ Mänitā Jesús miäyajtøøwä:

—Wiindsøn̄, maa jaduhn̄ jiada'añii.

Mänitā Jesús yhadsooyy:

—Tsipcøxp jaduhn̄ jiada'añii nébiøch cham̄ nmädia'aguian̄.

18

¹ Mänitā Jesús tiägøøyy yajwiingapxøøbiä coo hajxy tehngajnā Dyiospa'yá'axät, coo hajxy mänaa quia'a jootmayhädät, hoyyā Dios quia'a ja tsoj hadsówät. ² Mänit miānaañ:

—Tsøg hajxy mädiácām. Jaduhnä jäya'ay hijty tu'ug quiuduunghaty. Cabä Dios hānajty wyiingudsähgø'øy ni ja'a miägajptjäya'ay. ³ Jimä yaamgto'oxy hānajty tu'ug maa ja'a cajptän. Ja'a miädsip hānajty jia wi'i ñäxø'øwø'øwaamby. Paady

hänäjty jabom̄-jabom̄ ñøcxy maa ja'a cuduungän neby jaduñ piuhbedøøjät. ⁴ Cabä yaamgto'oxy miädia'agy hänäjty ñä'ägä cudiunáanäxä. Mänitä cuduung tiägøøyy tajpä maabiä: “Cábøch pøñ nwiingudsähgø'øyy ni ja'a Dios ni ja'a jäya'ay. ⁵ Pero cooçh yø'ø yaamgto'oxy xwyi'i yhadsipy, ngudiunáanäbøçhä miädia'agy jaduñ, nébiøch miñ xquia'a wi'i yhadsíjpnät. Pø caj, jootmá'adäbøch häyaa.”

⁶ —Nømä cuduung miänaañ, ja'a Dios ca'a wiingudsähgøøbiä. ⁷ Jaduñä Dios ja'a yhuung piuhbedaambä, ja'a hajxy xøømdsuhm pa'yaaxpä. ⁸ Paquiä yhadsowa'añ. Pero høøch ja'a Diosquexypä, cooçh yaa ngädaactägátsät hädaa yaabä naaxwiin, nej, je'enä ja'a jäya'ay ja'a Diosmädia'agy hajxy hänäjty miäböcyñjä.

⁹ Jimä jäya'ayhajxy hänäjty näje'e, wi'i yajcumayaamb hajxy hänäjty. Wyi'i piejxyp wyi'i tiehmby ja'a miägu'ughajpä hajxy hänäjty. Mänitä Jesús miänaañ:

¹⁰ —Tsøg hajxy mädiácäm. Jaduñä jäya'ay metsc ñøcxy tsajtøgooty Diospa'yaaxpä. Tu'ug hänäjty tiuñ fariseo, tu'ug hänäjty tiuñ yajñähuudiutpä. ¹¹ Ja'a fariseo, täna'a hänäjty Dyiospa'ya'axy: “Haay Dios, Dioscujú'uyäp cooçh nguhdujt quia'a haxøøgä. Cábøch nmeeçh cábøch nboty, cábøçhä to'oxiøjc nmøødä wiingpä. Cábøch jaduñ njatcø'øyy nej yø'ø yajñähuudiutpä. ¹² Hayúujøch naxy nhity metsc-hooc tu'ugpä semana. Nyéjpiøçhä diezmo homiänaajä.” ¹³ Jäguemjuøøbiä yajñähuudiutpä hänäjty tiäna'ay. Cab hänäjty ñä'ägä tsajheeby.

Jaanč tehṃ jiootmayhajp hānajty je'e. Jaduhṃ hānajty miāna'añ: “Haay Dios, hōōch nāxúu'tsāc. Nnajuōōbiōch coōch ngubojpā coōch ngugādieeyā.” ¹⁴ Tøyhajt jaduhṃ, coo ja'a yajnāhjuudiuutpā wyiimbijnā, tōō ja'a piojppā quiādieey hānajty yajnāhwa'ačhíijām ja'a Diósām. Pero ja'a fariseo, cab jaduhṃ yajnāhwaatsā. Pōṃ ja wi'i yajcumayaamb, cabā Dios quiumay. Pero pōṃ ca'a yajcumayaamb, je'edsā Dios jaduhṃ quiumaaby.

¹⁵ Mānitā pigāna'c-huunghajxy nāje'e wiomejtsā maa ja'a Jesúsān, nebiā Jesús jaduhṃ quiunúu'xāt. Coo ja'a jiamiōōdhajxy jaduhṃ yhijxy, mānit hajxy tiägōōyy hojpā ja'a pigāna'c-hajxy tōō wiomečhíijābā. ¹⁶⁻¹⁷ Mānitā Jesús ñāmaayy ja'a jiamiōōdhajxy:

—Weenč yō'ō pigāna'c-hajxy xñāmiñ. Ca'a hajxy mhaducy. Yō'ō pigāna'c-hajxy, chojpiā jioothajxy coo ja'a Diosmādia'agy hajxy miābōgāt. Cab hajxy yajcumaya'añ. Pōṃ jioot jaduhṃ tsojp coo ja'a Diosmādia'agy miābōgāt, pōṃ ca'a yajcumayaamb, je'eds jim nōcxaamb maa ja'a Dioswiinduumān. Tøyhajt jaduhṃ.

¹⁸ Mānitā Jesús miāyajtōōwā ja'a copc-hajpā tu'ug:

—Wiindsōṃ, mhoyhāna'c miīch. Tiič ngudiúnāp nébiōch cōjxta'axiōō njugyhādāt nebiā Dios jiugyhatiān.

¹⁹ Mānitā Jesús yhadsooyy:

—Tiič coo xñāma'ay coōch nhoyhāna'cā. Jagooyyā Dios tu'ug yhooyā. ²⁰ Mjajpy jaduhṃ nebiā Dios tōō xyhanéhṃām, tuhṃds:

“Cabä to'oxiøjc wiingpä mmøødhädät; ca'a mjäya'ay-yagho'ogy; ca'a mmeech; ca'a mhøhnda'agy; mwiingudsähgø'øwäp ja'a mdaj ja'a mdeedy.”

²¹ Mänitä copc-hajpä miänaañ:

—Ngudiúumbiøch jaduhñ. Chúucnøch jaduhñ nmädsohndaacy ja'a wiinmahñdy hoybä.

²² Mänitä Jesús miänaañ:

—Jadu'tu'uuyä mga'a yajpedyii. Cøx toog mäduhñtiä mmøødä; mänitä häyoobäya'ay mnä'a mó'owät. Coø jaduhñ mgudiúnät, mänit jim mdägø'øwät tsajpootyp. Hoorä, høøch padu'ubøjcäc.

²³ Mänitä craa jiootmabiøjcy, je'eguiøxpä coø hänäjty jiaanç tehñ miäyøøjä. ²⁴ Coø ja'a Jesús yhjxy coø ja'a craa hänäjty tøø jiootmabiøcy, mänit miänaañ:

—Jaanç tehñ chip jaduhñ coø ja'a mäyøøjäya'ayhajxy jim tiägø'øwät Dioswiinduum.

²⁵ Maas paquiä ja'a camello ñaxø'øwät ja'a xuhñdyjutjooty quejee ja'a mäyøøjäya'ayhajxy jim tiägø'øwät Dioswiinduum.

²⁶ Mänitä jäya'ayhajxy miänaañ, ja'a hajxy hänäjty jim mämädoonaabiä:

—Pønäda'a jim nä'a tägø'øwäp Dioswiinduum.

²⁷ Mänitä Jesús miänáangombä:

—Mädyii ja'a jäya'ayhajxy quia'a jadaamby, Dios mæbøcypiä jadaamb.

²⁸ Mänitä Pedro miänaañ:

—Tøøds højts ngøxy najtshixø'øy mäduhñtiä højts hijty nmøødä, neby højts miich hoy nbanøcxät.

²⁹ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tøyhajt jaduhñ, pønä tiøjc najtshixø'owaamb, o ja'a tiaj ja'a tieedy, o ja'a piuhya'ay, o ja'a yhuung ja'a tio'oxy, ja'a Diosmädia'agyquiøxpä, ³⁰ piaadaamby ja'a maas hoybä ja'a maas weenbä hädaa yaabä naaxwiin. Y coo hänajty tøø yho'nä, mänit hänajty cøjxta'axiøø jiugyhada'añ nebiä Dios jiugyhatiän.

³¹ Mänitä Jesús ja'a jiamiøød hawiing wioonøcxy ja'a nämajmetspä. Mänit miänaañ:

—Yam hajxy nnøcxäm Jerusalén. Jímhøch njada'añ nhabeta'añ nébiøchä Diosquexyhajxy jecy xmiädiaaquiän, høøch ja'a Diosquexypä. ³² Xquiø'ødägø'øwáambøch ja'a teedy-wiindsønhajxy ja'a jäguembäya'ayhajxy. Xñäxi'igáambøch hajxy. Xwyiinwoonáambøch hajxy. Xwyiingutsujø'øwáambøch hajxy. ³³ Xwiobho'ogáambøch hajxy. Mänitøch hajxy xyagho'ogaannä. Y cudägøøgxøøjøch njujypiøga'añ.

³⁴ Cabä Jesús ja'a jiamiøødhajxy hänajty ñä'ägä wiinjuø'y nebiä Jesús hänajty miädia'agy. Tsip hänajty miädia'agy.

³⁵ Coo ja'a Jesús hajxy hänajty tøø miäwiingoonnä maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Jericó, jimä wiindspä hänajty tu'ug yhäña'ay tu'haam. Xädø'øñ hänajty yujwaamby. ³⁶ Coo miädooyy coo jäya'ay hänajty may wyl'i ñaxy, mänit yajtøoyy tii jájtäp. ³⁷ Mänitä yhawáañäxä coo ja'a Jesús hänajty ñaxy, ja'a Nazaret-tsohmä. ³⁸ Mänitä wiindspä yaaxy:

—Jesús, miiçhä David xyhaphajp xyhoc-hajp. Høøch hii näxúu'tsäc.

³⁹ Ja'a hajxy hānajty jawyiin najxpä, mänit hajxy yhojy coo yhamónät. Pero maas mœc jaduñ jiaac yaaxy:

—Miichä David xyhaphajp xyhoc-hajp. Høøch hii näxúu'tsäc.

⁴⁰ Mänitä Jesús tiānaaxiøjpy. Mänit miānaañ:

—Yajmets yø'ø wiindspä yaa.

Coo ja'a mähdiøjc yajmejtsä maa ja'a Jesúsän, mänitä Jesús ja'a wiindspä miäyajtøøyy:

⁴¹ —Nébiøch miich nbuhbédät.

Mänitä mähdiøjc yhadsooyy:

—Wiindsón, høøch hii yaghixø'cäc.

⁴² Mänitä Jesús miānaañ:

—Tøø jaduñ mhijxø'øgy coo tøø mmäbøcy.

⁴³ Mänitiä ja'a wiindspä jiaanč hijxø'cy. Mänitä Jesús piadu'ubøjcy. Mänit tiägøøyy mānaambä coo ja'a Dios miøjjä jiaančhä. Ja'a jāya'ayhajxy jaduñ híxäbä, jaduñ hajxy miānaambä nägøxiä coo ja'a Dios miøjjä jiaančhä.

19

¹ Mänitä Jesús quiajptägøøyy Jericó. Mänit ñajxy cajptooty. ² Jimä mäyøøjäya'ay hānajty tu'ug ja'a xøhajpä Zaqueo. Wiindsón hānajty tiuumby maa ja'a yajnähjuudiutpähajxiän. ³ Ja'a Zaqueo, jia wi'i yhixaambiä Jesús hānajty, pero cab hānajty hoy yhixa'añ je'eguiøxpä coo hānajty jiaanč tehñ ñaaxypä, møødä jāya'ayhajxy hānajty jiaanč tehñ miayyā. ⁴ Mänit päyø'øguiä ñøcxy maa ja'a Jesús hānajty ñaxø'øwa'añän. Mänit piejty quepyquiøxp, nebiä Jesús jaduñ hoy yhíxät. ⁵ Coo ja'a Jesús jim ñajxy, mänit yuughee'py maa ja'a Zaqueo hānajty yhäña'ayän. Mänitä Jesús miānaañ:

—Zaqueo, tsógämäts, mänácäts, mejtsta'agáambøch jim̄ maa miich mdøjcän.

⁶ Mänitiä ja'a Zaqueo miänajcy. Mänitä Jesús hoy yajtøjtägø'øy jootcuyc. ⁷ Coo ja'a cu'ug jaduhñ yhi-jxy, mänit hajxy tiägøøyy mänaambä cooc jaduhñ quia'a hoyyä coo ja'a Jesús jim̄ miejtstá'agät maa ja'a cubojpäya'ay cugädieejäya'ay tiøjcän. ⁸ Mänitä Zaqueo tiänaayyø'cy. Mänitä Jesús ñämaayy:

—Wiindsón, huuc mädown, mäduhñtiøch nmøødä, cúpc-høchä häyoobäya'ay nnä'ä mo'owa'añ. Pønjátyhøch tøø nmämeech høhñda'agymiädia'agyhaam, mädaaxcjaduhñtiøch nyajwiimbida'añ.

⁹ Mänitä Jesús miänaañ:

—Jädá'ajøchä piojpä quiädieeyhajxy nyajnáhwa'adsaanä hädaa tøgootypä, je'eguiøxpä coo yhAbraham yhap yhocä hädaa craabä, hoy jia nä'ä yajnáhuudiu'udy. ¹⁰ Páadyhøch yaa tøø ngäda'agy hädaa yaabä naaxwiin, høøch ja'a Diosquexypä, nébiøchä jäya'ay piojpä quiädieeyhajxy jaduhñ nyajnáhwá'adsät. Jaduhñhøch njoot chocy.

¹¹ Mäwiingóonnäbä Jesús hajxy hánajty Jerusalén. Miädóowäbä cu'ugä Jesús miädia'agy hánajty. Jaduhñ hajxy hánajty miäna'añ cooc hánajty tøø yhabaatnä coo ja'a Dios ja'a miäjaa hánajty yajcähxø'øga'añ. ¹² Paadiä Jesús tiägøøyy mädiaacpä:

—Jaduhñä mäyøøhänä'c hánajty tu'ug. Nøcxaamb hánajty jäguemnaax coo hánajty mio'owa'añii møjtuung maa ja'a yhamdsoo cajptän. Mänit hánajty wyiimbida'añ. ¹³ Coo

hänajty tiu'ubøga'añ, mänitä mioonsä ja'a majcpä miøjyaaxy. Mänitä maxiädø'øñ hajxy nägøxiä yajcø'ødägøøyyä. Mänitä mäyøøjäya'ay miänaañ: “Mädühñtiøch jäguem nhida'añ, myajmayø'øwäp hädaa xädø'øñ hajxy.” Mänitä craa tiu'ubøjcy.

¹⁴ Jaançh tehñ xiøøghájtäbä craa jim maa ja'a yhamdsoo cajptän. Mänitä cu'ugä capxy quiejxy coo hajxy hänajty quia'a tsocy coo ja'a craa jim quiopc-hádät maa ja'a quiajpthajxiän.

¹⁵ Coo ja'a craa hänajty tøø tiuungwiingpøjnä, mänit wyiimbijnä maa ja'a quiajptän. Mänitä mioonsä miøjyaaxy ja'a xädø'øñ hajxy hänajty tøø yajcø'ødägø'øyíjábä. Yajtøwaambiä craa hänajty mäduhñjaty hajxy hänajty tøø yajmayø'øy.

¹⁶ Mänit tu'ug miejch. Mänit miänaañ: “Wiindsøn, majcjaduhñtiä ja'a mxädø'øñ tøø miayø'øy.”

¹⁷ Mänitä craa yhadsooyy: “Jaançh tehñ yhoy miich tøø mgudiuñ. Wéeñtiøch miich hijty tøø nyajcø'ødägø'øy. Coo hoy tøø mgudiuñ, páadyhöch miich nyajnähdiij coo mgopc-hádät maa yø'ø majcpä cajptän.”

¹⁸ Mänitä wiingpä miejtpä. Mänit miänaañ: “Wiindsøn, mägooxcjaduhñtiä ja'a mxädø'øñ tøø miayø'øy.”

¹⁹ Mänitä craa yhadsóogombä: “Jim miich mgopc-hada'añ maa ja'a mägooxpä cajptän.”

²⁰ Mänitä wiingpä jiaac mejtpä. Mänit miänaañ: “Wiindsøn, chaadsä mxädø'øñ. Paayyájóotyhöch hijty nyaghity.

²¹ Míichhöch hijty ndsähgøøby je'eguiøxpä coo miich mjootmøjjä, coo miich myajpädø'øgy maa hijty tøø mga'a päda'aguiän.”

²² Mänitä mäyøøhäna'c miänaañ: “Caj miich hoy tøø mgudiuñ. Hamdsoo miich mmäna'añ cooçh

njootmøjjä, cooĉ nyajpädø'ogy maäch hijty tøø nga'a päda'aguiän. ²³ Jimhøch nxädø'øñ häxøpy tøø xpiädaacä maa ja'a bancon, neby jaduĥ cu miayøøyy, mäduhñtiøch hoy jäguem tøø nwädity." ²⁴ Mänitä craa ja'a jäya'ay ñämaayy ja'a hajxy hänajty jiiby tänaabiä: "Pøjcä yø'ø craa yø'ø xädø'øñ. Mo'ow yø'ø craa ja'a xädø'øñ majcjaduhñtiä tøø yajmayø'øyäbä." ²⁵ Mänit hajxy yhadsooyy: "Wiindsøñ, tisän, ximä xädø'øñ may miøødäbä." ²⁶ Mänitä mäyøøhäna'c yhadsooyy: "Høøch jaduĥ mänaamb; pøn may møød, maas may mio'owa'añii. Pero pøn weeñtiä møød, pøgáañäxäp cøxiä mäduhñtiä miøødä. ²⁷ Y ja'a nmädsiphøchhajxy, ja'a høøch hajxy xxiøøghajpä, yajmín hajxy yaa; yagho'og hajxy yaa maäch nwiinduumän" —nømä Jesús miänaañ.

²⁸ Mänitä Jesúshajxy tiu'ubøjcombä. Jerusalén hajxy hänajty ñøcxy. ²⁹ Mäwiingomb hajxy hänajty maa ja'a cajpt hänajty metsc xiøhatiän Betfagé møødä Betania, mäwiingón maa ja'a tuñ hänajty xiøhatiän Olivos. Mänitä Jesús ja'a jiamiøød metsc ³⁰ ñämaayy:

—Nøcxø'øg hajxy jim maa yø'ø cajptän. Jim cajptpa'a ja'a burrohuung hajxy tu'ug mbaada'añ cuxoch. Cahnä pøn ñä'ägä yaghäñaabietyñä.

Mmäguej'øwäp hajxy; mänit hajxy yaa mmämínät. ³¹ Coø pøn xmiäyajtøwät tii ja'a burro hajxy coø mmäguej'øy, mänit hajxy mhadsówät cooĉ høøch jaduĥ nmäna'añ.

³² Mänitä burro hajxy hoy jiaanĉ paady nebiä Jesús hänajty tøø miäna'añän. ³³ Jimä burro hajxy hänajty miäguej'øy, mänit hajxy ñämaayy ja'a

cuburrohajxy:

—Tii yø'ø burro hajxy coo mmäguejø'øy.

³⁴ Mänit hajxy yhadsooyy:

—Højts nwiindsøñ jaduhñ mänaamb.

³⁵ Mänitä burro hajxy yajnøcxy maa ja'a Jesúsän. Mänitä wyit hajxy piädaacy burronähgøxp. Mänitä Jesús hajxy yajpejty burronähgøxp.

³⁶ Mänitä cu'ugä wyit hajxy tiägøøyy najtswidsøöbiä tu'haam maa ja'a Jesús hänajty ñaxø'øwa'añän. ³⁷ Olivostunmøjcä tu'u hänajty ñaxø'øy. Coo hajxy miejtsnä maa ja'a wiinmänacän, mänitä Jesús jiamiøødhajxy tiägøøyy yaaxpä jojpä je'eguiøxpä coo hajxy hänajty xioonda'agy. Nämayyä Jesús jiamiøødhajxy hänajty. Jaduhñ hajxy hänajty ya'axy coo ja'a Dios miøjjä jiaančhä, coo hajxy hänajty tøø yhixy ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä ja'a Jesús hänajty tøø yajcähxø'øguiäbä:

³⁸ —Møj jaančh hädaa gobiernä; Diosquexy hädaaduhñ. Møj jaančhä Dios jim tsajpootypä; ween hajxy jim xioonda'agy —nøm hajxy hänajty ya'axy.

³⁹ Jimä fariseoshajxy hänajty näje'e piadäna'ay. Mänitä Jesús hajxy ñämaayy:

—Wiindsøñ, mhójäp yø'ø mjamiøødhajxy.

⁴⁰ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Hóyhøch yø'ø häna'c cu nja hoj, cab häna'c häyaa ñä'a hamóombät; maas møc hajxy ñä'ägä yá'axät.

⁴¹ Coo ja'a Jesús hänajty jim miedsaannä Jerusalén, coo jaduhñ ñäheebøøyy, mänit tiägøøyy jøöbiä. ⁴² Mänit miänaañ:

—Yø'ø Jerusalénpäya'ayhajxy, cooçh hajxy cu xchojcy, jootcujc hajxy häxøpy yhity. Tøø yhabaady coo ja'a cu'ughajxy cu jiootcugøøyy. Pero cab hajxy wyiinjuø'øwa'añ. Cábøch hajxy xchoga'añ xmiee'xa'añ. ⁴³ Haxøøg hajxy jiada'añ yhabeta'añ. Medsaambä miädsiphajxy. Mänit hajxy jiuhguraajø'øwa'añii piquiä. ⁴⁴ Cab hajxy yajmäjäda'aga'añii. Yagho'ogáanäp hajxy jaduñ. Mänitä quiajphajxy quihdägoyya'añ. Paady hajxy jaduñ jiada'añ yhabeta'añ cooçh hajxy jaduñ xquia'a tsoga'añ.

⁴⁵ Coo ja'a Jesús miejch cajptooty, mänit tiägøøyy tsajtøgooty. Mänit tiägøøyy høxquejxpädsøømbä pønjaty jiiby juuby too'p. ⁴⁶ Mänit miänaañ:

—Jim jaduñ myiñ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän: “Jue'eçh ndøjc hajxy xwiáanät cooçh hajxy jiiby xpia'yá'axät.” Ja'a Dios jaduñ mänaañ. Pero mijts, jaduñ hajxy mwa'añ meedsøhñdy.

⁴⁷ Najxpäxøø ja'a Jesús hänajty jiiby yajnähiçø'øyy tsajtøgooty. Pero ja'a teedywiindsøn hajxy møødä ley-yajnähiçøøbiähajxy, quiojyquiapxytiumby hajxy hänajty nebiä Jesús hajxy yaghó'ogät, møødä cu'ugwiindsøn hajxy. ⁴⁸ Pero cab hajxy hänajty ñajuø'øyy neby hajxy jiatçø'øwät je'eguiøxpä coo ja'a cu'ug ja'a Jesús miädia'agy hajxy hänajty jiaançh tehñ miämädoonaayyä.

20

¹ Jiibiä Jesús ja'a cu'ug ja'a Diosmädia'agy hänajty yajnähiçø'øyy tsajtøgooty, mänitä Jesús ñámejtsä ja'a teedywiindsøn hajxy møødä ley-yajnähiçøøbiähajxy møødä copc-hajpähajxy. ² Mänit hajxy miänaañ:

—Pøñä cuhdujt tøø xmiø'oy coo ja'a cu'ug tøø mhøxquejxpädsømy tsajtøgooty, y coo tøø mdägø'øy yajnähiçøøbiä.

³ Mänitä Jesús miänaañ:

—Chaads mijts nmäyajtøwaambä. Mhadsówäp hajxy jaduhñ: ⁴ Coo ja'a Juan hijty wiädity mäyajnäbejpä, pøñ jaduhñ quejx, Dios tøgä jäya'ayä.

Cab hajxy ñä'a hadsooyy. ⁵ Mänit hajxy tiägøøyy yajcapxiçøøbiä:

—Neby hajxy nnä'a hadsówämät; coo hajxy nmänáañämät coo ja'a Dios quiejxy, mänit yhadsowa'añ: “Tii hajxy coo mگا'a mäbøjcä.”

⁶ Y coo hajxy nmänáañämät coo jäya'ay quiejxy, mänitä cu'ug hajxy xquiuhgá'tsämat. Hiç, haagä mänaamb hajxy jaduhñ coo ja'a Juan tøø quiexyijäm ja'a Dios.

⁷ Mänit hajxy yhadsooyy coo hajxy quia'a najuø'øy pøñä Juan quejx mäyajnäbejpä.

⁸ Mänitä Jesús miänaañ:

—Ni høøch nga'a nägapxa'añ pøñhøch ja'a cuhdujt tøø xmiø'oy.

⁹ Mänitä Jesús ja'a cu'ug tiägøøyy møødmädiaacpä:

—Jaduhñä jäya'ay tsaatypcam piädaacy maa ja'a ñaaxän. Mänit yhadoo'tujcy. Mänit tiu'ubøjcy. Jäguem ñøcxy. Jegaamb hänajty jim. ¹⁰ Coo ja'a tsaatyptuc yhabaaty, mänitä mioonsä tu'ug quiejxy coo ja'a tsaatypcam puihmo'owøøjat. Mänitä mioonsä quioxhó'cäxä. Caj tii yajmäwiimbijtä. ¹¹ Mänitä mioonsä tu'ug quiejxcumbä. Jaduhñä mähdijc quioxhó'cägombä.

Haxøøg jaty jaduñ ñämaayyá. Ni je'e tii quia'a mooyyá. ¹² Mänitá wiingpä jiaac quéjxcombä. Nähdsäbit cuhdsäbit ja'a mähdiojc piädáacänä.

¹³ Mänitá cudsaatycam miänaañnä: “Nébiøch nnä'a jatcø'øwät. Tøøch cham nnajuø'øy. Hädaa nhúunghøch, njaanç tehñ chójpiøch njaanç tehñ pia'häyóobiøch hädaa. Nhuuc quéxyhøch hädaa. Coø yhøxcabøøjat, wehñdá wyiingudsähgø'øwøøjat.” Mänitá yhuung quiejxy.

¹⁴ Coø yhøxcajpä, mänit hajxy tiägøøyy ñiñämáayyäbä, ja'a tsaatycam hajxy hánajty hajoodiujpä: “Ja'a cudsaatycam yhuung yø'ø. Coø yø'ø tieedy jaduñ yhó'ogät, yø'ø mähmø'øwaamb cudsaatycam. Tsøg hajxy yaghó'cäm neby hajxy jaduñ nmämähmøøyyämät.” ¹⁵ Mänitá cudsaatycam yhuung yhøxwijtspädsøømäxä. Mänit hajxy yagho'cy.

Mänitá Jesús yajtøøyy:

—Nebiä cudsaatycam jiatcø'øwa'añ coø yhuung yaghó'cäxä. ¹⁶ Nøcxaamb yagho'tägatsa'añ ja'a yhuung tøø yaghó'cäxäbä. Mänitá wiinghäna'c ja'a tsaatycam yaghajoodiuga'añ.

Coø ja'a cu'ughajxy jaduñ miädooyy, mänit hajxy miänaañ:

—Ni ja'a Dios jaduñ quia'a mäná'anät.

¹⁷ Mänitá Jesús ja'a cu'ug wyiinhee'ppejty. Mänit miänaañ:

—Nej mijts ja'a Diosmädia'agy mya-jmädia'agytiägø'øy coø miäna'añ:

Ja'a tsaä mädyii ja'a tøjcojpä hajxy quia'a nä'ägä cumaayy,
je'e nä'ägä tuñdsohñ.

(Jesús hamdsoo niñänøømä nebiä tsaajän je'eguiøxpä coo hänajty quia'a tsoey quia'a mee'xyíjäm ja'a cu'ug. Pero mo'owáañäbä Jesús hänajty mõjtuung.)

¹⁸ Mänitä Jesús miänáangumbä:

—Pøñ jaduñ cá'awäp yø'ø tsaanähgøxp, tågóyyäp jaduñ. Y coo pøñ ñähgahbedøøjät yø'ø tsaä, tågóyyäp je'ebä.

¹⁹ Mänitiä ja'a Jesús jia madsaanä ja'a teedywiindsøñhajxy mõøä ley-yajñähixøøbiähajxy. Ñajuøøby hajxy hänajty coo hajxy hänajty tøø miädia'agyii. Pero cabä Jesús ñä'ä majtsä je'eguiøxpä coo ja'a cu'ug hänajty chähgø'øyiijäm ja'a teedywiindsøñhajxy. ²⁰ Mänitä häna'c hajxy yajñähdiy coo hajxy ñibiäda'agøøjät nebiä hoyhäna'cän. Nøcxäp hajxy miädoy nebiaty ja'a Jesús hänajty miädia'aga'añ. Coo ja'a Jesús quiapxtågóyyät, mänit hajxy ñäxø'øwø'øwa'añ maa ja'a gobernadorän. ²¹ Mänitä Jesús hajxy miäyajtøøyy:

—Wiindsøñ, nnajuøøby højts coo miichä tøyhajt myajñähixø'øy ja'a Diosmädia'agy. Hopiøñä miich mmøødmädia'agy; y caj miich pøñ mmøøjpäda'agy, hoy pøñ mõjtuung jia mõøä. ²² Højtsä tøyhajt móoyäc. Coo højtsä gobiernä hänajty xyagjuy xyajmo'ona'añ, nej, hoyyäda'a jaduñ coo højts njúyädä.

²³ Pero ñajuøøbiä Jesús hänajty coo hänajty jia yajcapxtågoyya'añii. Mänit miänaañ:

—Tiiç hajxy coo xjia wi'i jiojcapxø'øwa'añ.

²⁴ Høøchä xädø'øñ tu'ug yaghíxäc. Pøñ yahañäxy yø'øduñ, pøñ xiøø yø'øduñ.

Mänit hajxy yhadsooyy:

—Ja'a gobiernä.

²⁵ Mänitä Jesús miänáangombä:

—Pues, mmó'owäp ja'a gobiernä hajxy tijaty yø'ø jie'ehajpy. Y mmó'owäbä Dios hajxy tijaty yø'ø jie'ehajpy.

²⁶ Cabä Jesús hajxy hänajty hoy yaj-capxtägoyya'añ cu'ughagujc. Yagjuøøyy hajxy jaduħ coo hoy yhadsooyy. Y cab hajxy waamb miänaaħnä.

²⁷ Mänitä Jesús ñämejtsä ja'a saduceoshajxy näje'e, ja'a hajxy jaduħ mänaambä cooc tyijy ni pøn quia'a jujypiøga'añ. Mänitä Jesús hajxy ñämaayy:

²⁸ —Wiindsøn, jaduħndsä Moisés jecy quiujahy, cooc ja'a ya'adiøjc hänajty tu'ug tøø yho'ogy, y cooc ja'a yaamgto'oxy ja'a huung quia'a møødä, mänitägä quiapy wyiingpøgät, nébiägä yhuung jaduħ miähmø'øwät ja'a piuhya'aguiøxpä. ²⁹ Jaduħnä häna'c-hajxy hänajty, näjuxtujc tu'que'ex. Ja'a craa møjpä, mänit jia pøjcy. Mänit yho'cy. Nitu'ugtä yhuung quia'a mähmøøyy. ³⁰ Mänitä jiødsømy ja'a yaamgto'oxy jia wiingpøjcombä. Mänit je'e yhó'combä. Nitu'ugtä yhuung quia'a mähmøøbiä. ³¹ Mänitä yaamgto'oxy ja'a quiapy jia wiingpøjcombä jatu'ug. Jaanä jaduħ yhó'combä. Nägøxiä ja'a yaamgto'oxy ja'a quiapy jia møødtsänaayy ja'a näjuxtujpä; cøjx hajxy yho'ogy, y ni pøn yhuung quia'a mähmøøyy. ³² Mänitä yaamgto'oxy jiaag ho'pä. ³³ Hoorä, coo hajxy hänajty tøø jiuypijøjnä, pønä to'oxiøjc

tøyhajt møødtsäna'awaamb ja'a näjuxtupä, jim tsajpootyp.

³⁴ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Hädaa yaabä naaxwiin, pøjp huucp ja'a jäya'ayhajxy yaa. ³⁵ Pero pønjaty jujypiøgaamb, pønjaty nøcxaamb tsajpootyp, cab hajxy jim piøgaannä yhu'ugaannä. ³⁶ Cab hajxy mänaa yho'tägatsaannä. Coø hajxy hänajty tøø jiuypijä, jaduñ hajxy miähmø'øwaanä nebiä Dioshuungän, nebiä Diosmoonsän. ³⁷ Hamdsoo ja'a Moisés hajxy xyajnahixøøyyäm coø ja'a ho'ogyjiäya'ayhajxy jiuypijäga'än, jii by maa jaduñ myiñän coø ja'a hujtshuung hänajty tioy tu'ug. Jaduñ jii by myiimbä coø ja'a Dios wyiingudsähgø'øyiijäm ja'a Abraham møødä Isaac møødä Jacob. ³⁸ Cabä Dios wyiingudsähgø'øyiijäm ja'a ho'ogypiähajxy. Ja'a jujcyjiäya'ayhajxy, je'eds hajxy jaduñ wiingudsähgøøby ja'a Dios.

³⁹ Mänitä ley-yajnahixøøbiähajxy näje'e miänaañ:

—Wiindsøn, yajxon miiç jaduñ mmädia'agy.

⁴⁰ Cabä Jesús hajxy waamb ñämaañ je'eguiøxpä coø hajxy hänajty chähgøøñä.

⁴¹ Mänitä Jesús miänaañ:

—Tii hajxy coø mmäna'añ cooc ja'a David yhuunghaty ja'a Diosquexy. ⁴² Hamdsoo ja'a David miänaañ maa ja'a Salmos quiujahyyän:

Mänitøchä Dios ja'a nwiindsøn xñämaayyä:

“Yaads min häña'aw nhahooguiø'øháampiøch,

⁴³ høxtä cóonøchä mmädsip tøø nga'a yajmäjädáacäm.”

⁴⁴ Coø ja'a David ja'a Diosquexy hamdsoo ñämaayy “wiindsøn”, nébiäts jaduñ ñä'ä huunghädät.

⁴⁵ Jimä cu'ughajxy hänajty nägøxiä miämädoona'ay, mänitä Jesús ñämaayy ja'a jiamiøødhajxy:

⁴⁶ —Ca'a yø'ø ley-yajnähi xøøbiä miädia'agy hajxy mmäbøjcä. Yoñwitmøød hajxy wyi'i wiädity je'eguiøxpä coo hajxy wyi'i yajcumaya'añ. Jaduhñä jioothajxy jia tso cy coo hajxy jim wyiingudsähgø'øwøøjät halaplaaz. Jiiby hajxy yhäña'awa'añ maa ja'a häñaabiejt yajxonjatypän jiiby tsajtøgooty, chaads jim maa ja'a xøø jiadyiijän. ⁴⁷ Ý piøjcäbä yaamgto'oxy ja'a tiøjc hajxy. Wi'i yajcumayaamb hajxy, paady hajxy wyi'i Dyiospa'ya'axy jejcyjiaty. Hanaxiä hajxy chaačhtiuna'añii.

21

¹ Tsajtøgootiä Jesús hänajty, mänitä mäyøøjäya'ay yhi jxy coo xädø'øñ hajxy hänajty quiuyoxø'øy. ² Mänitä yaamgto'oxy tu'ug yhi jxpä ja'a jaanč tehñ yhäyoobä. Jagooyyä xädø'øñhuung hänajty miøødä metsc. Je'eduhñ cøjx yecy. ³ Mänitä Jesús miänaañ:

—Tøyhajt jaduhñ, maas may hädaa yaamgto'oxy häyoobä ja'a xädø'øñ tøø quiuyoxø'øy quejee yø'ø mäyøøjäya'ayhajxy. ⁴ Yø'ø mäyøøjäya'ayhajxy, je'e hajxy quiuyoxøøyy mäduhñtiä hajxy tøø yajcunaxy. Pero hädaa yaamgto'oxy, je'e cøjx quiuyoxø'øy mäduhñtiä hijty ñägaya'añ.

⁵ Jiibiä jäya'ayhajxy hänajty näje'e tsajtøgooty. Jaduhñ hajxy hänajty miädia'agy coo ja'a tsaa jiaanč tehñ yajxonjatiä, coo hajxy tøgooty yajxon jiaanč tehñ yhi xy nebiatiä jäya'ayhajxy hänajty tøø piäda'aguiän. Mänitä Jesús miänaañ:

6 —Habaadaamb jaduhñ coo hädaa tsajtøjc jyida'añ cøxiä.

7 Mänitä Jesús ñämaayyä:

—Wiindsón, mänaa jaduhñ jiada'añii. Tii hijxtahñd jaduhñ naxaamb coo hänajty tøø yhabaatnä.

8 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Mniyajcopcø'øwøøjap hajxy, cab hajxy myajwiinhøønät. Nämaj hajxy wiädita'añ. Jaduhñ hajxy miäna'ana'añ: “Høøchä Dios tøø xquiexy”, y “Tøø yhabaatnä.” Pero cab hajxy mmäbøgät. ⁹ Coo hajxy jaduhñ mmädoyhädät coo tsip piädø'øga'añ, cab hajxy mdsähgø'øwät. Jayøjpä tsip jiada'añii, cahnä hänajty yhabaadyñä.

10 Mänitä Jesús jiaac mänaañ:

—Nimiädsibø'øwáañäbä wiingcajptjaty. ¹¹ Møc hujx jiädita'añ. Jadáañäbä yuuxøø møødä pa'am wiinduhmyhagajpt. Y jimä høchähgøøñäjatypä quiähxø'øga'añ tsajtwiing.

¹² 'Pero cahnä hänajty yhabaadyñä, xmiadsaamb mijts ja'a jäya'ayhajxy. Xyajnøcxaamb hajxy maa ja'a tsajtøjcän. Jiiby hajxy xñäxø'øwø'øwa'añ. Xchumaamb hajxy jaduhñ. Xyajnøcxaamb hajxy maa ja'a gobiernäwiinduumhajxiän. Ja'a høøchcøxpä hajxy xchaaçhtiuna'añ. ¹³ Coo hajxy jaduhñ mjädät mhabétät, mänitøch hajxy xmiädiá'agät. ¹⁴ Wiinjuø'øw hajxy jaduhñ. Cab hajxy jäguemiä mwiinmahñdyhädät waambaty hajxy mhadsówät. ¹⁵ Høøch mijts nbuhbedaamby. Nmo'owáambiøch mijts ja'a wiinmahñdy nebiä mmädsip hajxy mga'a yajmäjädá'agät. ¹⁶ Høxtä xñähdugaambä mdeedy hajxy møødä mbuhya'ayhajxy møødä mjujy mmägu'ughajxy

møødä mmägu'ughajpähajxy. Näjé'eyyäm mijts häna'c xyagho'oga'añ. ¹⁷ Nägøxiä hajxy xxiøøghada'añ maa ja'a høøçhcøxpän. ¹⁸ Hoy hajxy cøxypänejpä cu mja jat cu mja habet, tsipcøxp hajxy hodiium mnøcxa'añ. ¹⁹ Coø hajxy hamuumdu'joot mmee'xtúgät, mdägó'øwäp hajxy jim tsajpootyp.

²⁰ 'Coo hajxy mhíxät coo ja'a Jerusaléncajpt hänajty tøø jiuhibigø'øyíjäm ja'a miädsip, mänit hajxy mnajuó'øwät coo hänajty tøø yhabaatnä coo Jerusalén quiuhdägoyya'añ. ²¹ Pønjaty hänajty yaa hijp Judeanaaxooty, tsipcøxp hajxy piäyó'øgät, nõcxäp hajxy jim maa ja'a tunän. Pønjaty hänajty yaa hijp Jerusaléncajptooty, tsipcøxp hajxy yaa chóonät. Pønjaty hänajty hijp camjooty, cab hajxy ñøcxtägátsät quiajptootyhajxy. ²² Jaanç tehñ chaaçhpøgaambä jäya'ayhajxy nägø'ø nädecypiä. Jadáanäp jaduhñ nebiaty jiiby myiñän cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän coo jiada'añii. ²³ Jaanç tehñ chaaçhpøgaambä to'oxiøjc-hajxy hänajty, ja'a hajxy hänajty moxtsa'amhjäp, ja'a hajxy hänajty maaxhuungmøødpä. Hoyhoyyä jäya'ayhajxy yaa chaaçhpøga'añ hädaa yaabä naaxwiin. Jaanç tehñ yajcumädowáanäp hajxy jaduhñ. ²⁴ Näje'e hajxy yho'oga'añ coo ja'a tsip jiada'añii. Näje'e hajxy miadsa'añii. Mänit hajxy yajnøcxa'añii wi-induhmyhagajpt. Minaambä jäguemjäya'ay ja'a Jerusaléncajpt hajxy yajma'ada'añ, høxtä coonä yhabétät coo ja'a cuhdujt hajxy piójcäxät coo hajxy jaduhñ quia'a jatcøøñät.

²⁵ 'Cähxø'øgaambä hijxtahñd maa ja'a xøøjän, maa ja'a po'ojän, maa ja'a madsa'ajän.

Pädø'øgaambä mejy; jäditaamb jaduhñ. Paadiä cu'ughajxy chähgø'øwa'añ wiinduhmyhagajpt. ²⁶ Wiinmahñtiägoyyaambä jäya'ayhajxy coo hočhähgøøñä yaa jiada'añii hädaa yaabä naaxwiin. Tsäyuyyaambä xøø chaadsä po'o chaadsä madsa'a. ²⁷ Mänitøch ngädaactägatsa'añ joc-hagujc, høøch ja'a Diosquexypä. Hajájjábøch ngäda'aga'añ mäjaamøød. Xyhixáambøchä jäya'ayhajxy. ²⁸ Coo jaduhñ jiadøøjät, mänit hajxy mjootcugø'øwät. Mänit hajxy mbädsøma'añ hawa'adstuum.

²⁹ Mänitä Jesús miänáangombä:

—Høxtahmdsä quepychaa, ³⁰ coo hajxy mhixy coo wiamy, mnajuøøby hajxy coo pioodtägøøñä. ³¹ Jaduhñ mäwíinäts je'e coo ja'a hijxtahnd hajxy mhijxtsóonät, mnajuø'øwäp hajxy jaduhñ coo yhabaatnä coo Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ.

³² 'Coo jaduhñ yhabáadät nébiøch cham nmädia'aguiän, cahnä jäya'ayhajxy hánajty quiøxy ho'ogyñä ja'a hajxy jada'ahatypä. Tøyhajt jaduhñ. ³³ Tägoyyaambä tsajtwiing møødä naaxwiin, pero tøjiadaamb nébiøch cham nmädia'aguiän.

³⁴⁻³⁵ 'Mniyajcopcø'øwøøjöp hajxy. Cab hajxy mnajuø'øy mänáajøch ngädaactägatsa'añ. Paady hajxy hoy mhídät. Cab hajxy mhu'ug cab hajxy mjøø'xät. Cab hajxy tii mhadsógät hädaa yaabä naaxwiin. Pønjaty jaduhñ ca'a cudiuumb, haxøøg hajxy jiada'añ yhabeta'añ, høxtä hoy hajxy maa cu jia tsána'aw. ³⁶ Nähix hahixøø hajxy mhídät. Homiänajä hajxy mDiospa'yá'axät neby hajxy haxøøg mga'a jat mga'a habétät, nébiøch hajxy hoy xwyiingudsähgø'øwät, høøch ja'a Diosquexypä.

37 Xøømbaadiä Jesús hänajty yajnähið'øý tsajtøgooty. Coodspaady hänajty wiädity maa ja'a tun xiøhatiän Olivos. 38 Jopynä ja'a jäya'ayhajxy hänajty quiøxy hamugø'øý tsajtøgooty coo ja'a Jesús miädia'agy hajxy hänajty wyi'i yhamädoowhidaanä.

22

1 Tøø ja'a pascuaxøø hänajty miäwiingoonnä mänaa ja'a tsajcaagy hajxy hänajty quiayyän ja'a cajpä tsooy miøødäbä. 2 Jia wi'i xyiictaacypy jia wyi'i miädiaactaacypy ja'a teedywiindsøn

hajxy

 hänajty møødä ley-yajnähiðøøbiähajxy nebiä Jesús hajxy yaghó'ogät. Pero chähgøøbiä cu'ug hajxy hänajty.

3 Mänitä Judas Iscariote ja'a Satanás jioottägøøyy quioptägøøyyä. Jesús jiamiøød hänajty je'e tu'ug maa ja'a nämajmetspän. 4 Mänitä Judas ja'a teedywiindsøn hoy miøødmädia'agy møødä møjhjäpä hajxy maa ja'a tsajtøjcän. Je'e yajmøødmädiaac nebiä Jesús yajcø'ødägø'øwät. 5 Mänitä teedywiindsøn

hajxy

 xioondaacy. Mänitä Judas hajxy ñämaayy coo xädø'øn hajxy mio'owa'añ. 6 Mänitä Judas ñähadsooyy. Mänit tiägøøyy wiinmahñdyhjäpä nebiä Jesús yajcø'ødägø'øwa'añ, mänaa ja'a cu'ughajxy hänajty quia'a jaty mayyän.

7 Mänitä pascuaxøø yhabaatnä mänaa ja'a tsajcaagy hajxy quiayyän, ja'a cajpä tsooy miøødäbä. Yojxypä meeghuung hajxy hänajty ja'a pascuaxøøjooty. 8 Mänitä Jesús ñämaayy ja'a Pedro møødä Juan:

—Nøcx ja'a tsuugay hajxy yaghoyó'øw. Tøø yhabaady coo hajxy ndsuugayaañäm ja'a pascuaxøøgøxpä.

⁹ Mänitä Jesús hajxy miäyajtøøyy:

—Maa højts nyaghoyó'øwät.

¹⁰ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Coo hajxy mgajptägó'øwät, mbaadaambiä jäya'ay hajxy tu'ug majtcón. Mbanøcxäp hajxy maa tiøjtägø'øwa'añän. ¹¹ Mänitä cudøjc hajxy mnämä'awät: “Højts nWiindsón tøø xquiexy coo højts miich nmäyajtøwät maa hawa'adspä jii maa højts ndsuugáyät ja'a pascuaxøøgøxpä.” ¹² Mänitä hawa'adspä hajxy xmio'owa'añ cruundä jim cøxp. Tøø hajxy hñajty hoy yajxon yaghoyó'øy. Jimä tsuugay hajxy myaghoyó'øwät.

¹³ Mänit hajxy hoy piaady nebiatiä Jesús hñajty tøø miäna'añän. Mänitä tsuugay hajxy yaghoyøøyy ja'a pascuaxøøgøxpä.

¹⁴ Coo yhabaatnä, mänitä Jesús hajxy yhäñaguiädaacy meexäwiinduum møødä jiamiøødhajxy. ¹⁵ Mänitä Jesús miänaañ:

—Cooch nho'ogaañnä, jootcújc-høch nnijjävø'øyii cooch mijts nmøødtsuugaya'añ ja'a pascuaxøøgøxpä. ¹⁶ Cábøch mijts nmøødtsuugaadiägatsa'añ høxtä coonä yhabáadät mänaa ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añän. Tøyhajt jaduhñ.

¹⁷ Mänitä Jesús ja'a vaso tu'ug quionø'cy vinomøød. Mänitä Dioscujú'uyäp yejcy. Mänit miänaañ:

—Huucmuc hajxy hädaa nägøxiä. ¹⁸ Cábøchä vino nhuuctägatsa'añ høxtä coonä yhabáadät coo ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ.

¹⁹ Mänitä Jesús tsajcaagy quionø'cy. Mänitä Dioscujú'uyäp yéjcombä. Mänitä tsajcaagy qyi-jwa'xy. Mänitä jiamiøød miooyy. Mänit miänaañ:

—Høøch nni'x ngopc hädaa. Ja'a mijtscøxpøch nniñähduga'añii cooçh mijts nnähho'tu'uda'añ. Naaghóoc-høch mijts xjahmiejtsta'agy, jaduhñä tsajcaagy hajxy mgáyät.

Coo hajxy quiaabiädøøyy, mänitä Jesús ja'a vaso quionø'cy, ja'a hánajty vinomøødpä. Mänit miänaañ:

²⁰ —Hädaa vino, hijxtahñd jaduhñ miähmø'øwa'añ nébiøch nnø'ty nyaghäyowa'añän cooçh mijts nnähho'tu'uda'añ.

²¹ 'Pero ja'a craa xyegáambøchä, yaach jaduhñ xmiøødhäña'ay maa hädaa meexän.

²² Tsipcøxpøch nho'oga'añ nébiøchä Dios tøø xyajñähdiijiän, høøch ja'a Diosquexypä. Pero ja'a craa xyegaambä, maas haxøøg jiada'añ yhabeta'añ.

²³ Mänitä Jesús jiamiøødhajxy tiägøøyy nimiäyajtøøwäbä hamiñ haxøpy pønä Jesús yegaamb.

²⁴ Mänit hajxy tiägøøyy yajcapxiøøbiä pøn møjtuung mo'owáañäp. ²⁵ Mänitä Jesús miänaañ:

—Hädaa hajxy yaa gobiernähajpä hädaa yaabä naaxwiin, nä'ä hanehmb hajxy. Tsipcøxpä cu'ughajxy quiudiuñ neby hajxy yhane'emyiijän.

²⁶ Pero mijts, cab hajxy mnibiäda'agøøjät nebiä gobiernän. Pøn møjtuung møød maa mijtsän, ween

ñibiäda'agyii nebiä tuuṅ mōj ca'a mōōdpän. Pōñ hanehm̄b maa mijtsän, ween ñibiäda'agyii nebiä moonsän. ²⁷ Pōñ mōjtuuṅ mōōd, ja'a craa caabiä, tōgä craa mäyajcaabiä. Ja'a craa caabiä, je'eds mōjtuuṅ mōōd. Pero hōōch mijts nyajcaaby, hōyhōch mōjtuuṅ nja mōōdä.

²⁸ Tōōch mijts xmiōōdyo'oy xmiōōdnaxy tsip xex. ²⁹ Páadyhōch mijts mōjtuuṅ nmo'owa'añ, nébiōch nDeedy tōō xmiō'oyän, ³⁰ neby hajxy jim mgay mhú'ugät maach nmeexäwiinduumän maach ngobiernähada'añän, nebiä hoyhãñaabiejt hajxy myaghãña'awō'ōwät mänaa ja'a judíos hajxy mhane'ema'añän, ja'a nämajmetsc-hagajptpä.

³¹ Mänitã Jesús ja'a Pedro ñãmaayy:

—Simón, Simón, mniyajcopcō'ōwōōjãp. Tōōchã Satanás cuhdujt xjia mäyujwa'añ coo mijts xyajtu'udägóyyät. ³² Pero tōōchã Dios nmänuu'xta'agy ja'a miichcōxpä nébiōch miich nmädia'agy homiãnaajã xmiãbōjçät. Coo miich hãnajty tōō mwiiinmahñdymejtsnä, mjoodcapxmōcpōgãp ja'a mjamiōōdtōjc neby hajxy jaduhñ quia'a tu'udägóyyät.

³³ Mänitã Pedro ja'a Jesús ñãmaayy:

—Homiãajōch miich nbanōcxät, hoy jia pu-jxtōgootiä. Hōxtã näguipxy jaduhñ nmōōdhó'ogät.

³⁴ Mänitã Jesús miãnaañ:

—Pedro, cham̄ nnãma'ay, cahnã tseej hãnajty ya'axyñã, tōō miich hãnajty tãgōōghooc mnijijōgapxyii cooch tyijy xquia'a hixiä.

³⁵ Mänitã Jesús miãyajtōōyy ja'a jiamiōōdhajxy:

—Cooch mijts nguejxy Diosmädia'agy-yajwa'xpä, mänitōch mijts nnãmaayy coo hajxy tii mga'a

wähátät, ni xuummy, ni xädø'øñhidøhñdy, ni cø'øg. Y tii hajxy myajmaajiajt.

Mänit hajxy yhadsooyy:

—Ni tii.

³⁶ Mänitä Jesús miänaañ:

—Pero chaačh nmänaañnä coo xuummy hajxy mwähátät møødä xädø'øñhidøhñdy. Pøñ espada ca'a møød, weenä wyit tioogy nebiä espada jiúyät.

³⁷ Tsipcøxp tiøjiada'añ neby jim myiñän cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän ja'a høøchcøxpä: “Ca'awiindøyhäna'c jaduñ tyijjä.” Cøxiä jaduñ tiøjiada'añ neby jim myiñän cujaay ja'a høøchcøxpä.

³⁸ Mänit hajxy miänaañ:

—Chaa højts espada metsc nmøødä.

Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Mädøyyä jaduñ.

³⁹ Mänitä Jesús tiu'ubøjcy. Mänit ñøcxy maa ja'a Olivostuñän neby hänajty ñä'ägä cuhdujthatiän. Quipxiä jiamiøødhajxy pianøcxy. ⁴⁰ Coo hajxy jim miejch, mänitä Jesús miänaañ:

—Tsögä Dios hajxy pa'yáaxäm; jaduñ hajxy mga'a tu'udägóyyät.

⁴¹ Mänitä Jesús ñøcxy jäguemjuøøby nidiuhm Diospa'yaaxpä. Mänit jyijcädaacy. ⁴² Mänit miänaañ:

—Teedy, coo miich jaduñ mmäná'anät, cáboch hädaa tsaachpä peenä nmänáxät. Pero ca'a yhøøch nguhdujtä nyaghidaamby; miich mguhdujt hi-daamb.

⁴³ Mänitä Diosmoonsä tu'ug ñäguehxtøøxy. Tsajpootyp hänajty chooñ. Ja'a Jesús ja'a mäjaa hoy mio'oy. ⁴⁴ Jaančh tehñ chaačhpøjpä Jesús hänajty.

Mänitä Dios miänuu'xtaacy nägø'ø nädecypiä. Mänit xiäbitnøø tiägøøyy ta'xpä naaxwiin nebiä nø'tiän.

⁴⁵ Coo ja'a Jesús Dyiospa'yaaxpädøøyy, mänit tiänaayyø'cy. Mänitä jiamiøødhajxy hoy yhixø'øy. Haagä maab hajxy hänajty je'eguiøxpä coo hajxy hänajty jiaanč tehn̄ jiootmayhaty. ⁴⁶ Mänitä Jesús miänaañ:

—Tii hajxy coo mwi'i mia'ay. Pädø'øg hajxy. MDiospa'yá'axäp hajxy; jaduhn̄ hajxy mga'a tu'udägóyyät.

⁴⁷ Jimnä ja'a Jesús hänajty miädia'agyñä, mänitä cu'ug miejch. Ja'a Judas hänajty copc-hajp maa ja'a cu'ughajxiän. Je'e ja'a Jesús hänajty tøø jiamiøødhaty maa ja'a nämajmetspähajxiän. ⁴⁸ Mänitä Jesús hoy chu'xy. Mänitä Jesús miänaañ:

—Judas, nej, tsu'xyháamhøch miičh xyega'añä, høøch ja'a Diosquexyypä.

⁴⁹ Mänitä Jesús jiamiøødhajxy miänaañ:

—Wiindsøn, nej, pädø'øgäp højts espadahaamä.

⁵⁰ Mänitä Jesús jiamiøød tu'ug tiaatspujxtuuty ja'a teedywiindsøn mioonsä. Ja'a hahooybä taatsc ñäbujx. ⁵¹ Mänitä Jesús miänaañ:

—Ween hajxy yhity. Ween tiuhn̄ä.

Mänitä Jesús ja'a craa tiaatsc piädaacä. Tsooc je'e. ⁵² Mänitä Jesús ñämaayy ja'a teedywiindsøn̄hajxy, møødä tsajtøjwiindsøn̄hajxy, møødä møjtøjc-hajxy, ja'a Jesús hajxy hänajty yajpädø'øgaambä:

—Nej, méel'tspøch hajxy jaduhn̄ xtyijjiä coo espada coo wojpt hajxy mmäbädø'øguiä. ⁵³ Cooch mijts hijty nmøødhity tsajtøgooty najxpäxøø,

cábøch mijts hijty nej xtiuñ. Pero tøø yhabaatnä cooçh mijts xmiádsät ja'a haxøøgpä miäjaagøxpä.

54 Mänitä Jesús hajxy miajch. Mänit hajxy yajnøcxy maa ja'a teedywiindsøn tiøjcän. Jäguemjuøøbiä Pedro hänajty piayo'oy. 55 Mänitä soldado jøøñ hajxy tiägøøyy yajmøjjøøbiä jim tøba'amhagujc. Mänit hajxy yhøxtaacy piquiä jøømba'axaambä. Mänitä Pedro piahøxtaacpä. 56 Mänitä to'oxymoonsä ja'a Pedro yhijxy coo jiiby piahäñaabiä. Mänit miänaañ:

—Yø'ø mixy, ja'a Jesús jiamiøød yø'ø.

57 Mänitä Pedro ñijiøgapxä:

—Pi'muuxy, cábøçhä Jesús nhixiä.

58 Mänitä Pedro yhøxcájpägombä wiinghäna'c. Mänit ñämaayyä:

—Miiçh mjamiøød je'e, tuhmds.

Mänitä Pedro yhadsooyy:

—Joom, caj tiøyyä.

59 Tøø hänajty tu'horä yhity, mänitä Pedro ñänøømä:

—Tøyhajt jaduñ coo ja'a Jesús jiamiøød yø'ø. Galilea yø'ø craa choñmbä.

60 Mänitä Pedro miänaañ:

—Joom, pätiidä miiçh jaduñ mnä'ä mädiaacypy.

Tuunä Pedro jaduñ ñä'ä mänaañ, mänitiä ja'a tseey jiaançh yaaxy. 61 Mänitä Jesús ja'a Pedro miøjhee'py. Mänitä Pedro cøjx jiahmiech waambaty hänajty tøø ñäma'ayíjäm ja'a Jesús: “Cahnä tseey hänajty ya'axyñä, tøø miiçh hänajty tægøøghooc mnijjogapxyii cóogøch tyijy xquia'a hixiä.” 62 Mänitä Pedro wyiimbijnä. Mänit hoyhoy jiøøyy.

⁶³ Mänitä Jesús tiägøøyyä näxícäbä näyáaxäbä ja'a häna'c-hajxy hánajty hadánaabiä. Mänit tiägøøyyä wobhó'cäbä. ⁶⁴ Mänit hajxy wyiinguxodsøøyy. Mänit hajxy wyiinguwobøøyy. Mänitä Jesús ñämaayyá:

—Najuø'øw pøn tøø xwiopy.

⁶⁵ Jaanč tehṃ yhaxøøgjatiä Jesús ñämaayyá.

⁶⁶ Coø jioðøøyy, mänitä judíoshajxy yhamugøøyy, møødá møjtøjc-hajxy, møødá teedywiindsønḥajxy, møødá ley-yajñähixøøbiähajxy. Mänitä Jesús hajxy yajnøcxy maa junta hajxy hánajty yagjadyiijän. Mänit hajxy miäyajtøøyy:

⁶⁷ —Højtsä tøyhajt móoyyác, nej, miich Dios tøø xquiexiä.

Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Hóyhøch jaduḥṇ cu nja mäna'an, cábøch mijts häyaa xñä'ä mäbøjcäbät. ⁶⁸ Y coøch mijts waambaty nmäyajtówät, cábøch hajxy xyhadsówät, ni cábøch hajxy xyhøxmádsät. ⁶⁹ Tøø yhabaatnä coøch jimṇ nnøcxaanṇä maa ja'a Diosän, ja'a møjcuḥdujtmøødpä. Jímhøch nøcxy nhäña'awa'añ maa ja'a yhahooyhaampiän, høøch ja'a Diosquexyypä.

⁷⁰ Mänit hajxy wyi'i miäyajtøøyy:

—Nej, miichä Dios xyHuunghajpä.

Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tøyhajt jaduḥṇ nej mijts mmäna'añän.

⁷¹ Mänit hajxy miänaañ:

—Tii testigo hajxy nnä'ä jaac wáanämät. Hamdsoo hajxy tøø nmädóowäm coø hamdsoo tøø ñimiädia'agyii.

23

¹ Mänit hajxy nägøxiä tiänaayyø'cy. Mänitä Jesús hajxy yajnøcxy maa ja'a Pilato wyiinduumän.

² Mänit hajxy tiägøøyy nähwaambejpä:

—Jim hädaa craa ja'a cu'ug hijty wyl'i quiapxhiñ. Nøm hijty miäna'añ coo højtsä gobiernä xädø'øñ nga'a mó'owät ja'a jim tsänaabiä Roma. Jaduhñ hijty miänaambä cooc tyijy ja'a Dios tøø quiexyii gobiernähajpä.

³ Mänitä Pilato ja'a Jesús miäyajtøøyy:

—Nej, jaduhñ miich mnibiäda'agyii nebiä gobiernän maa hädaa judíoscájptänä.

Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tøyhajt jaduhñ nej miich mmäna'añän.

⁴ Mänitä Pilato ñämaayy ja'a teedywiindsøñhajxy møødä cu'ug:

—Cábøch hädaa craa nhixy coo tii pojpä quia'a møødä.

⁵ Mänit hajxy tehngajnä wyl'i ya'axy:

—Høhnda'agymiädia'agyhaam yø'ø craa yajnahixø'øy ja'a Judeabä-jäya'ayhajxy. Jim yajtsohndaacy Galilea. Yaa tøø miech. Jaduhñ yaa jiatcøøbiä.

⁶ Coo ja'a Pilato jaduhñ miädooyy, mänit yajtøøyy pø jimä Jesús jiaanč tsooñ Galilea. ⁷ Coo ja'a Pilato yhawäänäxä cooc ja'a Jesús jim chooñ, mänitä Pilato ja'a Jesús quiejxy maa ja'a Herodes wyiinduumän. Hix, gobernador ja'a Herodes hänajty jim tiuumby Galilea. Tøø hänajty quiody Jerusalén xøøhajpä. ⁸ Coo ja'a Herodes ja'a Jesús yhijxy, mänit jiootcugøøyy je'eguiøxpä coo hänajty jia wyl'i yhixa'añ. Tøø hänajty miädoyhaty coo ja'a Jesús ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä hänajty tøø

yajcähxø'øgy. Jadhunä Herodes hänajty jia wi'i yhixa'añ coo ja'a Jesús ja'a hoy-yagjuóøñäbä yajcähxø'øgät. ⁹ Mänitä Herodes ja'a Jesús madiu'u jia wi'i miäyajtøøyy, pero cabä Jesús ñä'ägä hadsooyy. ¹⁰ Tehngajnä ja'a Jesús hänajty ñähwaambedylijäm ja'a teedywiindsøn møødä ley-yajnäbiähajxy. ¹¹ Mänitä Herodes ja'a Jesús hajxy tiägøøyy näxiicpä näyaaxpä møødä soldadohajxy. Mänitä wit hajxy yajpägøøyy yajxonbä nebiä rey wyitän. Mänitä Herodes ja'a Jesús quiejxwiimbijty maa ja'a Pilatän. ¹² Mänitxøø ja'a Pilato ja'a Herodes miøødnimiägu'ughajpøjcä. Nimiädsiphájtäp hajxy hänajty.

¹³ Mänitä Pilato yaaxmujcy ja'a teedywiindsøn møødä copc-hajpähajxy møødä cu'ughajxy. ¹⁴ Mänit miänaañ:

—Míjtshøch hädaa craa tøø xyajnämech. Mmänaamb mijts jadhun coo ja'a cu'ug hijty quiapxhiñ. Tøøch nja yajmäyach maa mijts mwiinduumhajxiän, y tøø hajxy mhixy mmädoy coo ja'a pojpä quia'a møødä nej mijts tøø mja nähwaambetiän. ¹⁵ Ni ja'a Herodes quia'a mäna'añ coo ja'a pojpä miøødä, paady tøø quiejxwiimbity. Tøø hajxy mhixy coo ja'a pojpä quia'a møødä. Paady, cábøch nyajyagho'oga'añii. ¹⁶ Jayójp nyajcumädowa'añ, mänítøch nhøxmadsaannä.

¹⁷ Jadhun hajxy hänajty quiuhdujthaty coo ja'a tsumyjiiäya'ay hajxy hänajty tu'ug yhøxmach ja'a pascuaxøøjooty. ¹⁸ Mänit hajxy nägøxiä yaaxy:

—Ca'a yø'ø craa mhøxmach. Jue'e mhøxmádsäp ja'a craa Barrabáshajpä.

19 Paadiä Barrabás hánajty tøø chumyii coo ja'a tsip hánajty tøø yajpádø'øgy cajptooty, møød coo hánajty tøø miäjäya'ay-yagho'ogy. 20 Jia wi'i yhøxmadsaamby ja'a Pilato ja'a Jesús hánajty. Jaduhñä cu'ug jia nämáaguiombä. 21 Mänitä cu'ughajxy maas møc jiaac yaaxy:

—Møjpahbet hajxy cruzcøxp, møjpahbet hajxy cruzcøxp.

22 Miädägøøghoocpä ja'a Pilato jia mänáangombä:

—Pero nébiämäts jaduñ tøø jiatcø'øy. Cabä pojpä tii miøødä. Nébiøch nyajyagho'ogóøjät. Nya-jcumädowáambiøch. Mänítøch nhøxmadsaanñä.

23 Pero tehngajnä hajxy jiaanč tehñ ya'axy coo ja'a Jesús miøjpahbedóøjät cruzcøxp. Jaduhñdsä teedywiindsønñhajxy yaaxpä. Mäjädaac hajxy jaduñ neby hajxy hánajty miäna'añän. 24 Mänitä Pilato miänaañä coo ja'a Jesús miøjpahbedóøjät cruzcøxp. 25 Mänit Barrabás yhøxmajch, ja'a cu'ughajxy hánajty tøø yajnáhdíjjäbä, ja'a hánajty tøø chumyiijäbä je'eguiøxpä coo tsip hánajty tøø yajpádø'øgy, møød coo hánajty tøø miäjäya'ay-yagho'ogy. Mänitä Pilato yhanehmy coo ja'a Jesús miøjpahbedóøjät cruzcøxp.

26 Jimä soldado ja'a Jesús hajxy hánajty yajnøcxy maa hajxy hánajty miøjpahbeda'añän. Mänitä jäya'ay hajxy tu'ug miajch, ja'a xøhajpä Simón, ja'a Cirenetsohmbä. Camjootiä Simón hánajty tøø yhoy. Mänitä cruz hadsip yajtsømdu'ubøjcä. Høxhaamá cruz miäyohy.

27 Jaanč tehñ ñämay hajxy hánajty pianøcxy møødä to'oxiøjc-hajxy. Jóøyyäp yáaxäbä to'oxiøjc-hajxy hánajty ñøcxy. Jootmayhajp hajxy

hänajty ja'a Jesúscøxpä. ²⁸ Mänitä Jesús ja'a to'oxiøjc-hajxy miøjhee'ppejty ja'a hajxy tsohm̄bä Jerusalén. Mänit hajxy ñämaayyá:

—Ca'ačh hajxy xñäjø'øy. Mijts hamdsoo mniñäjø'øwøjöp møødä mhuunghajxy. ²⁹ Habaadaamb jaduhñ coo ja'a jäya'ayhajxy miäna'ana'añ: “Jootcujcä to'oxiøjc-hajxy yhity ja'a yhuung ca'a hijpä.” ³⁰ Mänitä jäya'ay ja'a tun hajxy ñäma'awa'añ: “Højts nähgabhéjtäc, højts yú'tsäc.” ³¹ Xchaächtunáambøch ja'a jäya'ayhajxy, hóyhøčhä pojpä cädieey nga'a ja møødä. Maas hanaxiä mijts mjada'añ mhabeta'añ.

³² Metscä mee'tspädøjc ja'a Jesús hänajty quipxy nøcxy miøødmøjpahbeda'añii. ³³ Coo hajxy jim̄ miejch maa hänajty xiøhatiän “Maa ja'a Ho'ogyjiäya'aguiopc Ñähgädá'aguiän”, mänitä Jesús miøjpahbejtä cruzcøxp møødä mee'tspädøjc, tu'ug hanajtyhaamby, tu'ug hahooyhaamby. ³⁴ Jim̄nä ja'a Jesús hänajty miøjpahbedyiinä, mänit miänaañ:

—Teedy, mee'x yø'ø häna'c-hajxy; cab hajxy ñajuø'øy tii hajxy jaduhñ coo jiatcø'øy.

Mänitä soldado ja'a Jesús wyit hajxy tiägøøyy yajniguiuhäyó'cäbä. ³⁵ Jim̄ä cu'ughajxy hänajty miähee'pna'ay møødä tuungmøødpähajxy. Jim̄ä Jesús hajxy hänajty wyi'i ñäxi'igy:

—Yajñähwaachp yø'ø craa hijty wiinghäna'c. Ween hamdsoo yajniñähwa'ačhii pø tøy jaduhñ Dyioshuungä, pø tøy jaduhñ Dyiosquexiä.

³⁶ Jaanä jaduhñä soldadohajxy wyi'i ñäxiicpä. Mänitä Jesús vinagre yaghuucä. ³⁷ Mänit ñämaayyá:

—Pø tøy miichä judíoshajxy xquiobiernähaty, hamdsods yajniñähwa'adsøø.

38 Mänitä soldado pu'uyhuung hajxy jim yujpahy cruzcuhduum. Tägøøgtu'u hayuuc hänajty miøødä cujaay: “Hädaadsä judíoshajxy guiobiernähajpy.” Griegohaam hänajty quiujaayä, møødä latínhaam, møødä hebreohaam.

39 Mänitä mee'tspä tu'ug miänaañ, ja'a hänajty tøø miøjpahbéjtäbä cruzcøxp:

—Pø tøyä Dios tøø xquiexy, hamdsods yajniñähwa'adsøø, y yajnähwáatsägäts højtspä —nømä Jesús ñämaayyä.

40-41 Mänitä craa yhojjä jiamiøød:

—Nej, cájtämä Dios mwiingudsähgø'øyä. Paady højts ngumadowáañäm coo tøø ngädiéhyäm. Pero hädaa craa, caj nej tøø jiatcø'øy.

42 Mänitä Jesús ñämaayyä:

—Jesús, høøch xjiahmiédsäp coo miich hänajty mdägø'øwa'añ gobiernähajpä.

43 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tøyhajt jaduñ nnäma'ay, jädá'ajøch miich jim xmiødhada'añ tsajpootyp.

44 Cujyxiøø hänajty je'e, mänit wyiingoodsøøyy wiinduhmyhagajpt. Tägøøghorä yhiyty wiingoods.

45 Cabä xøø hänajty maa ñä'a hañ. Mänitä tsajtøjc-hadøødiuc quiøø'tswa'xy cujjiä. 46 Mänitä Jesús yaaxy:

—Teedy, høøch miich njoot njuøhñdy nyajcø'ødägø'øwaamby.

Jagoo jaduñ jiaac mänaañnä, mänitiä yho'nä.

47 Mänitä soldadowiindsón yhiyxu nebiä Jesús jiajtiän. Mänit jia mänaañ coo ja'a Dios miøjjä

jiaančhä, coo ja'a Jesús ja'a pojpä hijty quia'a mөөдä.

⁴⁸ Coo ja'a cu'ughajxy yhiyx nebiä Jesús jiajtiän, mänit hajxy wyiimbijnä jootmayhájtäp.

⁴⁹ Jimä Jesús miägu'ughajpähajxy hänajty tiäna'ay jäguemjuøøby mөөдä to'oxiøjc-hajxy, ja'a hajxy hänajty jim tøø piadsóoñäbä Galilea. Yhiyx hajxy je'ebä nebiä Jesús jiajtiän.

⁵⁰ Jimä hojiäya'ay hänajty tu'ug ja'a xøhajpä José. Arimatea hänajty chooñ jim Judeanaaxooty. Møjtuung hänajty miøød maa ja'a judíoscajptän.

⁵¹ Pero cab jadhun piamänaañ coo ja'a Jesús cu yagho'cä. Jiøbhijxyp hänajty je'e coo ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ. ⁵² Mänitä José ja'a Pilato ja'a cuhdujt hoy miäyujwa'añ coo ja'a ho'ogyjiäya'ay yajmänácät cruzcøxp.

⁵³ Coo ja'a cuhdujt jadhun miooyyä, mänit yajmänajcy. Mänitä poobwit yajnähbijty. Mänit hoy yajnaaxtägø'øy maa ja'a tsaajutän ja'a naamhädiüñäbä. ⁵⁴ Mänacyxiøø hänajty je'e mänaa ja'a Jesús ñaaxtägø'øyän. Viernes hänajty je'e. Hadsuujøøñäp hänajty; ja'a poo'xxiøø hänajty habáatnäp.

⁵⁵ Ja'a to'oxiøjc-hajxy, ja'a Jesús hajxy hänajty tøø piadsóoñäbä Galilea, mänitä Jesús hajxy hoy yhiyx maa hänajty tøø ñaaxtägø'øyän. ⁵⁶ Coo hajxy wyiimbijty, mänitä pa'agxuu'pähón hajxy hoy jiuu. Mänit hajxy pioo'xnä ja'a poo'xxiøøjooty neby hajxy hänajty quiuhdujthatiän.

24

¹ Näxøøjopiä to'oxiøjc-hajxy ñøcxtägajch maa ja'a Jesús hänajty tøø ñaaxtägø'øyän mөөдä

jiamiøødhajxy wiingpä. Pa'agxuu'pähongón hajxy ñøcxy ja'a hajxy hänajty tøø jiúyyäbä. ² Coø hajxy jim miejch, mänit hajxy yhiijxy coø ja'a tsaajut hänajty tøø yhawa'açh. ³ Mänit hajxy jiiby tiägøøyy. Cab hajxy jiiby pøn piaaty. ⁴ Mänit hajxy chähgøøyy. Cab hajxy hänajty ñajuø'øy neby hajxy jiatcø'øwät. Mänit hajxy yhiijxy coø ja'a jäya'ay hajxy hänajty metsc miøødtäna'ay. Yajxonjatiä wyithajxy hänajty. Høxtä haambä wyithajxy hänajty. ⁵ Mänitä to'oxiøjc-hajxy ñaaxcooyy je'eguiøxpä coø hajxy hänajty chähgø'øy. Mänit hajxy ñämaayyä:

—Tii ja'a Jesús hajxy yaa coø mhøxta'ay maa ja'a ho'ogyjiäya'ayhagujcän. ⁶ Cab je'e yaajän. Tøø jiuypiojnä. Nej, cab hajxy mjahmiechä neby hajxy jiiby tøø xyajmøødmädia'aguiän Galilea. ⁷ Nömä Jesús ja'a Diosquexypä hajxy xyhawaanä cooc hijty quiø'ødägø'øwa'añii ja'a cubojpäya'ay ja'a cugädieejäya'ay, cooc hijty miøjpahbeda'añii cruzcøxp, cooc cudägøøgxøø hijty jiuypioğa'añ.

⁸ Mänit hajxy jiaançh jahmiejtsnä neby hajxy hänajty tøø ñäma'ayiijän Jesúsäm. ⁹ Mänit hajxy wyiimbijnä. Mänitä jiamiøød hajxy hoy yhawaanä ja'a nämajtu'ugpä møødä nämaybä. ¹⁰ Ja'a to'oxiøjc ja'a mädia'agy hajxy mäméjtsäbä, jue'e hajxy hänajty näje'e xiøhaty María Magdalatsohmä, møødä Juana, møødä María ja'a Jacobo tiaj. ¹¹ Pero cabä to'oxiøjc ja'a miädia'agyhajxy miäbøjcäxä ja'a Jesús jiamiøødhajxy. Nebiä cuhhiimbä-mädia'aguiän hajxy jaduñ miädooyy.

¹² Pero ja'a Pedro, miäbøjc je'e. Päyø'øguiä ñøcxy

maa ja'a Jesús hánajty t̄øø ñaax̄tägø'øyän. Coó jiīby quiuwoodsøøyy, mänit̄ä poobwit yhījxy coó wiingtuum yhījnä. Mänit̄ wyiimbijnä. Yagjuøøyy jaduñ̄ neby hánajty t̄øø jiadyiijän.

¹³ Mänit̄xøøbä ja'a Jesús jiamiøødhajxy hánajty met̄sc ñøcxy maa ja'a caj̄pt hánajty xiøhatiän Emaús. Majtu'ugkilómetro hánajty jiäguemä maa ja'a Jerusaléncaj̄ptän. ¹⁴ Mädiáac̄ap hajxy hánajty tiu'uyo'oy tijaty t̄øø jiadyii. ¹⁵ Mänit̄ hajxy wyiingumedsøøyyä ja'a Jesús. Mänit̄ hajxy miøødtu'ubøjcy. ¹⁶ Hoy hajxy jia hijxy, cab hajxy yhøxcaj̄py. ¹⁷ Mänit̄ä Jesús miánaañ:

—Tii hajxy mmädiaacȳpy. Tii hajxy coó mdajy coó mmay.

¹⁸ Tu'jäya'ay hánajty xiøhaty Cleofas. Mänit̄ yhadsooyy:

—Hopioñä ñajuø'øy tii jim̄ t̄øø jiadyii Jerusalén jäda'a xøøbä. Nej, miich̄ nidiuh̄m̄ mga'a najuøøby tii jim̄ t̄øø jiadyiijä, hoy miich̄ jim̄ t̄øø mja hijpä.

¹⁹⁻²⁰ Mänit̄ä Jesús yhadsooyy:

—Tii jaduñ̄ t̄øø jiadyii.

Mänit̄ hajxy yhadsooyy:

—Ja'a Jesús t̄øø yagho'ogyii cruzcøxp. Ja'a teedywiindsøn̄hajxy yejc̄ møød højts ngopc-hajpä. Diosquexy hijty wiädity. Hoy-yagjuøøñäjatypä hijty yajcähxø'py. Hoy hijty miädia'agy ja'a Dioscøxpä cu'ughagujc. ²¹ Jaduñ̄ højts njoot hijty chocy coó ja'a Jesús ja'a gobiernä Rómaba ja'a quiuhdujt̄ cu piøjcä nebiä gobiernä yaa quia'a hanéh̄m̄nät maa højts ngaj̄ptän, højts judíosjäya'ayhajxy. Maaxtøjcy mädägøøyy jaduñ̄ yagho'cä. ²² Haamiän ja'a to'oxiøjc-hajxy näje'e yhooyy maa ja'a Jesús hánajty t̄øø ñaax̄tägø'øyän.

²³ Pero cábac hajxy piaaty. Mánítägä Diosmoonsä hajxy metsc yhijsy ja'a tsajpootypä-tsohm̄bä. Mánitác hajxy yhawáañäxä cooc ja'a Jesús hánajty tøø jiuypiojnä. Hoy-yagjuøøñä højts hajxy xyajmøødmädiaacy. ²⁴ Mánit højts njamiøødhajxy hoy yhijsy. Jadúhñäc hajxy piaatpä nebiä to'oxiojc-hajxy hánajty tøø ñägapxiän. Ni jé'egädsä Jesús hajxy quia'a hijxy.

²⁵ Mánitä Jesús miänaañ:

—Nej, cab hajxy mnä'ägä wiinjuø'øyä, cab hajxy mnä'ägä mäbøquiä nebiä Diosquexyhajxy jecy miänaañän. ²⁶ Tsipcøxpä Diosquexy chaaçhpøga'añ coo hánajty jim ñøcxañnä tsajpootyp.

²⁷ Mánit tiägøøyy yajwiingapxøøbiä ja'a Diosmädia'agy majaty miädia'agyiñän. Jim quiapxtsohñ maa ja'a Moisés hánajty tøø quiujaayän. Cøjx quiapxy mäduhñtiä ja'a Diosquexyhajxy quiujahyyän.

²⁸ Cooc hajxy jim miehch Emaús, mánitä Jesús miänaañ cooc jiaac yo'oya'añ. ²⁹ Mánit hajxy ñämaayho'cy:

—Huuc mähmø'øw yaa maa højtsän. Tøø chuu-jøøñä. Coodsøøñäp jaduhñ.

Mánitä Jesús jiaançh mähmøøyy. Mánit hajxy tiøjtägøøyy. ³⁰ Mánit hajxy yhäñaaguiädaacy me-exäwiinduum. Mánitä Jesús tsajcaagy quionø'cy. Mánitä Dioscujú'uyäp yejcy. Mánitä tsajcaagy qy-ijwa'xy. Mánitä jiamiøød mioooy. ³¹ Mánitnätš hajxy yhøxcajpnä. Mánitä Jesús yhadägoyyøøñä. ³² Mánit tu'jäya'ay miänaañ:

—Wíinghøch hijty nnijiäwø'øyii tu'haambejpä coo ja'a Diosmädia'agy xyajmøødmädiáacäm.

³³ Mänitiä hajxy wyiimbijnä, ñøcxtägajch Jerusalén. Mänitä jiamiøød hajxy hoy piaady maa hajxy hänajty tøø yhamugø'øyän, ja'a nämajtu'ugpä møød hajxy nämaybä. ³⁴ Mänit hajxy nämetspä ñämaayyä:

—Tøyhajt jadhun coo ja'a nWiindsøn hájtäm tøø jiuypioçy. Ja'a Simón jadhun tøø yhiçy.

³⁵ Mänit hajxy je'e ñägäxpä cooc ja'a Jesús hajxy tøø piaady tu'haam. Mänitác hajxy yhøxcajpnä coogä Jesús ja'a tsajcaagy qyijwa'xy.

³⁶ Jiiby hajxy hänajty miädia'agyñä, mänitä Jesús ñägüehxtøø'xy maa hajxy hänajty yhäñä'ayän. Mänit yajpoo'xy ja'a jiamiøødhajxy. ³⁷ Mänit hajxy jiaanç tehñ chähgøøyy. Háañämä tyijy hajxy nämejtsä. ³⁸ Mänitä Jesús miänaañ:

—Tii hajxy coo mwi'i chähgøø'oy. Tiiç hajxy coo xquia'a høxcapy. ³⁹ Høxtáhmdsøch hádaa ngøø', høxtáhmdsøch hádaa ndecy. Høøch je'e Jesús. Høøch hajxy nähdoñäc. Cabä háañämä ni'x copc miøødä nébiøch høøch nmøødän.

⁴⁰ Mänitä Jesús ja'a quiøø'diecy yaghijxy ja'a jiamiøødhajxy. ⁴¹ Pero cab hajxy hamuumdu'joot ñä'ägä mäbøjcy. Xoonäacp hajxy hänajty møød hajxy hänajty yagjuøø'oy. Mänitä Jesús miänaañ:

—Tii hajxy jii mmøød cooçh ngáyät.

⁴² Mänitä hacxtsa'ay hajxy miooyy møødä møjtsiinjøødy. ⁴³ Mänitä Jesús quioonäsooyy. Mänit quiaayy maa ja'a wyiinduumhajxiän. ⁴⁴ Mänit miänaañ:

—Nébiøch tøø njatiän, tøøds hajxy hijty nhawáañäm mänaa hajxy quipxy tøø nhíjtäm.

Tøjiajt jaduhñ ja'a høøhcøxpä neby jiiby myiñän cujaay maa ja'a Moisés miädia'aguiän, chaads jiiby maa ja'a Sálmosän, chaads jiiby maa ja'a librän ja'a Diosquexyhajxy jecy jiáhyyäbä.

⁴⁵ Mänitä Diosmädia'agy quiapxtøyy:

⁴⁶ —Jaduhñ myiñ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän cooc ja'a Diosquexy tsipcøxp yho'oga'añ, y cooc cudägøøgxøø jiuypjøjtägatsa'añ, ⁴⁷ y cooc miädia'aga'añii wiinduhmyhagajpt. Yaa Jerusalén miädiaactsoona'añii. Jaduhnä cu'ughajxy yajwiingapxø'øwa'añii coo ja'a yhaxøøgcuhdujt hajxy ñajtshixø'øwät. Mänit hajxy yajnähwa'adsa'añii ja'a piojpä quiädieey hajxy. ⁴⁸ Hamdsoo hajxy tøø mhixy tøø mmädoy nébiøch cham nmädia'aguiän. ⁴⁹ Nyajnäguexáambiøch mijts ja'a Dioshespíritu ja'a nDéedyhøch tøø xyajwiinwaanø'øyäbä cooch mijts nmó'owät. Jim choona'añ tsajpootyp. Yaa hajxy mmähmø'øwät Jerusalén høxtä coonä ja'a Dioshespíritu hajxy hánajty tøø xñägäda'agy.

⁵⁰ Mänitä Jesús miøødcajtpädsøømy ja'a jiamiøødhajxy. Mänit hajxy miejch maa ja'a cajpt xiøhatiän Betania. Mänitä Jesús ja'a quiø'ø chajxajy. Mänitä Dioscujú'uyäp yecy ja'a jiamiøødcøxpähajxy.

⁵¹ Mänit hajxy ñähguécänä. Mänitä Jesús jim ñøcxy tsajpootyp. ⁵² Mänitä Jesús hajxy wyiingudsähgøøyy. Mänit hajxy wyiimbijnä jaanç tehñ jiootcujc. Mänit hajxy ñøcxy Jerusalén. ⁵³ Jabom-jabom hajxy hánajty ñøcxy tsajtøgooty. Nøcxy hajxy hánajty quiapxy miädia'agy coo ja'a Dios miøjjä jiaançhä. Amén.

El Nuevo Testamento en mixe de Guichicovi **New Testament in Mixe, Isthmus (MX:mir:Mixe,** **Isthmus)**

copyright © 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixe, Isthmus

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Guichicovi [mir], Mexico

Copyright Information

© 1988, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Isthmus

© 1988, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

4e564219-157f-5807-b810-47a15308b8b8